

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 16. októbra 2013
(OR. en)**

14924/13

**PESC 1238
COPS 439
FIN 648
PE 460**

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Rada
Dátum:	15. októbra 2013
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	13116/13 PESC 1016 COPS 362
Predmet:	Hlavné aspekty a základné možnosti SZBP (písm. G, bod 43 Medziinštitucionálnej dohody zo 17. mája 2006) – 2012 – výročná správa vysokejpredstaviteľky Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku určenej Európskemu parlamentu

Delegáciám v prílohe zasielame dokument „Hlavné aspekty a základné možnosti SZBP (písm. G, bod 43 Medziinštitucionálnej dohody zo 17. mája 2006) – 2012 – výročná správa vysokej predstaviteľky Európskej únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku určenej Európskemu parlamentu“ v znení, ktoré schválila Rada 15. októbra 2013.

**HLAVNÉ ASPEKTY A ZÁKLADNÉ MOŽNOSTI SZBP
(PÍSM. G BOD 43 MEDZIINŠTITUCIONÁLNEJ DOHODY**

ZO 17. MÁJA 2006) – 2012

1. ČASŤ I: POHĽAD SPÄŤ NA ROK 2012	5
A. PREHĽAD ČINNOSTÍ PODĽA REGIÓNOV	12
1. SEVERNÁ AFRIKA, BLÍZKY VÝCHOD A ARABSKÝ POLOSTROV	12
1.1. SEVERNÁ AFRIKA	14
1.2. BLÍZKY VÝCHOD	18
1.3. ARABSKÝ POLOSTROV, IRÁN A IRAK	27
1.4. REGIONÁLNA SPOLUPRÁCA	30
2. RUSKO, VÝCHODNÉ SUSEDSTVO A STREDNÁ ÁZIA	33
2.1. RUSKÁ FEDERÁCIA	33
2.2. VÝCHODNÉ PARTNERSTVO – –VIACSTRANNÉ VZŤAHY	36
2.3. VÝCHODNÉ PARTNERSTVO – –VIACSTRANNÉ VZŤAHY	38
2.4. STREDNÁ ÁZIA	46
3. ZÁPADNÝ BALKÁN	47
4. TURECKO A ZÁPADOEURÓPSKI SUSEDIA	55
4.1 TURECKO	55
4.2. ZÁPADNÁ EURÓPA	57
5. ÁZIA A TICHOMORIE	59
5.1. VÝCHODNÁ ÁZIA	60
5.2. JUHOVÝCHODNÁ ÁZIA	64
5.3. JUŽNÁ ÁZIA	67
5.4. TICHOMORSKÉ KRAJINY	70
6. AFRIKA	73
6.1. EÚ – AÚ	73
6.2. ZÁPADNÁ AFRIKA	75
6.3. VÝCHODNÁ AFRIKA	78
6.4. STREDNÁ AFRIKA	81
6.5. JUŽNÁ AFRIKA	84

7.	SEVERNÁ A JUŽNÁ AMERIKA.....	87
7.1.	USA a KANADA	87
7.2.	LATINSKÁ AMERIKA a KARIBSKÁ OBLASŤ	89
B.	RIEŠENIE HROZIEB A CELOSVETOVÝCH VÝZIEV	95
1.	NEŠÍRENIE ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENIA (ZHN) A ICH NOSIČOV/KONVENČNÝCH ZBRANÍ.....	95
1.1.	NEŠÍRENIE ZHN	96
1.2.	KONVENČNÉ ZBRANE	100
2.	PREDCHÁDZANIE KONFLIKTOM A MEDIÁCIA	102
3.	TERORIZMUS.....	103
4.	ORGANIZOVANÁ TRESTNÁ ČINNOSŤ	106
5.	KYBERNETICKÁ BEZPEČNOSŤ.....	107
6.	ENERGETICKÁ BEZPEČNOSŤ	107
7.	ZMENA KLÍMY A BEZPEČNOSŤ.....	109
8.	VODNÁ BEZPEČNOSŤ	110
C.	PRÍSPEVOK K EFEKTÍVNEJŠIEMU VIACSTRANNÉMU PORIADKU.....	111
1.	ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV	111
2.	OBSE	113
3.	RADA EURÓPY	114
D.	PRESADZOVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV, DEMOKRACIE A PRÁVNEHO ŠTÁTU.....	115
E.	EFEKTÍVNEJŠIE, SCHOPNEJŠIE A JEDNOTNEJŠIE KRÍZOVÉ RIADENIE PROSTREDNÍCTVOM SBOP.....	128
1.	SCHOPNEJŠIE KRÍZOVÉ RIADENIE	129
1.1.	Koncepcie činností v rámci SBOP	129
1.2.	Civilné a vojenské spôsobilosti	130
1.3.	Získané poznatky a najlepšie postupy v civilnom a vojenskom rozmere SBOP	133
1.4.	Odborná príprava a cvičenia	134

2.	ÚČINNEJŠIA ČINNOSŤ	135
2.1	Spolupráca s partnermi v oblasti krízového riadenia	135
2.2	Medzinárodné organizácie	136
2.3	Satelitné stredisko EÚ (EUSC)	138
3.	JEDNOTNEJŠIE RIADENIE KRÍZ	139
2.	ČASŤ II: SPRÁVA O SBOP ZA ROK 2012 – VÝHLAD DO BUDÚCNOSTI.....	140
3.	PRÍLOHA I: Rozpočet SZBP na rok 2012.....	1
4.	PRÍLOHA II: Prehľad právnych aktov v oblasti SZBP (sankcie) v roku 2012	1
5.	PRÍLOHA III: Vyhlásenia vydané v roku 2012	1

ČASŤ I: POHĽAD SPÄŤ NA ROK 2012

Úvod

Rok 2012 bol rokom bohatým na udalosti v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ (SZBP), v ktorom sa preukázala pridaná hodnota nových lisabonských nástrojov pri riešení najnaliehavejších výziev v oblasti zahraničnej politiky. Počnúc zložitou transformáciou v arabskom svete až po udalosti v regióne Sahel, od prijatia stratégie pre ľudské práva až po volebné pozorovateľské misie EÚ koordinovala EÚ svoju reakciu skutočne komplexným spôsobom, pričom použila plnú škálu nástrojov v rámci – SZBP i mimo nej¹ –, a podporila tak svoje diplomatické úsilie misiami v rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) v teréne a humanitárnu a rozvojovú pomoc zamerala na tých, ktorí ju najviac potrebujú, a súčasne spolupracovala s miestnymi a regionálnymi partnermi pri zabezpečovaní pokroku na ceste k mieru a prosperite.

Počas celého roka vysoká predstaviteľka Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a podpredsedníčka Komisie (VP/PK) Catherine Ashtonová a Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) v koordinácii s príslušnými útvarmi Komisie zabezpečovali, že si činnosť EÚ udržiavala skutočne globálny dosah podporovaním demokracie a rozvoja, počnúc Mjanmarskom/Barmou v Ázii až po Somálsko v Africkom rohu, a snahou o pomoc bezprostredným susedom na Ukrajine a v severnej Afrike i vzdialenejším partnerom, ako napríklad Haiti a Pakistanu. Na tento účel EÚ zintenzívnila spoluprácu so svojimi strategickými partnermi s cieľom dosiahnuť spoločné chápanie dnešných hrozieb a výziev, ako aj vzájomne prijateľné reakcie. V období, keď v Európe panuje zjavné pokušenie zaoberať sa internými problémami, ESVČ v úzkej spolupráci s Komisiou, 27 členskými štátmi a Európskym parlamentom pomáha EÚ zachovať si viditeľnosť na celosvetovej úrovni a zostať spoľahlivým partnerom pre starých i nových spojencov.

¹ S cieľom odzrkadliť tento prístup zahŕňa táto správa početné nástroje a politiky, ktoré nepatria do SZBP, ako napríklad rozvojová pomoc, obchodná a humanitárna pomoc, v prípadoch, keď sa považuje za relevantné a užitočné prezentovať komplexnejší obraz vonkajšej činnosti EÚ.

Príspevok EÚ k svetovému mieru a bezpečnosti je zvlášť zjavný v niekoľkých oblastiach. V prvom rade máme k dispozícii široký rozsah nástrojov na boj proti významným výzvam v oblasti zahraničnej politiky v rámci tzv. „komplexného prístupu“. Zatiaľ čo sa na rozvoj takéhoto prístupu v uplynulom desaťročí zamerali mnohí, len EÚ má všetky potrebné nástroje, a to v dostatočnej sile, aby dosiahla trvalý vplyv. Po druhé, sme priamo zapojení – do mierových rokovaní a často ich aj vedieme–. Po tretie, úzko spolupracujeme s – medzinárodnými a regionálnymi partnermi, ktorých zároveň materiálne podporujeme –pri riešení regionálnych výziev, pri ktorých môže výsledky priniesť len kolektívne úsilie – či už ide o zmenu klímy a zmierňovanie následkov katastrof alebo o reformu sektora bezpečnosti. Európska únia získala 10. decembra Nobelovu cenu za mier, čo predstavovalo jasné uznanie nášho silného odhodlania usilovať sa o mier, zmierenie, demokraciu a podporu ľudských práv.

Našu agendu v roku 2012 ilustruje niekoľko príkladov nedávnej činnosti EÚ v tejto oblasti:

Minuloročný záväzok VP/PK uľahčovať dialóg medzi Belehradom a Prištinou, ktorý pokračoval aj v roku 2013 a už priniesol konkrétne výsledky: dosiahli sme konkrétny pokrok v otázke IBM a vymenovali styčných úradníkov v Belehrade a Prištine, čo pre strany rokovaní predstavuje pozoruhodný krok vpred. Pravidelné stretnutia predsedov vlád a po prvýkrát aj prezidentov Srbska a Kosova * nám umožnili riešiť otvorené otázky v duchu spolupráce. Dialóg pokračoval v roku 2013 a jeho výsledkom bola „Prvá dohoda o zásadách, ktorými sa riadi normalizácia vzťahov“ medzi stranami z apríla 2013.

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície týkajúce sa štatútu, pričom označenie je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN 1244/1999 a stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

Zvlášť dobrým príkladom toho, ako EÚ pristupuje ku všetkým rozmerom krízy využívaním „komplexného prístupu“, je jej angažovanosť v Somálsku. V čase, keď sa ratifikovala Lisabonská zmluva, prechádzalo Somálsko krízou. Prípady pirátstva pri pobreží rýchlo narastali, milície Al-Šabáb zatlačili somálsku vládu na pokraj porážky a milióny ľudí čelili chudobe. Dnes, po komplexnom úsilí koordinovanom zo strany ESVČ, ktoré zahŕňa opatrenia v rámci SZBP i mimo nej, ako napr. námornú misiu, misiu zameranú na odbornú prípravu, diplomatickú angažovanosť, pomoc susedným štátom Somálska, ako aj humanitárnu pomoc, sa situácia úplne zmenila. Výskyt pirátstva pri pobreží krajiny poklesol o 95 percent. Somálskej vláde sa podarilo zatlačiť milície a po prvýkrát v histórii krajiny sa opätovne ustanovila ako demokratický orgán. Väčšina Somálčanov má teraz prínos z rozvoja a región ako celok je lepšie vybavený na to, aby odstrašoval, chytal a súdil pirátov. O našom rozhodnutí sa pochvalne vyjadril somálsky prezident počas svojej návštevy v Bruseli a my s potešením očakávame prehĺbenie spolupráce s vládou a našimi medzinárodnými partnermi. Na zabezpečenie budúcej spolupráce zvolávame konferenciu venovanú budúcnosti Somálska.

Ďalším vyjadrením komplexnej – a úspešnej angažovanosti EÚ je naša angažovanosť v Mali. Ešte pred prevratom v Mali na jar 2012 a stratou severného Mali v prospech jednotiek Tuaregov a džihádskych jednotiek vypracovala EÚ integrovanú regionálnu stratégiu pre región Sahel zameranú na boj proti terorizmu a zabezpečenie stability a trvalého rozvoja v tejto kľúčovej oblasti Afriky. EÚ následne urýchlila nasadenie európskej misie zameranej na reorganizáciu, výcvik a poradenstvo pre malijské ozbrojené sily (EUTM) s cieľom rýchlo zareagovať na nasadenie francúzskych jednotiek a meniacu sa situáciu v Mali. Malijské orgány sme zároveň nabádali a pomáhali im vypracovať plán nastolenia demokracie a v úsilí o národné zmierenie a ponúkli sme im obnovený a prispôsobený balík rozvojovej a humanitárnej pomoci. Podporili sme tiež Hospodárske spoločenstvo západoafrických štátov (ECOWAS) a Africkú úniu pri nasadzovaní mierových jednotiek s cieľom pomôcť udržať stabilitu v Mali do spustenia mierovej operácie OSN. Pokrok bude závisieť od malijských orgánov, v roku 2012 však EÚ preukázala ochotu a schopnosť poskytovať potrebnú podporu stabilizácii tejto krajiny.

V priebehu roka 2012 EÚ v Severnej Afrike a na Blízkom východe podporovala prechod od autoritárskej vlády v Egypte, Tunisku a v Líbyi. EÚ sa usilovala zabezpečiť prístup prispôsobený jednotlivým krajinám vrátane navýšenej finančnej pomoci, ponuky intenzívnejších partnerstiev v oblasti mobility a začatia rokovaní o prehĺbených a komplexných dohodách o voľnom obchode zameraných na väčší prístup na trh. Novou črtou tohto prístupu je vytvorenie osobitných skupín pod vedením VP/PK, s podporou osobitného zástupcu EÚ pre región južného Stredomoria, ktoré sú zamerané na pomoc pri procese transformácie v Egypte, Jordánsku a Tunisku. Osobitné skupiny, ktoré spájajú všetkých jednotlivých aktérov – poslancov Európskeho parlamentu, medzinárodné i regionálne, súkromné a verejné zainteresované strany – významne prispievajú k pomoci príslušným krajinám dostať sa na cestu trvalých reforiem a demokracie.

Konflikt v Sýrii pokračoval s narastajúcou intenzitou a stal sa ústrednou krízou v regióne a najdôležitejšou politickou a humanitárnou otázkou pre EÚ. EÚ naďalej vyzývala na politické riešenie sýrskej krízy a neustále vyjadrovala svoju plnú podporu úsiliu Organizácie Spojených národov a Ligy arabských štátov. VP/PK sa v júni zúčastnila medzinárodnej konferencie v Ženeve, na ktorej sa schválilo komuniké predstavujúce základný rámec pre budúcu politickú transformáciu, ktoré sa však nerealizovalo z dôvodu následných rozdielov v interpretácii dohody. EÚ akceptovala koalíciu sýrskych revolučných a opozičných síl ako legitímnych zástupcov sýrskeho ľudu a vyzvala ich, aby sa ďalej usilovali o inkluzívnosť, reprezentatívnosť a dodržiavanie demokratických zásad. EÚ prijala opatrenia formou vedenia politiky reštriktívnych opatrení voči osobám zodpovedným za násilné represálie voči civilnému obyvateľstvu, osobám, ktoré majú z režimu prospech alebo ho podporujú. Okrem toho EÚ tiež poskytuje humanitárnu a inú pomoc pre sýrske obyvateľstvo mimo krajiny, ako aj pre utečencov v krajinách, ktoré so Sýriou susedia, vrátane podpory pre samotné tieto krajiny, ktorá im má pomôcť vyrovnať sa s týmto bremenom. Na medzinárodných fórach, konkrétne v Rade OSN pre ľudské práva, bola EÚ vedúcou silou pri výzvach o dodržiavanie ľudských práv, dosiahnutia zodpovednosti a vylúčenia beztrestnosti.

Odhodlanie EÚ podporovať upevňovanie demokracie sa prirodzene rozšírilo na východné susedstvo Európy prostredníctvom vykonávania východného partnerstva, ako aj prostredníctvom pokračovania v úsilí o užšie politické pridruženie a hospodársku integráciu. Prebiehali rokovania o dohodách o pridružení vrátane prehĺbenej a komplexnej dohode o voľnom obchode (DCFTA) s Moldavskou republikou, Gruzínskom, Arménskom a Azerbajdžanom (len dohoda o pridružení). Bola parafovaná dohoda o pridružení s Ukrajinou. S cieľom posilniť medziľudské kontakty sa podporovali aj dohody o zjednodušení vízového režimu a readmisii a akčné plány pre liberalizáciu vízového režimu. Tento vývoj sprevádzali očakávania rozsiahlych reforiem na podporu právneho štátu a upevnenia demokratickej stability. EÚ poskytovala podporu prostredníctvom misie Európskeho parlamentu pod vedením bývalého poľského prezidenta Alexandra Kwaśniewského a bývalého predsedu EP Pata Coxa, ktorí pozorovali súdne konanie týkajúce sa okrem iného bývalej ukrajinskej premiérky Júlie Tymošenkovej. EÚ tiež vyvíjala úsilie o podporu demokratického pokroku v Bielorusku, kde však pretrvávajú závažné nedostatky v oblasti politickej slobody a slobody médií. EÚ bola zároveň naďalej odhodlaná dosahovať pokrok pri riešení dlhotrvajúcich konfliktov v regióne (rozhovory 5+2 o Podnestersku, ženevský proces). Budeme sa usilovať o to, aby sme v tejto práci tento rok pokročili, zatiaľ čo sa pripravujeme na historický samit Východného partnerstva, ktorý sa na jeseň uskutoční vo Vilniuse. Pre Úniu je zásadné ďalšie vykonávanie Východného partnerstva a pokrok v rámci neho, a to v jeho dvojstrannom i viacstrannom rozmere.

Posledným príkladom práce EÚ v roku 2012 bola naša angažovanosť v oblasti mediácie a riešenia konfliktov. Pravdepodobne najviditeľnejšou súčasťou takejto činnosti bolo úsilie EÚ o nájdenie riešenia iránskej jadrovej otázky. VP/PK sa zapojila do intenzívneho diplomatického úsilia o vydláždenie cesty pre diplomatické riešenie, ktoré by upokojilo obavy medzinárodného spoločenstva ohľadne povahy iránskeho jadrového programu, pričom viedla rokovania s Iránom v mene skupiny E3+3. VP/PK sa s podporou ESVČ zapája do rozsiahleho procesu rokovaní s cieľom získať podporu pre dvojaký prístup EÚ. V centre tohto úsilia stála pokračujúca jednota E3+3.

Toto sú konkrétne príklady pridanej hodnoty, ktorú ESVČ priniesla práci 27 členských štátov, ako aj Európskej komisie. Ako vyplynie zo správy za rok 2012, EÚ dosiahla pokrok dokonca aj v omnoho širšej škále otázok.

V celej našej práci boli vodidlom a styčným bodom všetkých našich politík ľudské práva. Pre túto prácu bol rok 2012 významným rokom; EÚ prijala svoju nástupnú stratégiu pre ľudské práva, ktorá nám umožní začleniť našu prácu v oblasti ľudských práv do dvojstrannej a viacstrannej spolupráce EÚ; bol vymenovaný osobitný zástupca pre ľudské práva, ktorý je vôbec prvým tematickým vyslancom a ktorého cieľom je zabezpečiť, aby bolo hlas EÚ pri obhajobe ľudských práv vo svete jasne počuť.

Osobitná pozornosť sa venovala otázke posilnenia postavenia žien a podpore zapojeniu sa žien do politického procesu. Hlboké odhodlanie EÚ posilniť hospodárske a politické postavenie žien zosobňuje spustenie partnerstva pre rovnoprávnú budúcnosť zo strany VP/PK spolu s ministerkou zahraničných vecí USA Hillary Clintonovou, ako aj spustenie iniciatívy „Viac priestoru ženám“ spolu s riaditeľkou OSN pre otázky žien Michell Bacheletovou.

Kľúčovou črtou našej zaangažovanosti sa stala aj podpora pre občiansku spoločnosť, a to v neposlednom rade vzhľadom na kľúčovú úlohu, ktorú zohrávala v arabských povstaniach. V tejto súvislosti podporu národným a miestnym občianskym iniciatívam a budovaniu kapacít s cieľom posilniť organizácie občianskej spoločnosti naďalej poskytoval nástroj na podporu občianskej spoločnosti. Ďalšou cestou pre dosahovanie pokroku v súvislosti s demokraciou a pre jej podporu bude novo vytvorená Európska nadácia na podporu demokracie.

Minulý rok sme taktiež zintenzívnili svoju prácu pri takzvaných „horizontálnych výzvach“, ako je napríklad potreba zabezpečiť energetickú bezpečnosť EÚ alebo zabrániť tomu, aby konflikty týkajúce sa vody prerástli do vojen. VP/PK nastolila na program zasadnutí Rady a Gymnichu energetickú a vodnú bezpečnosť a dosiahla, aby sa podpora prístupu Európy k zdrojom energie a mierovému spoločnému využívaniu vodných zdrojov stala základnou súčasťou zahraničnej politiky EÚ.

S cieľom účinne presadzovať naše hodnoty a záujmy na celom svete EÚ v roku výrazne prehĺbila vzťahy so svojimi strategickými partnermi, a to najmä rozšírením spolupráce v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Okrem dlhodobých dialógov na všetkých úrovniach s našimi strategickými partnermi vedieme teraz pravidelný strategický dialóg s Čínou na úrovni VP/PK, ako aj politické dialógy na vysokej úrovni s Južnou Kóreou, Indiou a Brazíliou. Naša spolupráca sa prehlbuje v mnohých oblastiach vrátane ľudských práv, reakcie na Arabskú jar alebo policajného výcviku v Afganistane. Partneri sa zároveň čoraz častejšie zúčastňujú našich misií v rámci SBOP. Naše vzťahy s USA sú už tradične pevným bodom našej medzinárodnej angažovanosti a v roku 2012 bola naša spolupráca mimoriadne aktívna, či už ide o spoločné úsilie v Ázii a Tichomorí alebo na západnom Balkáne. Prioritou zostávajú aj vzťahy s Ruskou federáciou, v neposlednom rade z dôvodu spoločných výziev v našom spoločnom susedstve, ale aj prostredníctvom dobrej spolupráce v súvislosti s Iránom alebo Blízkym východom.

V roku 2012 sa zintenzívnila aj spolupráca s regionálnymi organizáciami, napríklad s Ligou arabských štátov (LAS), Organizáciou islamskej spolupráce (OIC), Africkou úniou (AÚ), s ASEAN-om alebo s Organizáciou amerických štátov. Ako sme videli v uplynulom roku, Európa môže byť výrazne efektívnejšia, ak nekoná osamotene. Je preto v našom záujme nielen posilňovať prepojenie s regionálnymi organizáciami, ale aj ustáliť vzory spolupráce a ponúkať prípadnú podporu na zvýšenie kapacity konať. Zvlášť dobrým príkladom našej práce počas uplynulého roka je spolupráca medzi EÚ a LAS, v rámci ktorej sa posilnili vzťahy na všetkých úrovniach od politickej (napr. na úrovni ministrov EÚ – LAS) až po technickú (napr. najmodernejšia krízová miestnosť financovaná EÚ). V Afrike EÚ zintenzívnila spoluprácu s Africkou úniou, napríklad v oblasti Afrického rohu (okrem iného formou rozsiahleho financovania pre jednotky AÚ v rámci misie AMISOM prostredníctvom mierového nástroja pre Afriku) alebo so subregionálnymi organizáciami, ako napr. ECOWAS, ako sa nedávno preukázalo úzkou spoluprácou s ECOWAS-om v kontexte stabilizačnej operácie AFISMA v Mali.

Pred európskou zahraničnou politikou stoja veľké výzvy. Rozsah našej práce v roku 2012 a našich úspechov v nás vzbudzujú dôveru, že sa EÚ v nadchádzajúcich rokoch podarí zvládať globálne výzvy ešte účinnejšie a zároveň pokračovať v napĺňaní nášho všeobecného cieľa, ktorým je zaistenie demokracie a ľudských práv na celom svete.

A. PREHĽAD ČINNOSTÍ PODĽA REGIÓNOV

1. SEVERNÁ AFRIKA, BLÍZKY VÝCHOD A ARABSKÝ POLOSTROV

Úvod

Vyššie dva roky od vypuknutia „Arabskej jari“, ktorá sa začala povstaniami ľudu v Tunisku a v Egypte, je situácia vo väčšine arabského sveta premenlivá a medzi jednotlivými dotknutými krajinami a subregiónmi existujú významné rozdiely. Zatiaľ čo sa dosiahol významný pokrok pri podpore demokratických reforiem (napríklad v súvislosti s voľbami, silnejšou úlohou občianskej spoločnosti, väčšou slobodou prejavu a zhromažďovania), stále pretrvávajú významné bezpečnostné výzvy, ako napríklad zhoršovanie situácie v Sýrii a zjavné riziko zvýšenia nestability v dôsledku presahovania konfliktu do susedných krajín a hrozby v oblasti vnútornej bezpečnosti, ktorým Líbya naďalej čelila, hoci pokročila v zdĺhavom procese budovania štátu. Zároveň hrozilo, že súdržnosť mnohých arabských krajín narušia nové formy vnútornej politickej polarizácie (nielen medzi svetskými a islamistickými silami, ale aj v súvislosti s kľúčovými časťami spoločnosti vrátane žien, mladých ľudí, náboženských a etnických menšín), ako aj zhoršovanie hospodárskej situácie vo viacerých z dotknutých krajín.

EÚ a jej členské štáty aktívne podporovali proces transformácie, ktorý sa začal vo viacerých arabských krajinách, a ponúkli viacstrannú odpoveď. EÚ položila základné kamene pre obnovené partnerstvá, tempo a rozsah doposiaľ dosiahnutého pokroku je však zatiaľ nerovnomerné, pretože partneri sa niekedy zdráhali ponuku EÚ prijať, prípadne neboli schopní alebo ochotní podniknúť reformy potrebné na získanie ďalšej pomoci EÚ. EÚ naďalej podporovala arabské krajiny v ich úsilí o prekonanie politických a socio-ekonomických prekážok, zatiaľ čo zároveň posudzovala vlády, ktoré vznikli po „Arabskej jari“, na základe ich výsledkov. V tomto kontexte EÚ pokračovala v konštruktívnej spolupráci so všetkými novými politickými zainteresovanými stranami. Na účely vybudovania a udržania dynamických demokratických spoločností v arabských krajinách podporovala EÚ a jej členské štáty aj prácu MVO.

Osobitný zástupca EÚ (OZEÚ) pre oblasť južného Stredozemia Bernardino León sa v priebehu celého roka usiloval o to, aby EÚ zvýšila svoju podporu pre krajiny regiónu, a to aj prostredníctvom koordinovania osobitných skupín. Keďže viacero krajín čelí pri prechode k demokracii problémom, osobitný zástupca EÚ počas svojich častých návštev v regióne zároveň nabádal na politický konsenzus s cieľom udržať demokratickú legitímnosť v krajinách, ktoré čelia politickej kríze.

EÚ opätovne spustila a oživila spoluprácu s viacerými regionálnymi aktérmi, okrem iného s Ligou arabských štátov, Úniou pre Stredozemie, Organizáciou islamskej spolupráce (OIC), Radou pre spoluprácu v Golfskom zálive a so Zväzom arabského Maghrebu.

DVOJSTRANNÉ VZŤAHY

1.1. SEVERNÁ AFRIKA

1.1.1. ALŽÍRSKO

Na rozdiel od mnohých ďalších krajín regiónu bolo Alžírsko „Arabskou jarou“ relatívne málo zasiahnuté. V máji 2012 sa tu konali parlamentné voľby. Napriek všeobecným očakávaniám z nich prezidentská koalícia vzišla posilnená, zatiaľ čo očakávaný nárast podpory pre islamistické strany sa nepotvrdil. Zvolených bolo 143 žien (približne jedna tretina poslancov). Na žiadosť Alžírska vyslala EÚ na pozorovanie volieb volebnú pozorovateľskú misiu EÚ, ktorú viedol poslanec EP Ignacio Salafranca. V správe misie sa zdôraznila potreba zlepšiť transparentnosť a umožniť politickým stranám systematický prístup na národné volebné listiny. Na zasadnutí Asociačnej rady EÚ – Alžírsko, ktoré sa konalo v decembri 2012, sa nastolila otázka vykonávania odporúčaní, ktoré vypracovala volebná pozorovateľská misia EÚ. Reformný program, ktorému sa nové zhromaždenie a vláda museli venovať, zahŕňal ústavnú reformu, ktorú prezident Bouteflika ohlásil v roku 2011.

VP/PK navštívila Alžírsko 6. novembra 2012, pričom sa stretla s prezidentom Bouteflikom, predsedom vlády Sellalom a ministrom zahraničných vecí Medelcim a podpísala tri dohody o financovaní medzi EÚ a Alžírskom – o ochrane kultúrneho dedičstva, podpore reforiem v sektore dopravy a o podpore zamestnanosti mladých ľudí.

1.1.2. LÍBYA

V júli 2012 sa obyvatelia Líbye po prvýkrát za desaťročia vybrali k volebným urnám a vo všeobecne pokojnej a pozitívnej atmosfére si zvolili poslancov dočasného parlamentu. V októbri 2012 parlament zvolil za predsedu novej dočasnej vlády Aliho Zeidana, ktorý si za programovú prioritu zvolil zlepšenie bezpečnostnej situácie.

Po dohodách dosiahnutých na Parížskej konferencii v septembri 2011 uskutočnila EÚ na jar 2012 posúdenie potrieb po skončení konfliktu týkajúce sa: integrovaného riadenia hraníc (IBM), občianskej spoločnosti a médií. Po tom, ako líbyjské orgány správu o posúdení potrieb týkajúcu sa IBM pozitívne prijali v júni 2012, vydala Rada poverenie na možnú civilnú misiu týkajúcu sa bezpečnosti hraníc v rámci SBOP v Líbyi. S cieľom zabezpečiť politickú podporu Líbye pre túto civilnú misiu SBOP bola vyšetrovacia misia nasadená v novembri 2012 bezodkladne po vytvorení zvolenej líbyjskej vlády pod vedením jej predsedu Zeidana a zároveň sa urýchlene vypracovala koncepcia krízového riadenia². Napriek pozitívnej podpore, ktorú misii SBOP týkajúcej sa bezpečnosti hraníc vyjadrili líbyjskí ministri, líbyjské orgány vo veľkej miere uznali, že zatiaľ čo bezpečnosť hraníc patrí medzi najvyššie priority, úsiliu EÚ a medzinárodného spoločenstva o poskytnutie včasnej podpory bráni nedostatočná koordinácia medzi jednotlivými ministerstvami a nedostatočné odborné znalosti³. ESVČ koordinovala aj vypracovanie memoranda o porozumení s cieľom podporiť dlhodobý dialóg a vzájomnú spoluprácu medzi líbyjskou vládou a EÚ v oblasti predchádzania konfliktom, pripravenosti a reakcie na krízu, ako aj boja proti organizovanej trestnej činnosti a terorizmu.

EÚ postupne v reakcii na zmeny v teréne zrušila vlastné reštriktívne opatrenia prijaté počas konfliktu v roku 2011. Podpora procesu transformácie vo forme finančnej pomoci zo strany EÚ teraz dosahuje 79 milióna EUR zameraných na bezpečnosť, oživenie hospodárstva, zdravotníctvo, verejnú správu, migráciu, občiansku spoločnosť a ochranu zraniteľných skupín.

² Prijatie Radou 31. januára 2013.

³ Neskôr sa vytvoril medzirezortný výbor predsedu vlády pre riadenie hraníc, ktorý je poverený prijímaním rozhodnutí a koordinovaním opatrení v teréne.

EÚ v priebehu celého roka pri viacerých príležitostiach upozorňovala na závažné hrozby v súvislosti s ochranou a dodržiavaním ľudských práv, konkrétne pokiaľ ide o situáciu v detenčných centrách a zhoršujúce sa podmienky migrantov. Bezpečnostná situácia v krajine sa pozorne monitorovala a verejne sa riešila pri zvlášť vážnych príležitostiach, ako napríklad útok na konzulát USA v Benghází alebo pri medzietnických zrážkach na juhu krajiny⁴.

1.1.3. MAROKO

V roku 2012 pokračovala nová vláda pod vedením umiernennej Islamskej strany spravodlivosti a rozvoja v reformnom procese, okrem iného rozšírením systému základnej zdravotnej starostlivosti a prijatím akčného plánu pre rodovú otázku. V roku 2012 sa však dosiahol len obmedzený pokrok v zmysle skutočného vykonávania ústavy z roku 2011. V novembri 2012 sa ukončili rokovania o novom akčnom pláne ESP EÚ – Maroko na obdobie rokov 2013 – 2017⁵. V Rabate sa 16. júla 2012 uskutočnilo 4. zasadnutie spoločnej parlamentnej komisie EÚ – Maroko. Vzhľadom na to, že Maroko je od 1. januára 2012 nestálym členom BR OSN, sa zintenzívnila politická a bezpečnostná spolupráca a dialóg v rámci OSN. Po tom, čo počas jedného roka vykonávalo predsedníctvo parlamentného zhromaždenia Únie pre Stredozemie, Maroko túto funkciu odovzdalo Európskemu parlamentu na 8. zasadnutí parlamentného zhromaždenia Únie pre Stredozemie, ktoré sa uskutočnilo v Rabate 24. a 25. marca 2012.

⁴ Európsky parlament prijal v novembri 2012 uznesenie o situácii migrantov v Líbyi (P7_TA(2012)0465). Počas rozpravy, ktorá predchádzala jeho prijatiu, účastníci zdôraznili, že EÚ bude naďalej vyzývať príslušné orgány, aby zabezpečili dodržiavanie medzinárodne dohodnutých noriem v oblasti ľudských práv; zároveň bude EÚ naďalej podporovať orgány pri plnení ich záväzkov vyplývajúcich z medzinárodného práva. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť, že EÚ poskytuje balík vo výške 20 miliónov EUR zameraný na zlepšenie ochrany zraniteľných skupín vrátane migrantov.

⁵ Stále sa však neuskutočnilo formálne prijatie (k polovici roka 2013).

VP/PK 5. novembra 2012 navštívila Maroko, kde sa stretla s predsedom vlády Abdelilahom Benkarinom a ministrom zahraničných vecí a spolupráce Saadaddínom al-Usmáním. EÚ aktívne nastroľovala otázky ľudských práv v západnej Sahare. Neustále potvrdzovala svoju plnú podporu úsiliu generálneho tajomníka OSN, pochvalne sa vyjadrovala o práci jeho osobného vyslanca veľvyslanca Christophera Rossa a vyzývala strany, aby pracovali na dosiahnutí spravodlivého, trvalého a vzájomne prijateľného politického riešenia, ktoré by obyvateľom západnej Sahary zabezpečilo sebaurčenie, a to v súlade s rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN.

1.1.4. TUNISKO

Po prvých demokratických voľbách, ktoré sa uskutočnili 23. októbra 2011, EÚ naďalej zvyšovala svoju politickú podporu prechodu k demokracii prostredníctvom politických kontaktov. Tuniský predseda vlády Hammad Jebali navštívil Brusel 2. februára 2012 v rámci svojej prvej zahraničnej návštevy, po ktorej nasledovala druhá návšteva 2. októbra.

Napriek tomu, že prechod k demokracii pokračuje a v národnom ústavodarnom zhromaždení prebiehajú diskusie o návrhu ústavy, koncom roka 2012 začalo narastať napätie a polarizácia.

V novembri 2012 sa v rámci zasadnutia asociačnej rady, ktoré sa konalo v Bruseli, dosiahla politická dohoda o znení akčného plánu privilegovaného partnerstva. Akčný plán obsahuje ambiciózne spoločné záväzky v oblasti správy vecí verejných, právneho štátu a ľudských práv. Stanovuje aj rámec pre odvetvové rokovania v mnohých oblastiach vrátane prehľbenej a komplexnej zóny voľného obchodu, otvoreného neba a partnerstva v oblasti mobility.

V rámci nadviazania na vytvorenie osobitnej skupiny EÚ – Tunisko 23. septembra 2011 sa vytvorila poradná rada pre podnikanie, ktorej cieľom je prispievať k podpore investorov. Ďalším nadviazaním na vytvorenie osobitnej skupiny bolo to, že EÚ, Tunisko a Svetová banka v júni zorganizovali spoločný seminár s cieľom podporiť vrátenie aktív zmrazených podľa rozhodnutia v rámci SZBP.

Platnosť rozhodnutia SZBP, ktorým sa uvažujú reštriktívne opatrenia voči osobám zodpovedným za spreneveru štátnych finančných prostriedkov a voči osobám alebo subjektom s nimi spojeným, sa na začiatku roku 2012 predĺžila o jeden rok.

1.2. BLÍZKY VÝCHOD

1.2.1. EGYPT

V priebehu roka 2012 Egypt⁶ pokračoval v prechode k demokracii, ku ktorému sa orgány zaviazali po demokratickej revolúcii v januári 2011 a následnom zosadení bývalého prezidenta Mubaraka. Medzi najväčšie úspechy patrí najmä riadna organizácia volieb, zrušenie núdzového stavu, upevnenie moci v rukách civilistov a začatie procesu navrhovania ústavy. EÚ navrhla vyslať volebnú pozorovateľskú misiu na monitorovanie prezidentských volieb. Keďže však nedostala formálne pozvanie⁷, nasadila len dvoch expertov, aby analyzovali proces volieb, ktoré vo všeobecnosti označili za spravodlivé a vedené v pokojnom duchu.

⁶ Európsky parlament prijal 16. Februára 2012 uznesenie o najnovšom vývoji v Egypte (P7_TA(2012)0064) a 15. marca 2012 uznesenie o obchodovaní s ľuďmi v Sinaji s prihliadnutím na prípad Solomona W. (P7_TA(2012)0092).

⁷ Toto pozvanie však dostala v roku 2013.

Obnovil sa dialóg na najvyššej úrovni medzi EÚ a Egyptom. Prezident Mursí navštívil Brusel 13. septembra a VP/PK predsedala zasadnutiu osobitnej skupiny EÚ – Egypt⁸, ktoré sa 13. – 14. novembra uskutočnilo v Káhire – a na ktorom sa zúčastnili poprední predstavitelia podnikateľskej obce, ministri a zástupcovia občianskej spoločnosti⁹. Európska únia sa zaviazala poskytnúť Egyptu dodatočnú finančnú podporu vo výške takmer 800 milióna EUR na obdobie 2012 – 2013 (z ktorej 303 milióna EUR predstavujú granty a 450 milióna EUR úvery). Táto suma dopĺňa 449 miliónov, ktoré sa už poskytli na obdobie 2011 – 2013. Medzi EÚ a Egyptom boli podpísané tri dohody o financovaní, ktoré sa týkajú MSP vo vidieckych oblastiach, predĺženia káhirskeho metra a opatrení na podporu obchodu. Osobitný zástupca EÚ Stavros Lambrinidis usporiadal 13. novembra zasadnutie, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 40 rôznych organizácií občianskej spoločnosti, aby rokovali o transformácii v Egypte vrátane otázok, ako sú ľudské práva, registrácia MVO, sloboda zhromažďovania, nezákonné obchodovanie, policajné metódy, sloboda médií a sloboda na internete. Okrem toho sa platnosť rozhodnutia EÚ z marca 2011 uložiť reštriktívne opatrenia voči 19 osobám úzko spojeným s režimom bývalého prezidenta Mubaraku sa v marci 2012 predĺžilo o ďalší rok.

Napriek tomu boli zaznamenané závažné nedostatky, ako napríklad rozpustenie ľudového zhromaždenia, všeobecný nedostatok pokroku v oblasti ľudských práv a závažné obavy týkajúce sa postavenia žien. Ústavné vyhlásenie, ktoré prezident Mursí uskutočnil 22. novembra 2012 a ktoré mu dáva takmer absolútnu moc, urýchléné prijatie návrhu ústavy zo strany ústavného zhromaždenia pod vedením islamistických strán a následná výzva prezidenta na referendum o ústave, ktoré viedlo k jej formálnemu prijatiu 25. decembra síce s miernou väčšinou, ale za účasti len 30 percent voličov – to všetko ponorilo národ do hlboko rozdeľujúcej politickej krízy medzi stúpenkami prezidenta Mursího a liberálnou sekulárnou opozíciou, ktorú zastupuje Front národnej spásy.

⁸ Osobitné skupiny predstavujú nový druh európskej diplomacie, v rámci ktorého sa mobilizujú všetky zdroje EÚ, realizuje sa spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom na účely podpory prechodu k demokracii prostredníctvom podpory budovania inštitúcií, právneho štátu, dobrej správy vecí verejných, dodržiavania ľudských práv, prostredníctvom hospodárskych reforiem a regionálnej spolupráce. Osobitná skupina, ktorá pôsobí ako katalyzátor, je nástrojom na prehĺbenie partnerstva EÚ s krajinami v južnom Stredozemí, ktoré sa realizuje diferencovaným spôsobom orientovaným na výsledky a do ktorého sa zapájajú všetky inštitúcie EÚ, čím sa zároveň zvyšuje viditeľnosť EÚ.

⁹ Na koniec februára 2013 sa na zasadnutie asociačného výboru naplánovalo obnovenie formálneho dialógu v rámci ESP, ktorý bol od januára 2011 prerušený.

1.2.2. JORDÁNSKO

V roku 2012 pretrvávala politická nestabilita z roku 2011, pričom boli vymenované tri po sebe nasledujúce vlády. Túto situáciu ďalej komplikovali zhoršujúce sa hospodárske vyhliadky v celkovom kontexte zvýšeného regionálneho napätia, konkrétne nepokojov v Sýrii. Jordánsko zohrávalo kľúčovú úlohu pri poskytovaní podpory a útočiska čoraz väčšiemu počtu sýrskych utečencov. EÚ poskytovala podporu formou humanitárnej pomoci a dlhodobějších opatrení s cieľom pomôcť Jordánsku vyrovnáť sa s týmto ďalším bremenom. Pre Jordánsko sa v roku 2012 zmobilizovala humanitárna a rozvojová pomoc v hodnote viac ako 62 miliónov EUR. Spolupráca medzi EÚ a Jordánskom sa ďalej rozšírila. Jeho veličenstvo kráľ Abdulláh navštívil európske inštitúcie v apríli. Predseda Komisie Barroso bol na oficiálnej návšteve Jordánska v októbri a VP/PK v júni, pričom sa obaja stretli s kráľom Abdulláhom II a navštívili utečenecký tábor v Za'atari (núdzové centrum pre utečencov zo Sýrie)¹⁰. Zasadnutie osobitnej skupiny EÚ – Jordánsko 22. februára 2012 bolo ďalším príkladom prehĺbeného partnerstva a posilnenej spolupráce. S cieľom podporiť Jordánsko pri vykonávaní kľúčových reforiem v zložitom makroekonomickom kontexte ohlásila VP/PK poskytnutie dodatočných prostriedkov vo výške 70 miliónov EUR na podporu volebného procesu, pomoc pri reforme systému súdnictva, podporu úsilia v oblasti reformy vzdelávania a na pomoc pri rozvoji súkromného sektora. V decembri sa s Jordánskom začal dialóg o migrácii, mobilite a bezpečnosti.

Na jar 2012 prijal jordánsky parlament ako súčasť politického plánu štyri kľúčové zákony, ktorými sa zriaďuje nezávislá volebná komisia a ústavný súd, nový zákon o politických stranách a nový volebný zákon.

¹⁰ Komisárka Kristalina Georgieva tiež navštívila tábor v septembri 2012.

1.2.3. LIBANON

V roku 2012 Libanon naďalej trpel dôsledkami krízy v susednej Sýrii. Ďalšími výzvami pre vnútornú stabilitu Libanonu bol narastajúci počet utečencov prichádzajúcich na libanonské územie, nestabilná bezpečnostná situácia a sporadické prepuknutie násilia. Politika EÚ sa zameriavala na ochranu bezpečnosti a národnej jednoty v Libanone, pričom vychádzala z inkluzívneho dialógu a zo silnej úlohy verejných inštitúcií vrátane bezpečnostných síl. Na tieto aspekty sa kládol dôraz v júlových a novembrových záveroch Rady. Napriek zložitému kontextu sa dvojstranné vzťahy medzi EÚ a Libanom intenzívne rozvíjali a ich výsledkom bola dohoda o novom akčnom pláne ESP a návštevy na najvyššej úrovni, a to aprílová návšteva predsedu vlády Mikatiho v Bruseli a októbrová návšteva VP/PK v Libanone, kde sa okrem iného stretla s prezidentom Suleimanom, predsedom vlády Mikatim a predsedom parlamentu Berrim. EÚ poskytla Libanonu pomoc pri zvládaní náporu sýrskych utečencov, ktorých počet presiahol koncom roka 180 000. Pre Libanon sa v roku 2012 zmobilizovala humanitárna a rozvojová pomoc v hodnote takmer 45 miliónov EUR.

1.2.4. SÝRIA

V roku 2012 eskaloval sýrsky konflikt do skutočnej občianskej vojny, v rámci ktorej sa vojenské akcie rozšírili do väčších miest a počet obetí na životoch do konca roka prekročil 60 000¹¹. EÚ je hlboko znepokojená rozsahom ľudského utrpenia a medzinárodnými dôsledkami vojny v Sýrii. EÚ na podporu mierového riešenia konfliktu a politického procesu otvárajúceho cestu mierovej, slobodnej a demokratickej Sýrii využila nástroje, ktoré mala k dispozícii, vrátane politiky reštriktívnych opatrení. Okrem toho zmobilizovala celý rad nástrojov pomoci s cieľom pomôcť uspokojiť potreby stále väčšieho počtu ľudí/utečencov, ktorí trpia v dôsledku konfliktu a jeho dosahu.

¹¹ Európsky parlament sa v otázke Sýrie intenzívne angažoval a na jeho pôde sa uskutočnilo šesť plenárnych rokovaní o Sýrii (vo februári, apríli, júni, júli, septembri a v decembri), na ktorých sa trikrát zúčastnila VP/PK (v apríli, júni a septembri). Parlament prijal dve uznesenia o Sýrii 16. februára (P7_TA-PROV(2012)0057) a 3. septembra (P7_TA-PROV(2012)0351).

EÚ sa naďalej aktívne angažovala s medzinárodnými partnermi a na medzinárodných fórach. Dva návrhy rezolúcií BR OSN, v ktorých sa vyzývalo na prímerie a politickú transformáciu vo februári a hrozilo sankciami v júli, podporili členovia BR OSN, ktorí sú členskými štátmi EÚ, vetovala ich však Čína a Rusko. Aj vďaka podpore EÚ sa v apríli zriadila pozorovateľská misia v Sýrii UNSMIS na podporu šesťbodového plánu spoločného osobitného zástupcu Ligy arabských štátov (LAS)/OSN Kofiho Annana, vzhľadom na eskaláciu napätia však v júni pozastavila svoje operácie v Sýrii. V júni na zasadnutí v Ženeve „akčná skupina“ krajín vrátane Ruska, Číny a USA za účasti VP/PK schválila zásady, ktorými sa bude riadiť prípadný proces transformácie založený na rezolúciách OSN č. 2042 a 2043. Komuniké z tohto zasadnutia je rámcom pre ďalšie politickú transformáciu. Kofi Annan v auguste odstúpil a v septembri ho nahradil spoločný osobitný zástupca Lachdar Brahími. EÚ nového spoločného osobitného zástupcu v jeho činnosti výrazne a konzistentne podporovala. Vo vykonávaní ženevského plánu však nebol zaznamenaný žiadny pokrok, najmä z toho dôvodu, že päť stálych členov BR OSN nedosiahlo dohodu, z dôvodu nekompromisnosti režimu prezidenta Assada a rozdelenia opozície.

Rada pre zahraničné veci prijala deväť sérií záverov o Sýrii, a to vo februári, marci, apríli, máji, júni, júli, októbri, novembri a v decembri 2012. Okrem toho Európska rada v decembri prijala svoje vlastné závery o Sýrii. Na zasadnutí 10. decembra Rada Sýrskeho radu opozičných a revolučných síl akceptovala za legitímnych zástupcov sýrskeho ľudu. To isté vykonalo aj vyše 100 krajín, členov skupiny „Priatelia Sýrie“ vrátane USA. Európska rada na svojom zasadnutí, ktoré sa uskutočnilo 14. decembra, vyzvala Radu, „aby pracovala na všetkých možnostiach, ako pomôcť opozícii, a zlepšila ochranu civilistov“ a vyjadrila názor, že v Sýrii je potrebný politický prechod k budúcnosti bez prezidenta Asada a jeho nelegitímneho režimu“. EÚ teda aktívne podporovala politickú transformáciu. Vzhľadom na narastajúcu humanitárnu a utečeneckú krízu¹²

¹² Európsky parlament uskutočnil 12. decembra diskusiu o prípravách EÚ na možný prísun žiadateľov o azyl zo Sýrie.

EÚ zamerala svoju činnosť na poskytovanie humanitárnej pomoci obyvateľom Sýrie a utečencom v susedných krajinách (do 200 miliónov EUR okrem financií, ktoré poskytujú členské štáty EÚ), ako aj nehumanitárnej pomoci, najmä podpory pre susedov Sýrie, ktorí sa s týmto bremenom vyrovnávajú, a spoločenstvá, ktoré sú hostiteľmi sýrskych utečencov. ESVC viedla viaceré cesty súvisiace s krízou v Sýrii: návšteva Beirútu a Damašku v apríli so stretnutiami s vedúcimi predstaviteľmi opozície, humanitárnymi organizáciami, agentúrami OSN a členmi medzinárodného spoločenstva v Sýrii; júnová návšteva v Ankare a v tábore v provincii Kilis na turecko-sýrskej hranici, misia v Ammáne 4. – 5. novembra 2012 s cieľom preskúmať, ako by EÚ mohla ďalej podporovať jordánske orgány v ich úsilí o zvládanie naliehavých a čoraz väčších výziev, ktorým Jordánsko a celý región čelia v dôsledku krízy v susednej Sýrii.

EÚ udržiavala kontakty s viacerými opozičnými frakciami a vyzvala Sýrsku radu opozičných a revolučných síl, aby zlepšila svoju organizačnú kapacitu a identifikovala partnerov pre jednotlivé tematické otázky. EÚ v septembri podporila UNHRC v súvislosti s predĺžením mandátu nezávislej medzinárodnej vyšetrovacej komisie pre Sýriu. EÚ vyjadrila hlboké znepokojenie v súvislosti s rozšíreným a systematickým porušovaním ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva a pripomenula, že v súvislosti s takýmto porušovaním by nemala existovať beztretnosť. EÚ uviedla, že v prípade, že sa obavy z vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti nebudú primerane riešiť na vnútroštátnej úrovni, takouto situáciou by sa mal zaoberať Medzinárodný trestný súd a že Bezpečnostná rada OSN môže otázku situácie v Sýrii postúpiť Medzinárodnému trestnému súdu kedykoľvek. EÚ vyzvala Bezpečnostnú radu OSN, aby sa bezodkladne zaoberala situáciou v Sýrii vo všetkých aspektoch vrátane tohto problému. Od mája 2011 prijala EÚ viaceré súbory reštriktívnych opatrení. Tieto sa 15. októbra 2012 výrazne posilnili, keď ministri zahraničných vecí EÚ schválili zaradenie ďalších predstaviteľov režimu a viacerých sýrskych subjektov na príslušný zoznam. Rada 30. novembra 2012 rozhodla o predĺžení všetkých reštriktívnych opatrení voči Sýrii o tri mesiace s cieľom vytvorenia väčšej pružnosti vzhľadom na zmeny v teréne. VP/PK v priebehu roka vydala viaceré vyhlásenia o vývoji v Sýrii.

1.2.5. MIEROVÝ PROCES NA BLÍZKOM VÝCHODE

Európska únia zdôraznila potrebu odvážnych a konkrétnych krokov zameraných na dosiahnutie mieru¹³. Potvrdila svoju pozíciu týkajúcu sa riešenia v podobe existencie dvoch štátov, ako sa zdôraznilo v májových a decembrových záveroch Rady. Európska únia zdôraznila, že v roku 2012 bude naliehavo potrebné obnoviť štruktúrované a značné úsilie o mier a že je pripravená spolupracovať s USA a inými medzinárodnými partnermi, okrem iného aj v rámci kvarteta. EÚ vyhlásila, že udržať mier sa nepodarí, pokiaľ sa prostredníctvom komplexného mierového riešenia založeného na existencii dvoch štátov dosiahnutého v rámci rokovaní nenaplní túžba Palestínčanov po štátnosti a zvrchovanosti a túžba Izraelčanov po bezpečnosti. Kvartet zasadol v apríli 2012 vo Washingtone a vydal vyhlásenie.

Európska únia naďalej poskytovala plnú podporu úsiliu VP/PK o vytvorenie dôveryhodnej perspektívy pre obnovenie mierového procesu. VP/PK na tento účel v priebehu roka niekoľkokrát navštívila región a udržiavala úzky kontakt s kľúčovými zainteresovanými stranami vrátane samotných partnerov, ale aj Ligy arabských štátov a jej generálneho tajomníka, ako aj s Jordánskom, Tureckom a Egyptom.

Ďalšou podporou pre prácu VP/PK v regióne bolo vymenovanie osobitného zástupcu EÚ pre mierový proces na Blízkom východe pána Andreasa Reinickeho od 1. februára 2012, a to aj v rámci kvarteta, kde osobitný zástupca EÚ pôsobí ako vyslanec EÚ.

¹³ Európsky parlament prijal 15. marca 2012 uznesenie s názvom: Palestína: útoky izraelských síl na palestínske televízne stanice (P7_TA(2012)0093); 5. júla 2012 uznesenie „Politika EÚ v oblasti Predjordánska a východného Jeruzalema“ (P7_TA(2012)0298); 22. novembra 2012 uznesenie „Situácia v Gaze (P7_TA(2012)0454); 13. decembra 2012 uznesenie „Rozhodnutie izraelskej vlády o rozšírení osád v Predjordánsku (P7_TA(2012)0506).

Európska únia privítala prímerie v pásme Gazy a Izraeli uzatvorené 22. novembra, ktoré nasledovalo po niekoľkých dňoch intenzívneho násilia, a ocenila úsilie Egypta a všetkých, ktorí sa podieľali na mediácii. Tragické stupňovanie násilností veľmi jasne poukázalo na neudržateľnú povahu súčasného stavu, pokiaľ ide o situáciu v pásme Gazy. Odvtedy EÚ udržiava pravidelné kontakty so všetkými zainteresovanými stranami s cieľom zvážiť spôsoby aktívneho prispenia k prímeriu.

Európska únia vyjadrila hlboké znepokojenie nad plánmi Izraela rozširovať osady v Predjordánsku vrátane východného Jeruzalema, a to predovšetkým plány na rozvoj oblasti E1, a dôrazne sa proti nim postavila. EÚ uviedla, že bude situáciu a jej širšie dôsledky pozorne sledovať a na základe toho konať. Európska únia a jej členské štáty pripomenuli závery prijaté na zasadnutí Rady pre zahraničné veci v máji a zároveň potvrdili svoje odhodlanie zabezpečiť plné a účinné vykonávanie existujúcich právnych predpisov Európskej únie a dvojstranných dojedaní, ktoré sa vzťahujú na produkty vyrobené v osadách.

Valné zhromaždenie OSN prijalo 29. novembra rezolúciu 67/19 s názvom „Postavenie Palestíny v Organizácii Spojených národov“. Európska únia vyzvala vedúcich predstaviteľov Palestíny, aby tento nový štatút konštruktívne využili a nepodnikali žiadne kroky, ktoré by prehlbovali stratu dôvery a oddaľovali dosiahnutie riešenia dohodnutého v rámci rokovaní.

EÚ zopakovala svoju výzvu k vnútrapalestínskemu zmiereniu pod vedením prezidenta Mahmúda Abbása ako k dôležitému prvku jednoty budúceho palestínskeho štátu a dosiahnutia riešenia v podobe existencie dvoch štátov. Európska únia tiež potvrdila hlboké odhodlanie k zaisteniu bezpečnosti Izraela, a to aj vzhľadom na zásadné hrozby v tomto regióne. Od roku 2005 sa ako súčasť širšej angažovanosti EÚ v úsilí o vyriešenie izraelsko-palestínskeho konfliktu nasadili dve civilné misie SBOP:

EUPOL COPPS naďalej slúžila ako základný kanál celkovej podpory EÚ pre vytvorenie palestínskeho štátu prostredníctvom jej príspevku k reforme a rozvoju palestínskeho sektora bezpečnosti a súdnictva. Ako hlavná poradná agentúra palestínskej civilnej polície, ktorá sa považuje za najprofesionálnejšiu a najdôveryhodnejšiu palestínsku bezpečnostnú silu, a ako prominentný poradca inštitúcií trestného súdnictva misia pracovala na prioritných cieľoch týkajúcich sa vzťahov medzi EÚ a Palestínskou samosprávou a pomáhala zabezpečovať, aby sa technické podmienky pre riešenie izraelsko-palestínskeho konfliktu v podobe existencie dvoch štátov zachovali, pokiaľ sa nedosiahne politická dohoda. S cieľom konsolidovať prímerie vyjadrila EÚ svoju pripravenosť využiť svoje nástroje na podporu úsilia jednotlivých strán, a to aj–prípadné–obnovenie misie **EUBAM Rafah**, ktorá v priebehu uplynulého roka prešla významnou revíziou a štrukturálnym zoštíhlením. Misia si udržiava svoju spôsobilosť a pripravenosť na opätovné nasadenie na hraničnom priechole v Rafahu do troch týždňov v súlade so svojím revidovaným operačným plánom (OPLAN). Misia prispieva k získavaniu informácií o situácii prostredníctvom nadväzovania kontaktov a podávania správ. Vďaka misii EUBAM si EÚ zachováva svoju schopnosť porozumieť operačným dôsledkom nového vývoja, ktorý predstavuje napr. nedávna kríza v Gaze a dohoda o prímerí, a zachováva si schopnosť pružne a rýchlo reagovať. PBV navštívil Izrael a okupované palestínske územia 11.– 14. marca 2012.

1.3. ARABSKÝ POLOSTROV, IRÁN A IRAK

1.3.1. RADA PRE SPOLUPRÁCU V PERZSKOM ZÁLIVE A JEJ ČLENSKÉ ŠTÁTY

Pokračovalo sa v dialógu na najvyššej úrovni so šiestimi členmi GCC (Bahrajnom, Katarom, Kuvajtom, Ománom, Saudskou Arábiou a Spojenými arabskými emirátmi) a so sekretariátom GCC, v rámci ktorého sa konalo 22. zasadnutie spoločnej rady EÚ – GCC a júnové stretnutie ministrov v Luxemburgu a stretnutia popri zasadnutí VZ OSN v New Yorku v septembri, ako aj stretnutia na pracovnej úrovni počas celého roka¹⁴. Pri všetkých týchto príležitostiach rokovali obe strany o vzťahoch medzi EÚ a GCC, o najdôležitejších regionálnych otázkach a o globálnych otázkach. VP/PK odsúdila používanie násilia a porušovanie ľudských práv všetkými stranami v Bahrajne a vyzvala na urýchlené začatie zmysluplného národného dialógu, ktorý povedie k zmiereniu a riešeniu sociálno-ekonomických problémov bahrajnského ľudu. EÚ pokračovala v prípravách na program zameraný na odbornú prípravu sudcov a prokurátorov v rámci nástroja stability. EÚ tiež podrobne monitorovala situáciu v oblasti ľudských práv v krajinách Perzského zálivu, konkrétne vydala demarše a vyhlásenia za zrušenie trestu smrti.

1.3.2. IRÁN

Vysoká predstaviteľka/podpredsedníčka Komisie naďalej stála na čele medzinárodného úsilia o nájdenie trvalého a komplexného diplomatického riešenia iránskej jadrovej otázky, a to v mene skupiny E3+3 (Francúzsko, Nemecko, Spojené kráľovstvo a Spojené štáty, Rusko a Čína) a na základe svojho mandátu od BR OSN¹⁵. Napriek niekoľkým kolám rokovaní s Iránom, ktoré sa v apríli uskutočnili v Istanbule, v máji v Bagdade a v júni v Moskve, pretrvávajú rozdiely medzi Iránom a skupinou E3+3. Je naďalej veľmi naliehavé, aby sa podarilo zapojiť Irán do zmysluplného procesu budovania dôvery na účely vyriešenia dlhodobých medzinárodných obáv týkajúcich sa jeho jadrového programu. VP/PK sa s podporou ESVČ zapája do rozsiahleho procesu rokovaní s cieľom získať podporu pre dvojaký prístup EÚ. V centre tohto úsilia stála pokračujúca jednota E3+3.

¹⁴ Európsky parlament prijal 15. marca 2012 uznesenie o situácii porušovaní ľudských práv v Bahrajne (P7_TA(2012)0094). Európsky parlament prijal 26. októbra 2012 uznesenie o situácii v oblasti ľudských práv v Spojených arabských emirátoch (P7_TA(2012)0400).

¹⁵ Európsky parlament prijal 2. februára 2012 uznesenie o Iráne a jeho jadrovom programe (P7_TA(2012)0024).

Pokračujúce odmietanie Iránu dodržiavať svoje medzinárodné záväzky a rastúce znepokojenie v súvislosti s nevyriešenou otázkou týkajúcou sa výlučne mierovej povahy jeho jadrového programu mali za následok, že Rada guvernérov MAAE v septembri 2012 prijala ďalšiu rezolúciu, v ktorej vyjadrila hlboké a rastúce obavy.

Rada v januári 2012 prijala v súlade so svojim dvojakým prístupom novú sériu prísnych sankcií voči Iránu vrátane zákazu dovozu iránskej ropy a ropných produktov, ktoré nadobudli platnosť 1. júla. Vzhľadom na to, že Irán sa seriózne nezapája do rokovaní, Rada rozhodla o uvalení ďalšieho balíka prísnych sankcií v októbri, aby opätovne potvrdila svoje odhodlanie postupovať podľa dvojakého prístupu vrátane sankcií.

EÚ naďalej vyjadrovala svoje hlboké znepokojenie nad zhoršovaním situácie v oblasti ľudských práv v Iráne¹⁶. VP/PK vydala niekoľko vyhlásení, v ktorých odsúdila vysoký počet popráv v roku 2012 a rozsiahle represie voči iránskym občanom, konkrétne voči obhajcov ľudských práv a ich právnikom, žurnalistom a predstaviteľom menšín, ktorí čelili prenasledovaniu a zatýkaniu.

V máji 2012 EÚ aktualizovala zoznam iránskych osôb, na ktoré sa vzťahujú reštriktívne opatrenia za riadenie alebo vykonávanie hrubého porušovania ľudských práv, ktorý v súčasnosti zahŕňa 78 osôb. Okrem toho bude EÚ pokračovať v podpore mandátu a práce osobitného spravodajcu OSN pre ľudské práva v Iráne, Ahmeda Šahída, ktorého mandát vytvorila v marci 2011 Rada OSN pre ľudské práva.

¹⁶ Európsky parlament prijal 22. novembra 2012 uznesenie o situácii v oblasti ľudských práv v Iráne, najmä vzhľadom na masové popravy a nedávnu smrť blogera Sattára Beheštího (P7_TA(2012)0463). Dňa 14. júna 2012 prijal uznesenie o situácii národnostných menšín v Iráne (P7_TA(2012)0265).

1.3.3. IRAK

Vzťahy EÚ a Iraku sa ďalej posilnili, keď VP/PK a minister zahraničných vecí Hošiar Zebari 11. mája 2012 podpísali dohodu o partnerstve a spolupráci. Hlavná časť dohody sa predbežne uplatňuje od 1. augusta. V roku 2012 sa pokračovalo vo vykonávaní memoranda o porozumení medzi EÚ a Irakom o strategickom partnerstve v oblasti energetiky, ako aj vôbec prvého viacročného dokumentu o stratégii pomoci Iraku. EÚ preorientovala svoju pomoc na ciele rozvojovú spoluprácu a dlhodobé budovanie kapacít.

EÚ naďalej veľmi pozorne sledovala situáciu v oblasti ľudských práv, a to aj nepretržitým a opakovaným vyjadrovaním obáv v súvislosti so zvýšeným uplatňovaním trestu smrti a so situáciou príslušníkov menšín. VP/PK tiež vyjadrila obavy v súvislosti s rastúcim napätím medzi hlavnými politickými silami a opätovne ich, ako aj vládu, vyzývala, aby sa zapojili do inkluzívneho dialógu. Aktívne sa zaoberala otázkou obyvateľov tábora Ašraf a Hurija a v plnej miere podporovala úsilie, ktoré OSN vynakladá na to, aby sa našlo mierové riešenie tejto otázky.

EUJUST LEX Iraq je prvou integrovanou misiou EÚ v oblasti právneho štátu. Po jej strategickom preskúmaní na jar 2012 bol nový a konečný mandát misie schválený v júni 2012 do decembra 2013 so zameraním sa na činnosti v oblasti prenosu znalostí a budovania kapacít, ktoré misia poskytuje miestnym partnerom. Napriek náročnému prostrediu z hľadiska bezpečnosti a operačným ťažkostiam sa misii podarilo účinne vykonávať svoj mandát tak, že reagovala na meniace sa potreby a situáciu v Iraku prostredníctvom projektov v oblasti odbornej prípravy, ktoré sa zameriavajú na všetky zložky irackého systému trestného súdnictva a prebiehajú na všetkých troch miestach, kde je misia prítomná (Bagdad, Basra a Erbil). V rámci misie EUJUST LEX Iraq sa poskytujú špecializované školenia pre vysokých a stredných irackých úradníkov systému trestného súdnictva, čím táto misia prispieva k upevneniu bezpečnosti posilnením systému právneho štátu a podporou kultúry dodržiavania ľudských práv v Iraku.

1.3.4. JEMEN

Po podpísaní dohody o transformácii, ktorú sprostredkovala GCC, sa zorganizovali prezidentské voľby. Zvolený bol spoločný kandidát vládnucej strany aj opozície Abdrabbu Mansúr Hádí, ktorý vo februári 2012 nastúpil do funkcie. V hre zostávajú mnohé otázky a celková situácia v krajine je aj naďalej veľmi nestabilná, prezident a prechodná vláda však uskutočnili dôležité kroky, a to najmä v oblasti reformy vojenského sektora a sektora civilnej bezpečnosti, pričom do druhej reformy sa aktívne zapojila aj EÚ. Medzinárodné spoločenstvo a osobitne EÚ zohráva pri podpore tohto procesu dôležitú úlohu. Priatelia Jemenu a darcovské konferencie zhromaždili medzinárodnú podporu, či už finančnú (6 miliárd EUR–, pričom EÚ prisľúbila 170 milióna EUR) alebo politickú. Skupina G-10 v Saná (veľvyslanci piatich stálych členov BR OSN, EÚ a GCC) v úzkej spolupráci s osobitným vyslancom OSN sprevádzala a pozorne sledovala proces transformácie a v tejto činnosti bude naďalej pokračovať.

Intenzívne zameranie EÚ na Jemen sa odzrkadlilo aj v troch súboroch záverov Rady a vo veľkom počte vyhlásení VP/PK, v ktorých vyjadrila podporu prezidentovi Hádímu a prechodnej vláde a zároveň varovala odporcov, aby neohrozovali proces reforiem vytváraním nestability a neistoty v krajine. Okrem toho navštívil prezident Hádí v októbri 2012 Brusel. Stretol sa predsedom Komisie Barroso, predsedom Európskej Rady Van Rompuyom, s VP/PK a komisárom Piebalgom.

EÚ pozorne sledovala situáciu v oblasti ľudských práv v Jemene, konkrétne otázku trestu smrti pre mladistvých. EÚ zároveň výrazne prispela k potravinovej bezpečnosti a výžive a k vyriešeniu ďalších naliehavých humanitárnych potrieb obyvateľov a utečencov v Jemene.

1.4. REGIONÁLNA SPOLUPRÁCA

Politické zmeny v regióne zdôraznili potrebu zvýšenej regionálnej spolupráce, keďže mnohé výzvy–, či už politické, hospodárske alebo sociálne–, majú prínos z činnosti na regionálnej úrovni. Regionálne organizácie sa prispôbujú novému politickému kontextu a EÚ zintenzívnila spoluprácu s nimi.

1.4.1. LIGA ARABSKÝCH ŠTÁTOV

EÚ diplomaticky podporovala úsilie Ligy arabských štátov (LAS) o nájdenie riešenia krízy v Sýrii. VP/PK počas celého roka udržiavala úzke kontakty s generálnym tajomníkom LAS a štyri stretnutia na vyššej oficiálnej úrovni umožnili medzi oboma stranami štruktúrally politický dialóg. Druhé spoločné stretnutie ministrov EÚ – LAS, ktoré sa 13. novembra uskutočnilo v Káhire, bolo dôrazným signálom spoločného odhodlania riešiť spoločné výzvy. Na tomto stretnutí sa prijalo ambiciózne vyjadrenie pokrývajúce celý súbor politických tém a schválil sa spoločný pracovný program, ktorým sa otvára cesta pre praktickú spoluprácu v mnohých oblastiach, ako napríklad posilnenie postavenia žien, krízové riadenie, humanitárna činnosť, ľudské práva a občianska spoločnosť. V tejto súvislosti je dôležitým nástrojom na vykonávanie takýchto projektov kontaktný úrad Európskej komisie pre Ligu arabských štátov na Malte. Pri tejto príležitosti VP/PK spolu s generálnym tajomníkom LAS Nabíloom El Arabym otvorila v káhirskom sídle LAS krízové stredisko, ktoré čiastočne financovala EÚ. Cieľom tohto projektu, ktorý sa už realizuje, je vytvoriť v rámci LAS útvar, ktorý by účinne vykonával včasné varovanie v prípade krízy. Týmto projektom sa vytvára aj prepojenie na systém včasného varovania EÚ. EÚ tiež zorganizovala seminár o pozorovaní volieb pre úradníkov LAS.

1.4.2. ORGANIZÁCIA ISLAMSKÉJ SPOLUPRÁCE (OIC)

EÚ tiež posilnila svoje vzťahy s OIC. VP/PK po prvýkrát predniesla príhovor na stretnutí ministrov, ktoré sa 15. – 16. novembra 2012 uskutočnilo v Džibutsku. Obe organizácie uskutočnili stretnutia na vysokej úrovni a stretnutia odborníkov, na ktorých zazneli námety na praktickejšiu spoluprácu.

1.4.3. ÚNIA PRE STREDOZEMIE

Únia pre Stredozemie je jedinečnou formou dialógu medzi 43 partnermi v rámci EuroMedu, ktorá dopĺňa dvojstranné vzťahy medzi EÚ a jej južnými susedmi. Aj vďaka iniciatíve predsedu Európskeho parlamentu Martina Schulza sa v roku 2012 obnovila úloha Únie pre Stredozemie ako katalyzátora regionálnych dialógov a regionálnych projektov. V marci Rada preniesla severné spolupredsedníctvo na EÚ, čím sa práci tejto organizácie poskytol nový impulz a zabezpečil sa rozvoj viacerých odvetvových dialógov a posilnil sa súlad medzi politikami a programami EÚ a prácou Únie pre Stredozemie. V septembri Jordánsko prevzalo funkciu južného spolupredsedníctva Únie pre Stredozemie, čím potvrdilo, že je v plnej miere spoluzodpovedné za proces Únie pre Stredozemie a podieľa sa na jeho riadení. Pozvánku do Únie pre Stredozemie dostala Líbya, zatiaľ čo Sýria svoje členstvo pozastavila. Pravidelné stretnutia vysokých úradníkov umožnili rozvoj politického dialógu a lepšiu integráciu ďalších rozmerov inštitucionálnej spolupráce. Nový generálny tajomník vymenovaný v marci sa zamerail na zlepšenie funkčných kompetencií sekretariátu Únie pre Stredozemie pri vypracúvaní regionálnych projektov a získavaní príslušných finančných prostriedkov a pre toto úsilie získal od EÚ plnú podporu.

1.4.4. SUBREGIONÁLNA SPOLUPRÁCA V REGIÓNE MAGHREBU

V priebehu roka sa EÚ zúčastnila na dvoch kľúčových zasadnutiach fóra západného Stredozemia („5+5“) stretnutia ministrov zahraničných vecí v Ríme vo februári, na ktorom sa zúčastnil komisár Füle, a samitu, ktorý sa za účasti predsedu Komisie Barrosa a komisára Füleho v októbri uskutočnil na Malte a na ktorom bolo prijaté spoločné vyhlásenie. Na oboch stretnutiach EÚ vyzdvihla možné synergie medzi dialógom 5+5 a dvojstrannou a regionálnou spoluprácou EÚ, ako aj spoluprácou s Úniou pre Stredozemie. Zároveň sa uskutočnili neformálne stretnutia so Zväzom arabského Maghrebu (AMU). V prvom spoločnom decembrovom oznámení o regióne Maghrebu, ktoré vypracovali VP/PK a Európska komisia, sa načrtli spôsoby, ktorými by EÚ mohla doplniť úsilie o užšiu spoluprácu a integráciu medzi krajinami Maghrebu. Dopĺňa to úsilie na dvojstrannej úrovni medzi EÚ a krajinami Maghrebu, ako aj širšiu regionálnu spoluprácu.

2. RUSKO, VÝCHODNÉ SUSEDSTVO A STREDNÁ ÁZIA

2.1. RUSKÁ FEDERÁCIA

V roku 2012 sa vzťahy medzi EÚ a Ruskou federáciou ďalej rozvíjali.

Rusko vstúpilo do WTO¹⁷ a pokračovalo sa vo vykonávaní spoločných opatrení vedúcich k bezvízovému krátkodobému cestovaniu občanov Ruska a EÚ. Dosiahol sa pokrok v rokovaní o posilnenej dohode o zjednodušení vízových postupov. V uplynulom roku sa uskutočnili plodné diskusie v rámci dialógu o migrácii, ktorý sa začal v roku 2011, zároveň v júli 2012 vstúpila do platnosti dvojstranná dohoda o malom pohraničnom styku medzi Poľskom a Ruskom, ktorá sa vzťahuje na celú Kaliningradskú oblasť a ďalšie pohraničné oblasti na poľskej strane. Pokročilo sa vo vykonávaní partnerstva pre modernizáciu. V októbri sa v St. Peterburgu konalo tretie výročné zhromaždenie nezávislého Fóra občianskej spoločnosti.

Niektoré pozitívne účinky pristúpenia Ruska do WTO sa žiaľ stratili z dôvodu nových neodôvodnených prekážok obchodu.

Rusko ešte nesplnilo svoj záväzok zmodernizovať systém poplatkov za prelety ponad Sibír a namiesto toho túto otázku umelo spojila s EU ETS (systém EÚ na obchodovanie s emisiami).

Vzťahy medzi Bruselom a Moskvou boli naďalej úzke, a to aj prostredníctvom pravidelných kontaktov medzi VP/PK a ruským ministrom zahraničných vecí Lavrovom. Oba samity EÚ – Rusko, ktoré sa konali 3. – 4. júna v St. Peterburgu a 20. – 21. decembra v Bruseli, prebehli v konštruktívnej atmosfére, hoci v kľúčových oblastiach spolupráce sa dosiahol len malý pokrok. V roku 2012 sa na rôznych úrovniach uskutočňovali formálne zasadnutia v rámci politického dialógu. EÚ sa naďalej usilovala o integráciu Ruska do medzinárodného systému založeného na pevných pravidlách, ktorá sa podporila členstvom vo WTO.

¹⁷ Európsky parlament prijal 26. októbra 2012 uznesenie o obchodných vzťahoch medzi EÚ a Ruskom po vstupe Ruska do WTO (P7_TA(2012)0409).

EÚ naďalej spolupracovala v Ruskom v mnohých medzinárodných otázkach, ktoré sú prioritou v rámci programu EÚ v oblasti SZBP, ako napríklad Sýria, Irán, širšia oblasť Blízkeho východu, Afganistan a dlhotrvajúce konflikty v spoločnom susedstve. EÚ tiež pokračovala v spolupráci s Ruskom týkajúcej sa globálnych otázok, akými sú zmena klímy, boj proti terorizmu, šírenie zbraní hromadného ničenia, organizovaná trestná činnosť, nelegálne obchodovanie a energetická bezpečnosť. V novembri 2012 sa v Moskve začal politický dialóg o boji proti terorizmu.

V roku 2012 vyvolávali narastajúce obavy ľudské práva, demokracia, právny štát, ako aj domáci vývoj v Rusku¹⁸. Právne predpisy, ktorými sa rôznymi spôsobmi obmedzuje rozsah činnosti občianskej spoločnosti, zatýkanie a vyšetrovanie vedúcich predstaviteľov opozície a pochybné a neprimerané súdne tresty uložené aktivistom vyvolali vážne pochybnosti o odhodlaní Ruska dodržiavať zásady právneho štátu a rešpektovať úlohu občianskej spoločnosti ako kľúčovej hnacej sily modernizácie. Neobjasnili sa okolnosti smrti Sergeja Magnitského počas zadržiavania pred súdnym pojednávaním v roku 2009. VP/PK na tento znepokojivý vývoj verejne reagovala a 11. septembra 2012 vydala vyhlásenie pred Európskym parlamentom o politickom využívaní justície v Rusku. EÚ na tieto otázky naďalej upozorňovala na svojich stretnutiach v rámci politického dialógu s Ruskom, ako aj na samitoch a počas dvojročných konzultácií o ľudských právach medzi EÚ a Ruskom, ktorých posledné kolo sa konalo v decembri 2012.

Pokračuje sa vo vykonávaní činností v rámci partnerstva pre modernizáciu EÚ – Rusko, ktoré sa začali v roku 2010. V roku 2012 sa revidoval a aktualizoval spoločný neformálny pracovný plán. Na samite, ktorý sa konal 21. decembra, bola predložená štvrtá správa o pokroku. Toto partnerstvo doplnili dvojstranné partnerstvá pre modernizáciu, ktoré s Ruskom uzavrelo dvadsaťtri členských štátov EÚ. Ďalšie dve partnerstvá boli v procese príprav a schválených bolo osem pracovných plánov.

¹⁸ Európsky parlament prijal 16. februára 2012 uznesenie o nadchádzajúcich prezidentských voľbách v Rusku (P7_TA(2012)0054); 15. marca 2012 uznesenie o výsledku prezidentských volieb v Rusku (P7_TA(2012)0088); 13. septembra 2012 uznesenie o politickom využívaní justície v Rusku (P7_TA(2012)0352). Okrem toho prijal Európsky parlament 23. októbra 2012 odporúčanie o prípade Sergeja Magnitského (P7_TA(2012)0369). Prípadoom Magnitského sa zaoberal aj list predsedu Európskej rady vtedajšiemu prezidentovi Medvedevovi. VP/PK vydala viacero vyhlásení, v ktorých vyjadrila obavy EÚ, a to v súvislosti s ruským zákonom o MVO (10. júla), odsúdením členiek punkovej skupiny Pussy Riot v Rusku (17. augusta) a v súvislosti s novým zákonom o vlastizrade (25. októbra).

V roku 2012 sa v rokovaníach o novej dohode EÚ – Rusko pokročilo len málo. Obe strany si vymenili „pozitívne zoznamy“ o možných ustanoveniach takejto dohody, ktoré súvisia s obchodom a investíciami. Dohodnutým cieľom je uzavrieť strategickú dohodu, ktorá poskytne komplexný rámec pre vzťahy EÚ a Ruska v blízkej budúcnosti a pomôže rozvíjať potenciál našich vzťahov¹⁹.

Pokiaľ ide o vonkajšiu bezpečnosť, pokračovalo sa v dobrej spolupráci v kontexte činností zameraných na boj proti pirátstvu medzi misiou EU NAVFOR Atalanta a ruskou námornou misiou nasadenou pri somálskom pobreží. Rusko sa vyzvalo, aby zvážilo uzavretie dojednania s mechanizmom Athena o poskytovaní strategickej leteckej prepravy pre vojenské operácie krízového riadenia pod vedením EÚ. Medzitým sa v roku 2012 pokračovalo v neformálnych prieskumných rozhovoroch o rámcovej dohode o účasti Ruska na operáciách EÚ v oblasti krízového riadenia, nedosiahol sa však výrazný pokrok. Rusko tiež odmietlo pozvánku EÚ z júla 2012 zúčastniť sa na misii EUCAP Nestor v Africkom rohu.

Vzťahy EÚ a Ruska v oblasti energetiky sa aj naďalej vyznačujú silnou vzájomnou závislosťou, keďže Rusko je pre EÚ aj naďalej hlavným vonkajším dodávateľom energie a EÚ je najväčším odberateľom ruských uhl'ovodíkových zdrojov²⁰.

¹⁹ Európsky parlament prijal 13. decembra 2012 uznesenie s odporúčaniami Európskeho parlamentu Rade, Komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť týkajúcimi sa rokovaní o novej dohode medzi EÚ a Ruskom (P7_TA(2012)0505).

²⁰ Užitočnými fórami na riešenie okrem iného otázok energetickej bezpečnosti boli samity EÚ – Rusko, ktoré sa konali 3. – 4. júna 2012 v St. Peterburgu a 21. decembra 2012 v Bruseli, a zasadnutie Stálej rady pre partnerstvo EÚ a Ruska v oblasti energetiky, ktoré sa konalo 13. decembra 2012 na Cypre.

2.2. VÝCHODNÉ PARTNERSTVO – VIACSTRANNÉ VZŤAHY²¹

V priebehu roka 2012 sa dosiahol významný pokrok v realizácii Východného partnerstva, či už pokiaľ ide o jeho dvojstrannú i viacstrannú zložku. V rámci Východného partnerstva sa sledoval ambiciózny program. Na samite Východného partnerstva, ktorý sa v septembri 2011 konal vo Varšave, sa vyjadrilo pevné odhodlanie urýchliť politické pridruženie a hospodársku integráciu a jeho výsledkom bolo vytvorenie plánu pre Východné partnerstvo (15. mája 2012).

Na treťom zasadnutí ministrov zahraničných vecí Východného partnerstva (ktoré sa konalo 23. júla 2012 v Bruseli) zaznelo, že tento plán je základom pre usmerňovanie a monitorovanie ďalšieho vykonávania cieľov Východného partnerstva vymedzených v Pražskom a Varšavskom vyhlásení, a to až do ďalšieho samitu vo Vilniuse (ktorý sa uskutoční 28. – 29. novembra 2013). Ministri sa dohodli, že ďalšie stretnutie ministrov zahraničných vecí Východného partnerstva v roku 2013 bude príležitosťou na preskúmanie vykonávania plánu a na rokovanie o budúcom rozvoji Východného partnerstva v rámci príprav na ďalší samit vo Vilniuse.

EÚ je ochotná zvýšiť investície v partnerských krajinách, ktoré úspešne plnia dohodnuté reformné ciele. Minulý rok sa po prvýkrát pridela dodatočná finančná podpora krajinám, ktoré sú v oblasti reforiem lídrom (Arménsko, Gruzínsko a Moldavská republika), okrem iného v oblastiach demokratických reforiem, ľudských práv a právneho štátu, a to aj v rámci **programu integrácie a spolupráce v rámci Východného partnerstva (EaPIC)**, ktorý je založený na zásade „viac za viac“. Obmedzený pokrok v týchto oblastiach v niektorých iných krajinách však predstavuje výzvu pre všeobecný cieľ, ktorým je politické pridruženie a hospodárska integrácia partnerských krajín do EÚ.

²¹ Partnerské krajiny: Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko, Ukrajina.

Na samite Východného partnerstva vo Varšave zaznela výzva, aby sa v oblasti **SZBP/SBOP** uskutočňoval intenzívnejší dialóg a spolupráca, pokiaľ ide o medzinárodné bezpečnostné otázky, a to aj vzhľadom na možnú účasť partnerov na civilných a vojenských operáciách pod vedením EÚ. Gruzínsko, Moldavská republika a Ukrajina dostali pozvánku zúčastniť sa niektorých nedávnych misií v rámci SBOP a reagovali na ňu pozitívne. Zároveň sa v rámci spolupráce medzi EÚ a partnerskými krajinami, ako aj v projektoch regionálnej spolupráce a programoch pomoci EÚ bude klávať väčší dôraz na mierové riešenie konfliktov a opatrenia na budovanie dôvery.

Pokračovalo sa v práci v rámci viacstranných platforiem, ktoré partnerským krajinám poskytujú pomoc pri plnení ich reforiem. Partnerské krajiny, členské štáty EÚ, inštitúcie EÚ a medzinárodné organizácie ponúkli aktívne príspevky, podporu a odborné skúsenosti v súvislosti so seminármi a programami odbornej prípravy. Pomoc prostredníctvom rôznych kanálov ponúkli aj medzinárodné finančné inštitúcie.

Viacstranná platforma Východného partnerstva v oblasti demokracie, dobrej správy vecí verejných a stability (platforma I) sa zameriavala najmä na prácu týkajúcu sa reformy verejnej správy, azylu a migrácie, zlepšenia fungovania justície, boja proti korupcii, SBOP, podpory pri dodržiavaní ľudských práv a bezpečného riadenia štátnych hraníc. Vykonávanie činností v rámci platformy I podporovala Rada Európy v rámci nástroja Rady Európy zameraného na činnosti týkajúce sa volebných noriem, reformy súdnictva, dobrej správy vecí verejných, boja proti korupcii a spolupráci v oblasti počítačovej kriminalite.

V rámci spolupráce v oblasti **SBOP** sa dosiahol pokrok v súlade s plánom pre Východné partnerstvo. Na seminári Východného partnerstva v oblasti SBOP (ktorý sa 9. novembra 2012 konal v Bruseli) sa zdôraznilo, že všetkých šesť partnerských krajín má mimoriadny záujem zapájať sa do pravidelných viacstranných konzultácií o SBOP. Platforma poverila ESVC, aby vypracovala referenčný rámec pre **panel pre SBOP** v rámci platformy I.

V oblasti **integrovaného riadenia hraníc** pomohlo vykonávanie projektov v rámci hlavnej iniciatívy k dosiahnutiu cieľa Východného partnerstva, ktorým je zvýšenie účinnosti a bezpečnosti na hraničných priechodoch a zlepšenie celkovej účinnosti orgánov kontroly hraníc a colných úradníkov partnerských krajín.

Hlavná iniciatíva v oblasti prevencie, pripravenosti a reakcie na prírodné a človekom spôsobené katastrofy PPRD-East pomohla zvýšiť kapacitu zúčastnených krajín v oblasti prevencie katastrof, pripravenosti a reakcie na miestnej, národnej a regionálnej úrovni.

Ako základ pre otvorené rokovania ministrov krajín Východného partnerstva a EÚ o relevantných otázkach vrátane SZBP, vykonávania plánu a odvetvového dialógu slúžili **neformálne dialógy v rámci Východného partnerstva** (prvé stretnutie sa uskutočnilo 5. júna 2012 v Kišiňove)²².

2.3. VÝCHODNÉ PARTNERSTVO – VIACSTRANNÉ VZŤAHY

2.3.1. UKRAJINA

Vo všeobecnosti ponúkla Ukrajina zmiešaný obraz, pokiaľ ide o skutočnú a udržateľnú demokraciu. Určitý pozitívny vývoj, napríklad v oblasti právnej reformy a v oblasti slobody združovania, aj naďalej zatienoval problém selektívnej spravodlivosti²³, ktorý mal aj naďalej popredné miesto na programe politického dialógu medzi EÚ a Ukrajinou. Misia Európskeho parlamentu pod vedením bývalého poľského prezidenta Alexandra Kwaśniewského a bývalého predsedu EP Pata Coxa, ktorá sa zriadila v máji 2012, výrazne podporila úsilie EÚ o monitorovanie prípadov selektívnej spravodlivosti a zabezpečenie lekárskej starostlivosti o bývalú ukrajinskú predsedníčku vlády Júliu Tymošenkovú a iných.

²² Druhý neformálny dialóg v rámci Východného partnerstva, pri ktorom sa bude konať odvetvový dialóg o doprave, sa uskutoční v Tbilisi 12. – 13. februára 2013, a tretí dialóg sa uskutoční v septembri 2013 v Jerevane.

²³ Spoločné vyhlásenie vysokej predstaviteľky Ashtonovej a komisára Füleho z 27. februára o rozsudku pre Jurija Lučenka a z 29. augusta o rozsudku vyššieho špecializovaného súdu v prípade Júlie Tymošenkovej. Európsky parlament prijal 24. mája 2012 uznesenie o situácii na Ukrajine, prípade Júlie Tymošenkovej (P7_TA-PROV(2012)0221).

Parlamentné voľby, ktoré sa konali 28. októbra 2012, vyvolali zmiešané dojmy, keďže sa pri nich vyskytli viaceré nedostatky a vo viacerých oblastiach predstavovali zhoršenie. Z dôvodu súdnych procesov, pri ktorých sa nedodrжали medzinárodné normy, nemohli niektorí zástupcovia opozície kandidovať v parlamentných voľbách²⁴

Druhá správa EÚ o vykonávaní akčného plánu týkajúceho sa liberalizácie vízového režimu zo strany Ukrajiny bola vydaná vo februári 2012. Dohoda, ktorou sa mení a dopĺňa dohoda o zjednodušení vízového režimu medzi Ukrajinou a EÚ, bola podpísaná 23. júla 2012²⁵. Dohoda o pridružení, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je aj prehĺbená a komplexná zóna voľného obchodu, bola parafovaná 30. marca 2012.

Rada 10. decembra 2012 prijala závery Rady, ktorými potvrdila svoje odhodlanie podpísať dohodu o pridružení/DCFTA, hneď ako ukrajinské orgány preukážu rozhodné opatrenia a hmatateľný pokrok v oblastiach vytýčených v záveroch (reformy volebného systému, súdnictva a ústavné reformy), podľa možnosti do samitu Východného partnerstva, ktorý sa v novembri 2013 uskutoční vo Vilniuse²⁶.

2.3.2. MOLDAVSKÁ REPUBLIKA

V priebehu celého roka sa dynamicky napredovalo v rokovaní o dohode o pridružení s Moldavskou republikou, ktoré sa v roku 2013 už ukončili. Vo februári 2012 sa oficiálne začali rokovania o rozsiahlej a komplexnej zóne voľného obchodu ako jej neoddeliteľnej súčasti, ktoré sa ukončili v júni 2013. V tretej hodnotiacej správe Komisie z júna 2012 o pokroku Moldavskej republiky vo vykonávaní akčného plánu o liberalizácii vízového režimu sa uvádza, že táto partnerská krajina splnila všetky referenčné kritériá v prvej fáze akčného plánu. To Komisii umožnilo začať v novembri 2012 posudzovanie referenčných hodnôt stanovených pre druhú–, poslednú– fázu akčného plánu.

²⁴ Spoločné vyhlásenia vysokej predstaviteľky Ahtonovej a komisára Füleho z 12. a 29. októbra a z 12. novembra o parlamentných voľbách.

²⁵ Nadobudla platnosť 1. júla 2013.

²⁶ Európsky parlament prijal 13. decembra 2012 uznesenie o situácii na Ukrajine (P7_TA-PROV(2012)0507).

Moldavská republika začala spolupracovať s EÚ v kontexte SBOP. Dňa 13. decembra 2012 sa uzavrela rámcová dohoda o účasti Moldavskej republiky na operáciách krízového riadenia EÚ a Moldavská republika dostala pozvanie zúčastniť sa na misii EUCAP Nestor v Africkom rohu.

Pomocná hraničná misia Európskej únie pre Moldavskú republiku a Ukrajinu (EUBAM) naďalej zásadným spôsobom prispievala k vytváraniu postupov riadenia hraníc, ktoré spĺňajú normy Európskej únie a slúžia oprávneným potrebám moldavských a ukrajinských občanov, cestujúcich a obchodu, čím sa následne zvyšuje regionálna bezpečnosť a podporuje hospodársky rast. Misia EUBAM tiež naďalej pomáhala pri vykonávaní kľúčových iniciatív Komisie v colnej oblasti, v oblasti boja proti podvodom a riadenia hraníc a pri poskytovaní neutrálnej technickej pomoci a služieb oboj stranám konfliktu v Podnestersku. Prispelo sa tým najmä k obnoveniu plne funkčnej železničnej dopravy cez Podnestersko²⁷.

EÚ zintenzívnila svoje úsilie o prispenie k urovnaniu konfliktu v **Podnestersku**. V oficiálnych rokovaníach vo formáte „5+2“, ktoré sa obnovili v roku 2011, sa dosiahol určitý pokrok, konkrétne po tom, ako sa skupina „5+2“ v apríli 2012 na základe konsenzu dohodla na komplexnom programe rokovaní²⁸. Na zasadnutí Rady pre zahraničné veci, ktoré sa konalo v septembri 2012, sa čiastočne zrušili reštriktívne opatrenia zavedené voči podnesterskému vedeniu v roku 2003, naďalej sa však bude pozorne sledovať situácia v podnesterských školách, ktoré vyučujú v latinke a sú pod moldavskou správou, s cieľom nabádať na pozitívny vývoj. Prehlbovanie vzťahov medzi EÚ a Moldavskou republikou odzrkadľovalo viacero dvojstranných návštev na vysokej úrovni vrátane aprílovej návštevy prezidenta Timoftiho v Bruseli a návštevy predsedu Komisie Barrosa v Kišiňove v novembri 2012.

²⁷ Vyhlásenie hovorca VP/PK Catherine Ashtonovej o obnovení nákladnej železničnej dopravy cez Podnestersko, 30. apríla 2012.

²⁸ Vyhlásenie vysokej predstaviteľky Catherine Ashtonovej o zasadnutí skupiny „5+2“, ktoré sa 17. – 18. apríla 2012 konalo vo Viedni.

2.3.3. BIELORUSKO

Počas celého roka 2012 EÚ neustále pripomínala svoj záväzok podporovať politiku kritickej angažovanosti s Bieloruskom, a to aj prostredníctvom dialógu a účasti vo Východnom partnerstve. EÚ pripomenula, že vývoj dvojstranných vzťahov v rámci Východného partnerstva závisí od pokroku, ktorý Bielorusko dosiahne pri dodržiavaní zásad demokracie, právneho štátu a ľudských práv²⁹.

V marci 2012 spustila EÚ v Minsku nový nástroj vo vzťahoch s Bieloruskom: Európsky dialóg o modernizácii (EDoM) s Bieloruskom³⁰.

Do marca 2012 EÚ označila 243 osôb, na ktoré sa vzťahuje zákaz vydávania víz a zmrazenie finančných prostriedkov; zaviedla embargo na zbrane a materiál, ktorý môže byť použitý na vnútorné represálie; prijala reštriktívny prístup k poskytovaniu pôžičiek z EIB/EBRD; a zmrazila aktíva 32 podnikov. Balík reštriktívnych opatrení sa v októbri 2012 skonsolidoval a preniesol do ďalšieho roku.

Po rozhodnutiach z januára a februára o rozšírení kritérií reštriktívnych opatrení pre Bielorusko a o označení ďalších 21 osôb požiadala bieloruská strana veľvyslancov EÚ a Poľska v Minsku, aby odišli na konzultácie. V reakcii na to odišli z krajiny veľvyslanci všetkých členských štátov EÚ na obdobie najmenej dvoch mesiacov.

²⁹ Európsky parlament prijal 16. februára 2012 uznesenie o treste smrti v Bielorusku, najmä prípadoch Dimitrija Konoval'ova a Vladislava Koval'ova (P7_TA(2012)0063); 29. marca 2012 uznesenie o situácii v Bielorusku (P7_TA(2012)0112); 5. júla 2012 uznesenie o slobode prejavu v Bielorusku, najmä o prípade Andrzeja Poczbuta (P7_TA(2012)0300); a 26. októbra 2012 uznesenie o situácii v Bielorusku po parlamentných voľbách z 23. septembra 2012 (P7_TA(2012)0410).

³⁰ V rámci dialógu fungujú v Minsku štyri pracovné skupiny, ktoré zahŕňajú zástupcov bieloruskej občianskej spoločnosti. Členské štáty EÚ v rámci EDoM zorganizovali viaceré semináre o „modernizácii“. Bieloruské orgány sa do EDoM zatiaľ nezapojili.

EÚ v priebehu roka 2012 pri viacerých príležitostiach vyjadrila svoje obavy v súvislosti s nedostatočným dodržiavaním ľudských práv, zásad právneho štátu a demokracie, a to aj v záveroch, ktoré Rada prijala v marci a októbri 2012. V marcových záveroch EÚ odsúdila popravu Vladislava Kovaľova a Dimitrija Konovaľova a vyzvala Bielorusko, aby sa zapojilo do globálneho moratória na trest smrti. V júli EÚ iniciovala rezolúciu v Rade OSN pre ľudské práva, ktorou sa vymenoval osobitný spravodajca pre situáciu v oblasti ľudských práv v Bielorusku. EÚ opakovane vyzývala na bezodkladné a bezpodmienečné prepustenie a rehabilitáciu všetkých politických väzňov. V priebehu roka 2012 boli prepustení traja politickí väzni po tom, ako ich prinútili podpísať žiadosť o prezidentskú amnestiu.

Dňa 23. septembra 2012 sa uskutočnili parlamentné voľby. Volebná pozorovateľská misia OBSE/ODIHR prišla k záveru, že sa nedodržali mnohé záväzky OBSE vrátane občianskeho práva združovať sa, kandidovať a práva na slobodu prejavu. Voľby sa neuskutočnili neustranným spôsobom a sťažnosti a odvolací proces nezaručili účinný nápravný prostriedok. Napriek určitým zlepšeniam právny volebný rámec nezaručil primeraným spôsobom, aby sa voľby uskutočnili v súlade s medzinárodnými normami OBSE. VP/PK a komisár Füle uviedli, že voľby predstavovali ďalšiu premrhanú príležitosť na uskutočnenie volieb v súlade s medzinárodnými normami.

Komisárova ponuka Bielorusku z júna 2011 začať rokovania o dohode o zjednodušení vízového režimu a dohode o readmisii zostala zo strany Bieloruska bez odpovede. Členské štáty EÚ zatiaľ optimálnym spôsobom využívali existujúce pružné mechanizmy, ktoré ponúka vízový kódex, vrátane možnosti zrušiť alebo znížiť poplatky za udelenie víz pre určité kategórie bieloruských občanov alebo v individuálnych prípadoch.

2.3.4. ZAKAUKAZSKO

EÚ počas roka 2012 naďalej zintenzívňovala svoju angažovanosť vo vzťahu ku krajinám Zakaukazska. Vo februári 2012 Rada prijala závery o Zakaukazsku, v ktorých opätovne vyjadrila svoje odhodlanie podporovať prosperitu, bezpečnosť, demokraciu, právny štát, rešpektovanie ľudských práv, dobrú správu vecí verejných, udržateľný rozvoj a regionálnu spoluprácu v celom Zakaukazsku a skutočnosť, že je pripravená zvýšiť úsilie o podporu budovania dôvery a mierových riešení konfliktov v regióne, a to v úzkej spolupráci so všetkými príslušnými stranami. V júli 2012 navštívil krajiny Zakaukazska predseda Európskej rady Herman Van Rompuy.

EÚ pokračovala v silnej angažovanosti vo vzťahu s **Gruzínskom**³¹ s cieľom podporovať reformy a zintenzívniť svoje vzťahy, a to aj v dôsledku svojich záväzkov súvisiacich s vyriešením konfliktu z roku 2008. Pokračovali rokovania o dohode o pridružení a v marci 2012 sa medzi EÚ a Gruzínskom začali rokovania o prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA), ktorá bude neoddeliteľnou súčasťou dohody o pridružení. Zintenzívnil sa dialóg medzi EÚ a Gruzínskom o otázke víz, pričom sa pripravuje spustenie akčného plánu o liberalizácii vízového režimu začiatkom roka 2013. EÚ aktívne spolupracovala s novou gruzínskou vládou, ktorá nastúpila v októbri 2012, a v novembri privítala v Bruseli gruzínskeho predsedu vlády Bidzinu Ivanišviliho a prezidenta Michaila Sakašviliho, krátko na čo nasledovala návšteva VP/PK v Gruzínsku. EÚ zohrala významnú úlohu pri pomoci v procese odovzdania moci a spoločného fungovania v gruzínskej politike od parlamentných volieb. Zahŕňalo to vymenovanie osobitného poradcu pre právnu a ústavnú reformu a ľudské práva (Thomasa Hammarberga, bývalého komisára pre ľudské práva v Rade Európy), ktorý má priamo spolupracovať s gruzínskou vládou, parlamentom a prezidentom, poskytovať poradenstvo v mene EÚ v oblastiach reformy súdnictva, právneho systému a ústavnej reformy, ako aj v oblastiach presadzovania práva, väzenského a nápravného systému a ľudských práv.

³¹ Európsky parlament prijal 26. októbra 2012 uznesenie o voľbách v Gruzínsku (P7_TA(2012)0411).

Monitorovacia misia EÚ (EUMM) Georgia v roku 2012 naďalej zohrávala významnú úlohu v regióne tým, že úspešne prispievala k úsiliu o stabilizáciu, normalizáciu a budovanie dôvery v krajine. Mandát misie EUMM Georgia sa ďalej predĺžil. Uvedená misia vykonáva svoj súčasný mandát s najmenej 200 pozorovateľmi, ktorí pracujú na všetkých základných úlohách so zameraním na stabilizáciu a posilnenie dôvery.

EÚ naďalej zohrávala vedúcu úlohu v rámci medzinárodných rokovaní v Ženeve, ktorým spoločne predsedali OSN a OBSE. Osobitný zástupca EÚ pre Zakaukazsko a krízu v Gruzínsku, veľvyslanec Philippe Lefort, sa v rámci týchto rokovaní aktívne zapájal do úsilia o riešenie konfliktu, ktorých súčasťou je riešenie dôsledkov konfliktu medzi Gruzínskom a Ruskom z roku 2008, ako aj prístupu Gruzínska k separatistickým oblastiam. Ženevské rokovania pokrývajú otázky týkajúce sa bezpečnosti a stability, ako aj humanitárne záležitosti vrátane situácie osôb vysídlených v rámci krajiny a utečencov a obyvateľstva postihnutého konfliktom. K úsiliu EÚ o vyriešenie konfliktu prispievajú opatrenia prijímané v rámci nástroja stability, činnosti na budovanie dôvery financované zo strany EÚ a činnosti včasnej reakcie, ako aj kontakty medzi ľuďmi.

V nadväznosti na mandát Rady EÚ, ktorým sa VP poveruje začatím rokovaní s Gruzínskom o rámcovej dohode o účasti Gruzínska na operáciách krízového riadenia EÚ, VP/PK počas svojej návštevy Tbilisi v novembri 2012 predložila gruzínskej strane formálny návrh s oficiálnym pozvaním na začatie rokovaní.

EÚ pokračovala v intenzívnej spolupráci s **Arménskom**³² s cieľom podporovať reformné úsilie tejto krajiny. Rokovania o dohode o pridružení tiež postupovali dobre a Arménsko začalo rokovania o prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu (DCFTA) ako neoddeliteľnej súčasti dohody o pridružení. Dňa 18. októbra sa prerokovali a následne parafovali dohoda o zjednodušení vízového režimu a dohoda o readmisii; dohoda o zjednodušení vízového režimu sa podpísala 17. decembra³³. Komisár Füle v septembri navštívil Jerevan a predseda Komisie Barroso tam zavítal v decembri.

Úspešne napredovali rokovania s **Azerbajdžanom**³⁴ o energetických otázkach, a to aj o transkaspickom plynovode, ako aj rokovania o dohode o zjednodušení vízového režimu a dohode o readmisii. V rokovaniach o dohode o pridružení sa vyskytlo určité zdržanie, obe strany sú však odhodlané v roku 2013 v procese rokovaní pokračovať, pričom EÚ popri posilnenej spolupráci v celom súbore viacstranných a globálnych otázok zdôraznila dôležitosť ľudských práv, demokracie, právneho štátu a základných slobôd, ktoré sú základom politických kapitôl dohody.

V kontexte dlhotrvajúcich konfliktov sa osobitný zástupca EÚ aktívne zapájal do rozšírenia podpory, ktorú EÚ poskytuje procesu urovnania konfliktu v **Náhornom Karabachu**. EÚ pracovala v úzkej koordinácii s Minskou skupinou OBSE s cieľom podporiť jej úsilie o nájdenie riešenie pre Náhorný Karabach. EÚ zároveň financovala viacero opatrení zameraných na budovanie dôvery s cieľom podporiť mierový proces vrátane štúdie s názvom „Prínosy mieru“.

³² Európsky parlament prijal 18. apríla 2012 uznesenie s odporúčaniami Európskeho parlamentu Rade, Komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) o rokovaniach o dohode o pridružení medzi EÚ a Arménskom (P7_TA-PROV(2012)0128).

³³ Obe dohody sú vo fáze ratifikácie.

³⁴ Európsky parlament prijal 18. apríla 2012 uznesenie s odporúčaniami Európskeho parlamentu Rade, Komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) o rokovaniach o dohode o pridružení medzi EÚ a Azerbajdžanom (P7_TA-PROV(2012)0127). Európsky parlament tiež prijal 24. mája 2012 uznesenie o situácii v oblasti ľudských práv v Azerbajdžane (P7_TA(2012)0228) a 13. septembra 2012 uznesenie o Azerbajdžane: prípad Ramila Safarova (P7_TA(2012)0356).

2.4. STREDNÁ ÁZIA

Počas celého roka 2012 sa ďalej zintenzívňovalo vykonávanie stratégie EÚ pre Strednú Áziu, a to aj prostredníctvom politického dialógu a technickej spolupráce.

Rada v júni 2012 schválila najnovšiu správu o pokroku vo vykonávaní stratégie formou vecných záverov Rady. V správe sa konštatuje, že stratégia má naďalej svoje opodstatnenie, a obsahuje náčrt budúceho smerovania so zameraním sa na opatrenia, ktoré majú v nasledujúcich rokoch kľúčový význam, vrátane potreby venovať vyššiu pozornosť bezpečnostným otázkam vo vzťahoch, konkrétne vzhľadom na vývoj v Afganistane a stiahnutie jednotiek medzinárodných síl ISAF do konca roka 2014 (čo by mohlo zvýšiť bezpečnostné výzvy v širšom regióne).

V novembri 2012 sa v kirgizskom Biškeku konalo ministerské zasadnutie EÚ – Stredná Ázia, ktorému predsedala VP/PK. Zasadnutie bolo príležitosťou na výmenu názorov o stratégii pre Strednú Áziu a príslušné preskúmanie stratégie, ako aj na rokovania o regionálnych výzvach vrátane životného prostredia a otázok týkajúcich sa vody a o spolupráci v oblasti energetiky a o medzinárodných otázkach. Dohodlo sa, že sa začne dialóg o bezpečnosti medzi EÚ a Strednou Áziou na vysokej úrovni – na úrovni politických riaditeľov, ktorého cieľom je prehĺbiť dialóg o otázkach zahraničnej politiky a zintenzívniť spoluprácu v oblasti boja proti nadnárodným hrozbám. VP/PK počas svojej návštevy Strednej Ázie uskutočnila dvojstranné návštevy Kirgizska, Uzbekistanu, Tadžikistanu a Kazachstanu³⁵ a stretla sa s prezidentmi a ministrami zahraničných vecí všetkých uvedených krajín, aby s nimi rokovala o regionálnych a dvojstranných otázkach. Počas tejto návštevy, a to aj na stretnutiach so zástupcami občianskej spoločnosti, boli nastolené aj otázky ľudských práv. EÚ ďalej v kontexte výročných dvojstranných dialógov o ľudských právach viedla obsažné rokovania.

³⁵ Európsky parlament prijal 15. marca 2012 uznesenie o Kazachstane (P7_TA(2012)0089) a 22. novembra 2012 uznesenie s odporúčaniami Európskeho parlamentu Rade, Komisii a Európskej službe pre vonkajšiu činnosť o rokovaní o dohode o rozšírenom partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Kazachstanom (P7_TA(2012)0459).

V rámci iniciatívy v oblasti právneho štátu sa v Bruseli 6. – 7. decembra uskutočnilo tretie stretnutie ministrov spravodlivosti krajín EÚ a Strednej Ázie. Ministri potvrdili tematické priority iniciatívy v oblasti právneho štátu EÚ – Stredná Ázia, ako napríklad ústavné právo, správne právo a trestné súdnictvo, ako aj posilnenie budovania justičných kapacít.

Počas 10. výročného zasadnutia iniciatívy za bezpečnosť hraníc v Strednej Ázii (CABSI), ktoré sa v apríli uskutočnilo vo Viedni, sa rokovalo o otázkach týkajúcich sa riadenia hraníc a regionálnej bezpečnosti.

Počas celého roka pokračovali rokovania o trojstrannej dohode s Turkménskom a Azerbajdžanom o právnom rámci pre transkaspický plynovod.

Patricia Florová bola v júni vymenovaná za osobitnú zástupkyňu EÚ pre Strednú Áziu. Osobitná zástupkyňa EÚ aj naďalej aktívne spolupracovala s krajinami regiónu v prierezových a bezpečnostných otázkach³⁶.

3. ZÁPADNÝ BALKÁN

Západný Balkán zostal po celý rok 2012 pre EÚ najvyššou prioritou. Rada v decembri roku 2012 opätovne potvrdila svoje jednoznačné odhodlanie podporovať európsku budúcnosť tohto regiónu, ktorá je aj naďalej základným predpokladom pre jeho stabilitu, zmierenie a budúcnosť. Zdôraznila tiež potrebu spravodlivej a prísnej podmienenosti v rámci kodanských politických kritérií a Procesu stabilizácie a pridruženia (PSP), ktorý aj naďalej poskytoval zastrešujúci politický rámec pre vzťahy a rokovania s krajinami západného Balkánu. Regionálna spolupráca a dobré susedské vzťahy sú naďalej základnou súčasťou procesu rozširovania.

³⁶ V roku 2012 sa pozornosť zvlášť zameriavala na otázky týkajúce sa vody, osobitne na kontroverzné a rozsiahle projekty v oblasti vody, uľahčovanie dialógu a riešenia vyhovujúce obom stranám. OZEÚ tiež prispela k preskúmaniu stratégie EÚ – Stredná Ázia s názvom „Stratégia pre nové partnerstvo“ a usilovala sa o začatie výročného dialógu o regionálnej bezpečnosti. Zúčastnila sa aj na prípravách stretnutia ministrov krajín EÚ a Strednej Ázie v novembri 2012 a sprevádzala VP/PK na návšteve štyroch hlavných miest v regióne. Propagovala regionálnejší prístup k Afganistanu a interne aj externe podporovala politické a programové synergie EÚ v Strednej Ázii a Afganistane. Poskytla tiež politický impulz prebiehajúcej činnosti platformy pre oblasť právneho štátu v regióne a v úzkej spolupráci s Európskym parlamentom propagovala ľudské práva.

V regióne sa dosiahol významný pokrok: začali sa prístupové rokovania s Čiernou Horou, Srbsko získalo v roku 2012 štatút kandidátskej krajiny a Chorvátsko úspešne ukončilo proces pristupovania. EÚ sa naďalej rozhodne zapájala do riešenia politických výziev v regióne. Zaujala jednoznačne vedúcu pozíciu pri podpore a uľahčovaní dialógu medzi Belehradom a Prištinou. EÚ spolupracovala s vedúcimi politickými predstaviteľmi v Bosne a Hercegovine s cieľom posunúť európsku perspektívu tejto krajiny vpred, začala dialóg na vysokej úrovni s bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko v súvislosti s viacerými prioritnými otázkami procesu pristúpenia a naďalej spolupracovala s Albánskom. Tieto činnosti prispeli k upevňovaniu zaangažovanosti EÚ v regióne, ktorá je zásadnou pre dôveryhodnosť európskej perspektívy.

Dialóg medzi Belehradom–a Prištinou Po srbských voľbách vedie VP/PK od októbra 2012 dialóg sprostredkovaný EÚ na úrovni predsedov vlády Srbska a Kosova, ktorého cieľom je normalizácia ich vzťahov. Tento dialóg priniesol už v roku 2012 viacero dôležitých a hmatateľných výsledkov vrátane vykonávania integrovaného riadenia hraníc, dojednaní o kontaktoch, ochrany náboženského a kultúrneho dedičstva a výberu cla³⁷. Rada na svojom decembrovom zasadnutí vyslovila uznanie obom predsedom vlády za ich angažovanie sa v dialógu, pripomenula však, že je potrebné viditeľným a udržateľným spôsobom zlepšiť vzťahy medzi Srbskom a Kosovom tak, aby obe krajiny mohli pokračovať vo svojej európskej ceste.

Srbsko preukázalo väčšie odhodlanie splniť kľúčové požiadavky EÚ, ktorými je zabezpečenie viditeľného a udržateľného zlepšenia jeho vzťahov s Kosovom. V priebehu roka 2012 sa krajina dohodla o otázkach týkajúcich sa plnenia politických kritérií a v rámci dialógu medzi Belehradom a Prištinou schválila regionálne zastúpenie Kosova (ktoré Kosovu umožňuje samostatne sa zúčastňovať na regionálnych fórach). V marci 2012 Srbsko získalo štatút kandidátskej krajiny.

³⁷ Dialóg pokračoval aj v roku 2013 a jeho výsledkom bolo, že obe strany dosiahli v apríli historickú dohodu o normalizácii vzťahov, a to aj v severnom Kosove.

S cieľom zdôrazniť, že je potrebné, aby srbské vedenie pokračovalo v úsilí o normalizáciu vzťahov Srbska a Kosova, VP/PK spolu s ministerkou zahraničných vecí USA Hillary Clintonovou vycestovala do Belehradu a 30. októbra sa stretla s prezidentom Nikoličom a predsedom vlády Dačićom.

Výsledkom prezidentských a predčasných parlamentných volieb v máji bolo zvolenie vtedajšieho predsedu Srbskej progresívnej strany Tomislava Nikoliča za prezidenta a vytvorenie novej koalíciej vlády pod vedením Ivicu Dačića. Prezident Nikolič i predseda vlády Dačić potvrdili, že hlavnou politickou prioritou krajiny je pokračovanie v procese integrácie do EÚ.

Rada v záveroch z 11. decembra vyzvala Srbsko, aby zintenzívnilo, ďalej prehĺbilo a vykonávalo svoj reformný program, najmä v oblastiach, ako je právny štát a nezávislosť kľúčových inštitúcií. Na účely prípadného rozhodnutia otvoriť so Srbskom rokovania o pristúpení sa Rada zároveň rozhodla preskúmať v prvom polroku 2013 pokrok, ktorý Srbsko dosiahlo, okrem iného v otázke normalizácie vzťahov s Kosovom³⁸.

Kosovo naďalej dosahovalo pokrok v otázkach týkajúcich sa európskej integrácie vrátane zabezpečenia viditeľného a udržateľného zlepšenia svojich vzťahov so Srbskom. Výzvy však zostávajú, konkrétne v oblastiach právneho štátu, reformy verejnej správy, reformy volebného systému, začlenenia komunit a hospodárstva.

³⁸ Pozitívne rozhodnutie začať rokovania o pristúpení sa prijalo v roku 2013.

V roku 2012 EÚ spustila viacero iniciatív s Kosovom. V januári sa otvoril dialóg o vízovej otázke, ktorého výsledkom bolo vytvorenie vízového plánu v júni. V máji sa spustil štruktúrovaný dialóg s Komisiou o právnom štáte. V októbri Komisia vydala štúdiu uskutočniteľnosti v súvislosti s dohodou o stabilizácii a pridružení. Na účely prípadného rozhodnutia o začatí rokovaní o dohode o stabilizácii a pridružení s Kosovom sa Rada v decembri rozhodla preskúmať počas prvého polroku 2013 pokrok, ktorý Kosovo dosiahlo, a to na základe správy, ktorú má predložiť Komisia a VP³⁹.

Bol vymenovaný nový osobitný zástupca EÚ pre Kosovo Samuel Zbogar, ktorý nastúpil do funkcie vo februári 2012 a zároveň sa do júna 2014 predĺžil mandát misie EULEX.

Misia EULEX dosiahla tiež významný pokrok vo vykonávaní svojho výkonného mandátu: vydaných bolo viac ako 300 rozsudkov, z toho mnohé v prípade závažných zločinov a mnohé týkajúce sa vysokopostavených osôb. Prokurátori misie EULEX boli zapojení do viac ako 1 851 prípadov. Vyšetrovaním vysoko postavených vedúcich predstaviteľov sa posúva vnímanie beztretnosti. Misia aj naďalej poskytovala poradenstvo a podporu miestnym orgánom pri zlepšovaní inštitucionálnej kapacity Kosova zaoberať sa výzvami súvisiacimi s právnym štátom.

Bosna and Hercegovina Bosna a Hercegovina V roku 2012 EÚ aj naďalej vykonávala stratégiu a nástroje ustanovené v záveroch Rady prijatých v marci 2011. Toto zaangažovanie, ktoré sa v teréne prejavuje v práci posilnenej prítomnosti EÚ pod vedením osobitného zástupcu EÚ/VD Petra Sorensena, pomohlo prekonať patovú politickú situáciu, ktorá trvala od parlamentných volieb v roku 2010, a prispelo k tomu, že sa vo februári 2012 v Bosne a Hercegovine vytvorila vláda. Výsledkom nového politického impulzu bolo prijatie dôležitých právnych predpisov týkajúcich sa EÚ, konkrétne zákona o štátnej pomoci a zákona o sčítaní ľudu.

³⁹ Pozitívne rozhodnutie začať rokovania o dohode o stabilizácii a pridružení bolo prijaté v roku 2013.

Tento pozitívny impulz sa však v lete vytratil, a to v dôsledku rozporov v rámci vládnej koalície v Bosne a Hercegovine, ako aj z dôvodu nadchádzajúcich miestnych volieb v októbri. V novembri nastali zmeny vo vláde (Rada ministrov). Pomohlo to do určitej miery napraviť pošramotené vzťahy medzi hlavnými politickými stranami, nepostačovalo to však na prekonanie patovej politickej situácie vo federálnej vláde Bosny a Hercegoviny, ktorá pokračovala až do konca roka.

VP/PK sa v otázke Bosny a Hercegoviny naďalej angažovala prostredníctvom pravidelných dialógov s vedúcimi predstaviteľmi krajiny, ale aj prostredníctvom politickej podpory dialógu na vysokej úrovni o procese pristúpenia⁴⁰. Na účely ďalšieho posilnenia tejto zaangažovanosti VP/PK 30. októbra spolu s ministerkou zahraničných vecí USA Hillary Clintonovou navštívila Sarajevo s cieľom dôrazne povzbudiť orgány Bosny a Hercegoviny k prijatiu krokov potrebných na to, aby sa Bosna a Hercegovina posunuli bližšie k Európskej únii a transatlantickým štruktúram.

Vzhľadom na to, že Bosna a Hercegovina nebola schopná dosiahnuť pokrok vo vykonávaní programu EÚ, Rada na svojom decembrovom zasadnutí vyjadrila poľutovanie nad pokračujúcou patovou politickou situáciou a vyzvala Bosnu a Hercegovinu, aby sa v tejto otázke posunula vpred a vykonala rozsudok vo veci Sejdič/Finci. Rada tiež vyzvala orgány Bosny a Hercegoviny, aby prijali opatrenia potrebné na prípravu krajiny na pristúpenie Chorvátska do EÚ.

V roku 2012 EÚ pokračovala v budovaní svojej komplexnej prítomnosti v teréne. Osobitný zástupca EÚ posilnil svoj úrad v Banja Luke a vytvoril nové pobočky v okrese Brčko a Mostar.

⁴⁰ Dialóg na vysokej úrovni o procese pristúpenia sa začal v júni s cieľom uľahčiť spoluprácu medzi vedúcimi politickými predstaviteľmi Bosny a Hercegoviny, pokiaľ ide o kroky potrebné na dosiahnutie pokroku na ceste do EÚ. V rámci toho dialógu sa vedúci politickí predstavitelia Bosny a Hercegoviny zaviazali dodržiavať plán vedúci k výkonu rozsudku ESĽP, doposiaľ sa však nedosiahol žiadny pokrok.

V júni 2012 EÚ ukončila svoju policajnú misiu v Bosne a Hercegovine (EUPM), ktorá bola prvou misiou v rámci Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP) a začala sa v januári 2003. EUPM pomáhala orgánom Bosny a Hercegoviny pri vytváraní moderných, profesionálnych viacnárodných policajných síl, ktoré sú pripravené prevziať plnú zodpovednosť za podporu presadzovania práva v súlade s medzinárodnými normami. Po ukončení misie sa EÚ v tejto oblasti aj naďalej angažovala prostredníctvom ďalších nástrojov SZBP, konkrétne prostredníctvom nového oddelenia pre vnútorné veci a verejnú bezpečnosť v rámci úradu osobitného zástupcu EÚ a prostredníctvom programov predvstupovej pomoci.

Operácia EUFOR Althea sa zreorganizovala 1. septembra 2012. Operácia má momentálne 600 vojakov a zameriava sa na budovanie kapacít a výcvik ozbrojených síl Bosny a Hercegoviny a zároveň udržiava informovanosť o situácii a dôveryhodné odstrašujúce prostriedky na podporu úsilia o zachovanie alebo nastolenie bezpečného prostredia. Bezpečnostná rada OSN 14. novembra 2012 predĺžila výkonný mandát misie o ďalší rok.

Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko Po predčasných parlamentných voľbách, ktoré sa uskutočnili v júni 2011, sa vytvorila obnovená koalícia medzi predsedom vlády Gruevskim a vedúcim predstaviteľom Demokratickej únie pre integráciu Ahmetim, ktorá v priebehu roka 2012 stabilne fungovala napriek augustovej vládnej kríze vyvolanej otázkami priamo súvisiacimi s konfliktom z roku 2001 (vrátane sociálnych práv pre niektorých veteránov). Vo februári a v apríli 2012 dva incidenty s obeťami na životoch spôsobili napätie medzi národnostnými skupinami. Delegácia EÚ v úzkom kontakte s členskými štátmi EÚ a medzinárodnými partnermi sa angažovala v úsilí o prekonanie ťažkostí a vyzvala na to, aby tieto incidenty mali skutočnú súdnu dohru. Tento vývoj opätovne zdôraznil, že pilierom politickej súdržnosti v krajine je aj naďalej rámcová dohoda z Ochridu. Jej úplné vykonanie a preskúmanie sú aj naďalej dôležitými prioritami.

Európska komisia na jar 2012 spustila dialóg na vysokej úrovni o pristúpení, ktorý prebiehal v troch kolách. Slúžil ako katalyzátor reforiem, a to na základe priamej spolupráce na vysokej úrovni medzi vládou a Komisiou. V októbri Komisia zopakovala svoje odporúčanie otvoriť prístupové rokovania. Rada vzala toto odporúčanie na vedomie a uznala dosiahnutý pokrok. Rada konštatuje, že je potrebné, aby sa v úsilí pokračovalo, a naliehavo vyzvala, aby sa zachovalo tempo reforiem a ich dôraz na právny štát, aj pokiaľ ide o slobodu prejavu, boj proti korupcii, vzťahy medzi etnikami a zmierenie.

Rada pripomenula, že zásadným aspektom ostáva udržiavanie dobrých susedských vzťahov vrátane dohodnutého a vzájomne prijatého riešenia otázky názvu krajiny, a to pod záštitou OSN. Rada tiež privítala impulz vytvorený nedávnymi kontaktmi/výmenami po gréckom návrhu memoranda o porozumení. Rada bola okrem toho povzbudená nedávnymi kontaktmi so sprostredkovateľom OSN Matthewom Nimetzom. Vzala tiež na vedomie kontakty medzi bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko a Bulharskom a s potešením očakáva ich premietnutie do konkrétnych krokov a výsledkov. Poverila Komisiu, aby do jari 2013 vypracovala správu, v ktorej by zhodnotila vykonávanie reforiem v kontexte dialógu na vysokej úrovni o pristúpení, ako aj kroky prijaté na podporu dobrých susedských vzťahov a na vyriešenie otázky názvu krajiny pod záštitou OSN, ktoré by sa dosiahlo na základe rokovaní a ktoré by prijali obe strany. Rada na základe tejto správy počas prvého polroku 2013 zhodnotí dosiahnutý pokrok na účely prípadného otvorenia prístupových rokovaní.

V parlamente vypukol 24. decembra spor medzi opozíciou a vládou o postupe prijímania rozpočtu na rok 2013. Koncom roka 2012 EÚ vyvíjala úsilie o upokojenie tejto krízy.

Albánsko V novembri 2011 EÚ prispela k uzavretiu dohody medzi vládnu Demokratickou stranou a opozičnou Socialistickou stranou, ktorou sa položil základ pre spoluprácu medzi stranami v reformách týkajúcich sa EÚ. Vďaka tomu sa počas roka 2012 dosiahol pokrok v kľúčových prioritách ustanovených v správe Komisie z roku 2010. S podporou oboch strán bola schválená reforma volebného zákona, zvolenie ombudsmana a reforma systému imunit. Uznávajúc dosiahnutý pokrok, Komisia v októbri 2012 odporučila, aby Rada udelila Albánsku štatút kandidátskej krajiny pod podmienkou realizácie troch kľúčových opatrení v oblasti reformy súdnictva a verejnej správy a preskúmania rokovacieho poriadku parlamentu. V decembri 2012 Rada súhlasila s tým, že prijme rozhodnutie o tom, či krajine uvedený štatút udelí, po tom, ako ju Komisia informuje o schválení uvedených troch opatrení, a zdôraznila, že ďalšie opatrenia sú potrebné v oblasti korupcie a organizovanej trestnej činnosti. Zdôraznila tiež, že je dôležité, aby sa parlamentné voľby v júni 2013 uskutočnili v súlade s medzinárodnými normami, a vyzvala Albánsko, aby sa vyhllo vyhláseniam, ktoré narúšajú dobré susedské vzťahy. V novembri 2012 si krajina pokojným spôsobom pripomenula svoje 100. výročie, ktoré však viedlo k intenzívnejšej nacionalistickej rétorike. Vládna koalícia a opozícia sa do konca roka, keď sa blížil začiatok predvolebnej kampane v súvislosti s parlamentnými voľbami, na schválení týchto troch zákonov nedohodli. Politická polarizácia medzi dvoma hlavnými stranami pokračovala.

Čierna Hora EÚ 29. júna 2012 začala prístupové rokovania s Čiernou Horou. Európska rada v decembri pozitívne zhodnotila pokrok, ktorý Čierna Hora dosiahla za uplynulý rok, a uviedla, že je potrebné naň nadviazať. Osobitná pozornosť by sa mala venovať ďalšiemu dosahovaniu presvedčivých výsledkov v oblasti právneho štátu s cieľom vykonať udržateľné a trvalé reformy. V decembri 2012 Čierna Hora otvorila a predbežne uzavrela Kapitolu 25 „Veda a výskum“.

Chorvátsko Komisia v súlade s prístupovou zmluvou z decembra 2011 naďalej pozorne sledovala prípravu Chorvátska na pristúpenie, pričom sa osobitne zamerala na konkurencieschopnosť, súdnictvo, základné práva a spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť. V októbri 2012 predložila komplexnú monitorovaciu správu spolu so zvyškom „balíka pre rozšírenie“, kde vo všeobecnosti potvrdila, že prípravy Chorvátska na pristúpenie postupujú správnym tempom a identifikovala obmedzený počet oblastí, v ktorých bol na účely pristúpenia potrebný ďalší pokrok.

4. TURECKO A ZÁPADOEURÓPSKI SUSEDIA

4.1 TURECKO

Turecko bolo pre EÚ ako kandidátska krajina a ako kľúčový regionálny partner naďalej dôležitým partnerom na rokovanie vzhľadom na jeho dynamické hospodárstvo a strategickú polohu. Turecko bolo v súvislosti so Sýriou aktívne, pričom dôrazne a opakovane odsúdilo násilie režimu voči civilistom a poskytovalo životne dôležitú humanitárnu pomoc desiatkam tisícom Sýrčanom, ktorí utiekli z krajiny. EÚ uznala úlohu, ktorú Turecko zohráva v súvislosti so Sýriou, a vyslovila mu uznanie za podieľanie sa na znášaní zaťaženia. Turecko aktívne pôsobilo vo svojom širšom susedstve a zohrávalo významnú úlohu pri podpore reforiem, a to aj v severnej Afrike. Turecko bolo aj naďalej kľúčovým regionálnym aktérom na Blízkom východe, západnom Balkáne, v Afganistane a Pakistane, Zakaukazsku a v Africkom rohu. VP/PK bola v tejto súvislosti aj naďalej odhodlaná ďalej zlepšovať a posilňovať politický dialóg medzi EÚ a Tureckom o otázkach spoločného záujmu v oblasti zahraničnej politiky a niekoľkokrát sa stretla s tureckým ministrom zahraničných vecí Davutogluom.

EÚ tiež vysoko ocenila silnú angažovanosť Turecka v rámci misií a operácií SBOP, najmä misií EUFOR Althea a EULEX Kosovo. Turecko v zásade vyjadrilo záujem o budúce misie v rámci SBOP.

EÚ naďalej podporovala proces vnútornej reformy v Turecku a jeho dynamiku, napr. formou „Pozitívneho programu“, ktorý bol zriadený v roku 2012, a privítala skutočnosť, že turecké orgány otvorili mierový dialóg s Kurdmi.

Rada potvrdila dôležitosť, ktorú prikladá vzťahom EÚ s Tureckom, a to, že je v záujme oboch strán, aby prístupové rokovania čoskoro získali nový impulz. Turecko bolo aj naďalej odhodlané pokračovať v procese prístupových rokovaní a vo vykonávaní programu politických reforiem, ale na úplné splnenie kodanských kritérií je ešte potrebné v mnohých oblastiach vynaložiť ďalšie značné úsilie, najmä pokiaľ ide o základné práva. Medzi EÚ a Tureckom pokračuje aktívny dialóg o boji proti terorizmu; dosiahol sa tiež pokrok smerom k začatiu dialógu o liberalizácii vízového režimu medzi Európskou komisiou a tureckými orgánmi. Začiatok takéhoto dialógu však závisí od podpísania dohody o readmisii s EÚ zo strany Turecka, na ktoré sa stále čaká.

Rada v záveroch z 11. decembra 2012 zopakovala, že Turecko sa musí jednoznačne zaviazat' k dobrým susedským vzťahom, ako aj k mierovému urovnávaniu sporov v súlade s Chartou Organizácie Spojených národov vrátane prípadného zapojenia Medzinárodného súdneho dvora. Únia v tomto kontexte vyjadrila vážne obavy a naliehavo vyzvala Turecko, aby zabránilo akejkoľvek hrozbe alebo činnosti zameranej proti členskému štátu, i zdrojom napätia alebo činnostiam, ktoré by mohli poškodiť dobré susedské vzťahy a mierové urovnávanie sporov. Ďalej EÚ opätovne vyzdvihla všetky zvrchované práva svojich členských štátov, medzi ktoré okrem iného patrí uzavieranie dvojstranných dohôd a skúmanie a využívanie ich prírodných zdrojov v súlade s *acquis* EÚ a medzinárodným právom vrátane Dohovoru OSN o morskom práve.

Rada vo svojich záveroch z decembra 2012 tiež s hlbokým poľutovaním skonštatovala, že Turecko si aj napriek opakovaným výzvam naďalej odmietalo splniť povinnosť úplného nediskriminačného vykonávania dodatkového protokolu k dohode o pridružení voči všetkým členským štátom. Vyriešenie tejto otázky by mohlo byť pre proces rokovaní významným impulzom. Ak sa v tejto otázke nedosiahne pokrok, Rada ponechá v platnosti opatrenia z roku 2006, čo bude mať následne vplyv na celkový pokrok v rokovaníach.

Je tiež poľutovaniahodné, že Turecko stále nepokročilo v nevyhnutnej normalizácii svojich vzťahov s Cypruskou republikou. EÚ v tejto súvislosti vyzvala Turecko, aby prestalo blokovat' pristúpenie členských štátov k medzinárodným organizáciám a mechanizmom⁴¹. V decembrových záveroch Rada tiež vyjadrila hlboké poľutovanie nad rozhodnutím Turecka zmraziť vzťahy s predsedníctvom EÚ v druhej polovici roka 2012, ako aj nad vyhláseniami Turecka v tejto súvislosti i tým, že sa Turecko nepridalo k pozíciám a vyhláseniam EÚ na medzinárodných fórach.

⁴¹ Pozri MD 11485/12.

Rada tiež pripomenula, že sa od Turecka očakáva, že bude aktívne podporovať prebiehajúce rokovania zamerané na dosiahnutie spravodlivého, komplexného a trvalého riešenia cyperskej otázky v rámci OSN v súlade s príslušnými rezolúciami Bezpečnostnej rady OSN a so zásadami, na ktorých je Únia založená. Závazok a konkrétny príspevok Turecka k takému komplexnému riešeniu má pritom rozhodujúci význam.

4.2. ZÁPADNÁ EURÓPA

Základ vzťahov EÚ s týmito krajinami tvoria komplexné dohody o spolupráci, ako napríklad Dohoda o Európskom hospodárskom priestore (**Nórsko, Island a Lichtenštajnsko**) alebo Schengenská dohoda (uvedené tri štáty a **Švajčiarsko**)⁴². Komisia v decembri uverejnila preskúmanie o fungovaní dohody o EHP a svoje oznámenie o vzťahoch s Andorrským kniežatstvom, Monackým kniežactvom a Sanmarínskou republikou. Rada prijala svoje polročné závery o vzťahoch EÚ s krajinami EVZO a závery o vzťahoch s Andorrským kniežatstvom, Monackým kniežactvom a Sanmarínskou republikou.

V oblasti SZBP sa v roku 2012 spolupráca EÚ a štátov EHP – EZVO naďalej prehľbovala v dôsledku toho, že sa pripojili k mnohým vyhláseniam v oblasti SZBP, ako aj prostredníctvom spolupráce v určitých spoločných činnostiach. EÚ tiež viedla pravidelné politické dialógy na rôznych úrovniach a v rozličných súvislostiach, pričom sa zvýšil počet neformálnych dialógov, ktoré sa uskutočnili popri dôležitých medzinárodných podujatiach.

Pokiaľ ide o spoluprácu v rámci SBOP, Švajčiarsko vyjadrilo ochotu zúčastniť sa na misiách EUAVSEC South Sudan a EUCAP SAHEL NIGER. Švajčiarsko sa momentálne zúčastňuje na vojenskej operácii EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine (s 19 osobami) a na civilnej misii v Kosove (EULEX) (s 8 osobami). Nórsko sa zúčastnilo na misiách EUNAVFOR Atalanta, EULEX Kosovo a na operáciách v rámci misie EUJUST Lex a ponúklo personál misii EUCAP Nestor. Je tiež súčasťou Severskej bojovej skupiny.

⁴² Európsky parlament prijal 24. mája 2012 uznesenie o švajčiarskych kvótach na počet povolení na pobyt udeľovaných štátnym príslušníkom Poľska, Litvy, Lotyšska, Estónska, Slovinska, Slovenska, Českej republiky a Maďarska (P7_TA(2012)0226).

Nórsku a Švajčiarsku sa v novembri 2012 umožnilo zúčastniť sa na Stretnutí Ázia – Európa (ASEM).

Spolupráca medzi EÚ a **Nórskom** v oblasti zahraničnej politiky je veľmi dobrá a úzka, a to najmä pokiaľ ide o Blízky východ (kde Nórsko predsedá styčnému výboru ad hoc pre Palestínu), Arabskú jar a arktické otázky. V roku 2012 sa na všetkých úrovniach uskutočňovali pravidelné dialógy. Nórsko, ako aj Island dôrazne podporujú žiadosť EÚ o štatút stáleho pozorovateľa v Arktickej rade. VP/PK Ashtonová navštívila polárnu oblasť vrátane Nórska v marci 2012. Nórsko ostáva kľúčovým partnerom v oblasti energetickej bezpečnosti. Predsedovia Van Rompuy, Barroso a Schulz sa v decembri 2012 zúčastnili na slávnostnom odovzdávaní Nobelovej ceny za mier v Osle, ktorú v uplynulom roku získala Európska únia.

Spolupráca so **Švajčiarskom** pokračovala v oblastiach, akými sú Zakaukazsko, demokratický proces v severnej Afrike a mierový proces na Blízkom východe. Švajčiarsko zohrávalo úlohu aktívneho sprostredkovateľa medzi Ruskom a Gruzínskom s cieľom odblokovať prístup Ruska k WTO. Neexistuje žiadny formálny politický dialóg; uskutočňuje sa neformálny politický dialóg na úrovni politických riaditeľov. Švajčiarsky prezident sa 20. marca 2012 stretol s predsedami Van Rompuyom, Barrosom a Schulzom. V priebehu uplynulého roka sa uskutočnili aj viaceré stretnutia medzi švajčiarskymi ministrami a ich partnermi z Komisie.

Napriek tomu, že medzi EÚ a Švajčiarskom neexistuje žiadna dohoda o zosúlad'ovaní politík, Švajčiarsko sa aj naďalej často pripájalo k pozíciám a opatreniam EÚ⁴³.

Dňa 16. marca 2012 bola podpísaná administratívna dohoda o spolupráci s Európskou obrannou agentúrou.

⁴³ Švajčiarsko sa však nepripojilo k posilneným sankciám voči Iránu, o ktorých Rada rozhodla v júli 2012 v súvislosti s ropou a ropnými produktmi, ani k prerušeniu vzťahov s Iránskou centrálnou bankou.

Prístupové rokovania s **Islandom**, ktoré sa začali v júli 2010, pokračovali vrátane predbežného uzatvorenia osobitnej kapitoly *Zahraničná, bezpečnostná a obranná politika* v júni 2012. V rámci rokovaní s Islandom sa do decembra 2012 otvorilo dvadsaťsedem kapitol a jedenásť sa uzavrelo.

5. ÁZIA A TICHOMORIE

Rok 2012 bol pre vzťahy medzi EÚ a Áziou a Tichomorím prelomový. Medzi najdôležitejšie príklady zintenzívneného dialógu a spolupráce s týmto regiónom patrí značný počet návštev na vysokej úrovni, organizácia štyroch vrcholných stretnutí so strategickými partnermi, dosiahnutie pokroku v rokovaniach o zmiešaných dohodách a ich uzavretie, ako aj podpísanie pristúpenia EÚ k Zmluve o priateľstve a spolupráci so združením ASEAN. Táto dynamika zodpovedá politike aktívnej spolupráce s týmto regiónom, v ktorom sa nachádzajú štyria strategickí partneri EÚ a ktorý dosahuje udržateľnú mieru rastu.

Spoločné vyhlásenie EÚ–a USA týkajúce sa Ázie a Tichomoria, ktoré ministerka zahraničných vecí Hillary Clintonová a vysoká predstaviteľka EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Catherine Ashtonová podpísali v Phnom Penhi 12. júla 2012, preukazuje význam, ktorý EÚ a USA pripisujú tomuto prekvitajúcemu regiónu a jeho mierovému a dynamickému rozvoju. Tento dokument predstavuje doteraz hlavný výsledok v rámci transatlantického dialógu o Ázii-Tichomorí.

Na deviatom samite ASEM (ktorý sa 5. – 6. novembra 2012 uskutočnil v Laose) sa potvrdil záujem európskych a ázijských partnerov o posilnenie vzájomných vzťahov a spolupráce pri riešení súčasných výziev. Dôležitosť tohto dialógu sa opätovne potvrdila jeho príťažlivosťou pre viaceré krajiny na oboch kontinentoch, keď sa k tomuto procesu pripojili aj Nórsko, Švajčiarsko a Bangladéš.

EÚ naďalej aktívne nabádala na posun smerom k väčšej demokracii v Mjanmarsku/Barme a promptne naň reagovala. Reakcia bola komplexná – aktivizovanie vyššej miery pomoci a dialógu (a to aj na najvyššej úrovni), pozastavenie reštriktívnych opatrení (s výnimkou zbrojného embarga) a zriadenie kancelárie EÚ v Rangúne.

EÚ upevnila svoju prítomnosť ako aktér v oblasti bezpečnosti a rozvoja. EÚ opätovne potvrdila svoj dlhodobý záväzok v súvislosti s Afganistanom. Dvojstranné vzťahy s touto krajinou budú upravené dlhodobou dohodou o spolupráci, partnerstve a rozvoji, ktorá bude predstavovať právny rámec tvoriaci základ angažovanosti EÚ v Afganistane v nadchádzajúcich rokoch. Rada v januári schválila 5-ročný plán spolupráce EÚ a Pakistanu, zatiaľ čo v júni sa spustil strategický dialóg EÚ – Pakistan. EÚ venovala osobitnú pozornosť udalostiam v oblasti teritoriálnych a námorných otázok v regióne. VP/PK zdôraznila v mene EÚ dôležitosť mierových riešení nájdených v duchu spolupráce v súlade s medzinárodným právom.

5.1. VÝCHODNÁ ÁZIA

5.1.1. Spolupráca s Čínou v oblasti bezpečnosti a obrany, ako aj v súvislosti s globálnymi a medzinárodnými otázkami sa výrazne prehĺbila. Najdôležitejšími udalosťami roka boli dva samity, ktoré sa konali vo februári⁴⁴ a v septembri. Medzi ich najdôležitejšie výsledky patrí: zriadenie „tretieho piliera“ vzťahov EÚ a Číny – Dialóg na vysokej úrovni medzi ľuďmi (ktorý dopĺňa strategický pilier a obchodný/hospodársky pilier) v apríli; spustenie partnerstva pre udržateľnú urbanizáciu EÚ – Čína v máji; vytvorenie osobitnej skupiny EÚ – Čína pre oblasť kybernetiky v septembri, dialóg o inovácii a dohoda o pokračovaní v rokovaní o investičnej dohode. Intenzívne sa rokovalo o medzinárodných otázkach, najmä Sýrii, Iráne a o Východočínskom mori. Obe strany sa dohodli, že budú intenzívnejšie spolupracovať v oblasti energetickej bezpečnosti, jadrovej bezpečnosti, zvládania katastrof, ako aj o potravinovej a vodnej bezpečnosti. Počas dialógu o ľudských právach, na seminári a počas ďalších stretnutí túto tému sa vzniesli obavy v súvislosti s touto otázkou, a to v súlade so strategickým rámcom EÚ o ľudských právach a demokracii⁴⁵.

⁴⁴ Na poslednú chvíľu odložené z dôvodu mimoriadneho zasadnutia Európskej rady v októbri 2011.

⁴⁵ Európsky parlament prijal 14. júna 2012 uznesenie o situácii v oblasti ľudských práv v Tibete (P7_TA(2012)0257) a 5. júla 2012 uznesenie o škandále s nútenými potratmi v Číne (P7_TA(2012)0301).

V júli sa v Pekingu uskutočnilo 3. kolo strategického dialógu EÚ – Čína medzi VP/PK a členom štátnej rady Dai Bingguom. VP/PK sa tiež po druhýkrát stretla s ministrom obrany Liangom Guanglieom. Jedným z cieľov tejto návštevy bolo využiť strategické partnerstvo s cieľom nájsť riešenie dôležitých medzinárodných a celosvetových otázok, najmä vzhľadom na narastajúcu úlohu Číny na medzinárodnej scéne. Na tento účel sa obe strany dohodli na zriadení pravidelného dialógu o bezpečnostnej a obrannej politike, ako aj na pravidelných kontaktoch medzi osobitnými zástupcami a osobitnými vyslancami, na zorganizovaní seminára na vysokej úrovni venovaného bezpečnosti v roku 2013 a na zintenzívnení výmen medzi vojenským personálom. Tieto výsledky sa potvrdili aj na septembrovom samite. Rokovalo sa o témach, ako je napríklad Irán, Sýria, KĽDR, Juhočínske more a úspešná spolupráca v oblasti boja proti terorizmu. Čína bola vyzvaná, aby zvažila svoju účasť na novej misii EUCAP Nestor a EUAVSEC South Sudan.

V decembri 2012 sa uskutočnilo prvé zasadnutie v rámci dialógu medzi EÚ, Čínou a Afrikou o ručných a ľahkých zbraniach (RLZ). Tento dialóg bol zriadený na základe rozhodnutia Rady z februára 2012, ktorého cieľom je boj proti nedovolenému obchodovaniu a nadmernému hromadeniu RLZ.

5.1.2. V roku 2012 prebiehala intenzívna práca na príprave výrazného posilnenia vzťahov medzi EÚ a **Japonskom**⁴⁶ prostredníctvom rokovania rámcovej dohody o politickej, odvetvovej a globálnej spolupráci a rokovania o dohode o voľnom obchode. Po zavŕšení rozsiahlej a komplexnej analýzy Rada 29. novembra prijala mandát na rokovanie o rámcovej dohode a dohode o voľnom obchode⁴⁷.

⁴⁶ Európsky parlament prijal 13. júna 2012 a 25. októbra 2012 uznesenia o obchodných rokovaniach medzi EÚ a Japonskom (P7_TA(2012)0246) a (P7_TA(2012)0398). Európsky parlament tiež prijal 16. februára 2012 uznesenie o treste smrti v Japonsku (P7_TA(2012)0065).

⁴⁷ Formálne začatie rokovaní sa očakáva na 21. samite EÚ – Japonsko na začiatku roka 2013.

Pri viacerých príležitostiach sa uskutočnili stretnutia na úrovni vysokých predstaviteľov: predseda Van Rompuy a predseda Barroso sa stretli s predsedom vlády Nodom popri stretnutí krajín G8 v Camp David, v Los Cabos (G20) a popri samite ASEM, ktorý sa v novembri uskutočnil vo Vientiane.

Návštevy siedmich komisárov v Japonsku v roku 2012 a viacero dialógov na vysokej úrovni jasne preukázali, že vzťahy sa vo veľkej miere rozširujú a zahŕňajú viacero oblastí, ktoré pre EÚ predstavujú prioritu, ako napríklad energetická politika, spolupráca v námornej oblasti a oblasti rybárstva, pripravenosť na katastrofy, potravinová bezpečnosť, sociálna politika alebo veda, technológia a inovácia.

V súvislosti s politikou a bezpečnosťou sa uskutočnilo mnoho stretnutí na vysokej úrovni— a to od politickej úrovne až po vysokých úradníkov – ktorých výsledkom boli rozsiahle rokovania. Jedným z dôležitých spoločných prvkov bolo prepojenie medzi udržateľným rastom, bezpečnosťou a rozvojom, pričom obe strany skonštatovali, že existuje potenciál pre budúcu spoluprácu medzi EÚ a Japonskom napríklad v otázkach, akými sú mier a bezpečnosť v Afrike, zvládanie katastrof a odolnosť alebo rozvojová politika.

5.1.3. EÚ a Kórejská republika pokračovali v upevňovaní svojho strategického partnerstva prostredníctvom vykonávania cieľov stanovených na 6. samite, ktorý sa 28. marca 2012 uskutočnil v Soule.

V Bruseli sa 12. októbra 2012 uskutočnil druhý dialóg na úrovni politických riaditeľov, na ktorom sa okrem iného schválil rokovací poriadok pre pravidelné konzultácie v oblasti ľudských práv. Kórejská republika pozvala EÚ na prvý Soulský obranný dialóg, ktorý sa uskutočnil 14. novembra 2012 a ktorý bol príležitosťou na výmenu názorov o operáciách krízového riadenia a o perspektíve začatí rokovaní o dohode o účasti Kórejskej republiky na operáciách krízového riadenia EÚ. V nadväznosti na výzvu EÚ Kórejská republika uviedla, že je pripravená zúčastniť sa na misii EUCAP NESTOR. Obe strany sa tiež dohodli na obnovení dialógu o nešírení a odzbrojení a na zvýšení jeho úrovne a frekvencie.

Dňa 3. decembra 2012 sa uskutočnili prvé konzultácie o Blízkom východe a severnej Afrike, zatiaľ čo druhé kolo neformálnych konzultácií medzi ESVČ a juhokórejským ministerstvom zahraničných vecí o politike voči KĽDR sa konalo 7. – 9. júna 2012 v Soule.

Juhokórejský minister pre zjednotenie Woo-ik Yu navštívil vo februári 2012 Politický a bezpečnostný výbor.

Pod záštitou rámcovej dohody sa spoločný výbor stretol 24. septembra 2012 v Bruseli, aby zhodnotil pokrok vo všetkých oblastiach spolupráce. Dňa 16. októbra 2012 sa v Bruseli uskutočnilo zasadnutie ministrov obchodu EÚ a Južnej Kórey, ktorému spolupredsedia komisár De Gucht a minister Bark; účastníci si vymenili názory na vplyv dohody o voľnom obchode na regulačné opatrenia, ako aj na opatrenia na liberalizáciu obchodu, ktoré sú v záujme oboch strán.

5.1.4. Vzťahy EÚ s Kórejskou ľudovodemokratickou republikou (KĽDR) sa aj naďalej riadia politikou kritickej angažovanosti. V roku 2012 EÚ naďalej pozorne sledovala situáciu v regióne a v Severnej Kórei zvlášť. Viacero politik Severnej Kórey naďalej vyvoláva vážne obavy (najmä otázky nešírenia a porušovanie ľudských práv) a EÚ tieto otázky pri každej príležitosti so Severnou Kóreou otvára⁴⁸.

V roku 2012 vyvolalo osobitné znepokojenie uskutočnenie dvoch raketových testov (jedného neúspešného v apríli a ďalšieho úspešného v decembri), pri ktorých bola použitá technológia balistických rakiet, čím KĽDR porušila svoje medzinárodné záväzky. VP/PK pri oboch príležitostiach vydala vyhlásenie, v ktorom vypustenie rakiet odsúdila a vyzvala Severnú Kóreu, aby sa zdržala ďalších provokácií a vydala sa na cestu dialógu s medzinárodným spoločenstvom, a to aj v kontexte rozhovorov šiestich strán.

V oblasti ľudských práv EÚ predložila v marci 2012 spolu s Japonskom rezolúciu BR OSN s cieľom vyjadriť obavy z pokračujúceho vážneho porušovania ľudských práv v KĽDR.

⁴⁸ Európsky parlament prijal 24. mája 2012 uznesenie o situácii severokórejských utečencov (P7_TA(2012)0229).

5.1.5. V roku 2012 EÚ a **Mongolsko** pokračovali v rozvoji dvojstranných vzťahov na účely očakávaného podpísania dohody o partnerstve a spolupráci. Obe strany aj naďalej zintenzívňovali svoju spoluprácu v oblastiach, ako je budovania kapacít verejného sektora, správa vecí verejných a právny štát, prijímanie právnych predpisov a noriem EÚ, odborné vzdelávanie a príprava, rozvoj MSP (malých a stredných podnikov), ako aj otázky riadenia týkajúce sa rýchlo sa rozširujúceho banského sektora v Mongolsku. EÚ podporila členstvo Mongolska v OBSE (november 2012) a so záujmom sledovala narastajúcu angažovanosť Mongolska v regionálnych a medzinárodných otázkach (predsedníctvo Spoločenstva demokracií).

5.2. JUHOVÝCHODNÁ ÁZIA

5.2.1. Počas roka pokračovala EÚ v úsilí o zintenzívnenie spolupráce s **ASEAN-om**.

Na 19. zasadnutí ministrov zahraničných vecí EÚ – ASEAN, ktoré sa konalo 26. – 27. apríla v Bruneji Darussalame prijali tieto dve strany nový akčný plán na zintenzívnenie posilneného partnerstva ASEAN-u a EÚ na roky 2013 – 2017, ktorého cieľom je rozšíriť a zintenzívniť vzťahy najmä v politickej a bezpečnostnej oblasti. VP/PK sa 12. júla zúčastnila na 19. zasadnutí ministrov Regionálneho fóra ASEAN-u (ARF) a na konferencii nadväzujúcej na zasadnutie ministrov EÚ – ASEAN, kde podpísala Protokol o pristúpení EÚ k Zmluve o priateľstve a spolupráci v juhovýchodnej Ázii (TAC) . Ide o zmluvu o neútočení a spolupráci medzi členskými štátmi ASEAN-u a ich partnermi. Pristúpenie k nej je tiež podmienkou členstva v rámci Východoázijského samitu.

V januári 2012 sa uskutočnila misia ESVČ v ASEAN-e (Jakarta) s cieľom preskúmať možnosti posilnenia spolupráce medzi EÚ a ASEAN-om v oblasti reakcie na krízu. V nadväznosti na túto misiu predložila EÚ ASEAN-u konkrétne návrhy zamerané na zlepšenie spolupráce medzi EÚ a ASEAN-om v oblasti reakcie na krízu. Tieto návrhy uvítali účastníci 19. zasadnutia ministrov EÚ a ASEAN-u. V tomto ohľade sa ASEAN a EÚ rozhodli nadviazať užšiu spoluprácu a koordináciu v oblasti znižovania a riadenia rizík súvisiacich s katastrofami na celosvetovej i regionálnej úrovni⁴⁹. Misia ESVČ navštívila 25. – 26. novembra 2012 Malajziu s cieľom preskúmať možnosti posilnenia dvojstrannej spolupráce medzi EÚ a Malajziou v oblasti reakcie na krízu, a to v rámci iniciatívy EÚ a ASEAN-u.

VP/PK podpísala 27. júna novú dohodu o partnerstve a spolupráci s ministrom zahraničných vecí Vietnamu a 11. júla s ministrom zahraničných vecí Filipín. Tieto dve dohody sú platformou na zintenzívnenie a rozvoj dvojstranných vzťahov v širokom spektre oblastí vrátane bezpečnosti, ľudských práv, zvládania katastrof, vedy a techniky, ako aj vzdelávania.

EÚ si zachovala strategický cieľ uzavrieť dohodu o voľnom obchode medzi regiónmi, no zároveň pokračovala v dvojstranných rokovaníach o dohodách o voľnom obchode s krajinami ASEAN-u, pričom 16. decembra uzavrela rokovania so Singapurom. Významný pokrok sa dosiahol v rokovaníach o dohode o voľnom obchode s Malajziou a 26. júna sa formálne začali takéto rokovania s Vietnamom.

⁴⁹ ASEAN a EÚ sa konkrétne rozhodli:

- vytvoriť regionálnu sieť výmeny informácií a systémov včasného varovania pre núdzové situácie,
- posilniť koordinačné centrum ASEAN-u pre humanitárnu pomoc a zvládanie katastrof (centrum AHA),
- spolupracovať s cieľom posilniť na požiadanie národné mechanizmy zvládania katastrof v rozličných krajinách ASEAN-u,
- podporovať výmenu skúseností a poznatkov v oblasti civilno-vojenskej spolupráce v oblasti znižovania rizika katastrof a reakcie na núdzové situácie.

V súlade so záväzkom oboch regiónov zintenzívniť vzájomnú spoluprácu uskutočnila EÚ v juhovýchodnej Ázii počas roka viacero návštev na vysokej úrovni. Začiatkom novembra navštívil predseda Európskej rady Van Rompuy Vietnam a Kambodžu⁵⁰, zatiaľ čo predseda Európskej komisie Barroso navštívil Mjanmarsko/Barmu a Thajsko. Obaja predsedovia sa 5. – 6. novembra zúčastnili na 9. samite ASEM-u v laoskom Vientiane.

Účasť EÚ na medzinárodnom dialógu o obrane, ktorý sa uskutočnil 21. – 23. marca v **indonézskej** Jakarte, bola príležitosťou na rozvoj sľubných kontaktov s obranným priemyslom partnerských krajín ASEAN-u/ARF vrátane Indonézie a Vietnamu.

5.2.2. V roku 2012 sa výrazne zintenzívnila spolupráca EÚ s **Mjanmarskom/Barmou** v reakcii na zmeny smerujúce k väčšej demokracii v tejto krajine, ku ktorým došlo po nástupe novej vlády v roku 2011⁵¹. V rámci ocenenia pokroku, ktorý sa dosiahol pri demokratizácii a národnom zmierení, EÚ na jeden rok pozastavila reštriktívne opatrenia voči Mjanmarsku/Barme s výnimkou zbrojného embarga a embarga na vybavenie, ktoré možno použiť na represiu. Rada 23. apríla vydala závery, v ktorých načrtla novú politiku EÚ voči Mjanmarsku/Barme. Návštevy predsedu Komisie Barrosa a VP/PK v krajine boli prejavom nového smerovania dvojstranných vzťahov a pomohli pri zintenzívnení spolupráce EÚ s touto krajinou (VP/PK otvorila kanceláriu EÚ v Rangúne a predseda Barroso inauguroval Mjanmarské mierové centrum). Misia ESVČ navštívila Mjanmarsko/Barmu 21. – 25. novembra 2012 s cieľom preskúmať možnosti posilnenia spolupráce medzi EÚ a Mjanmarskom/Barmou v oblasti reakcie na krízu. Členovia tejto misie sa zišli s vyššími politickými a vojenskými predstaviteľmi. Orgány Mjanmarska/Barmy vyjadrili uspokojenie s návštevou misie ESVČ, ktorá je podľa nich znamením užších vzťahov medzi EÚ a Mjanmarskom/Barmou v oblasti reakcie na krízu. Misia ESVČ navštívila aj štyri tábory pre osoby presídlené v rámci krajiny v Jakchainskom štáte (oblasť Sittwe). Pretrvávajú však viacero výziev vrátane pokračujúcich bojov v Kačjinskom štáte a napätie medzi komunitami v Jakchainskom štáte. EÚ bola hlavným predkladateľom rezolúcie VZ OSN o situácii v oblasti ľudských práv v Mjanmarsku/Barme, ktorá sa prijala koncom roka 2012, po prvýkrát konsenzom.

⁵⁰ Európsky parlament prijal 26. októbra 2012 uznesenie o situácii v Kambodži (P7_TA(2012)0402).

⁵¹ Európsky parlament prijal 20. apríla 2012 uznesenie o situácii v Mjanmarsku/Barme (P7_TA(2012)0142); 13. septembra 2012 uznesenie o prenasledovaní rohingyjských moslimov v Mjanmarsku/Barme (P7_TA(2012)0355) a 22. novembra 2012 uznesenie o situácii v Mjanmarsku/Barme, najmä pokračujúcom násilí v Jakchainskom štáte (P7_TA(2012)0464).

5.2.3. K politickým kontaktom na vysokej úrovni došlo aj s **Indonéziou**. Kvalita posledného dialógu politických riaditeľov a zasadnutia vysokých úradníkov, ktoré sa konali za sebou v decembri 2012 v Bruseli, je dôkazom vzťahu, ktorý s rastúcim významom Indonézie na regionálnej i medzinárodnej úrovni, dozrieva a prehlbuje sa zároveň. Obe strany vyjadrili ochotu užšie spolupracovať alebo si aspoň vymieňať skúsenosti, napríklad v oblasti bezpečnosti a obrany. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že na jar 2012 v Jakarte a na jeseň 2012 v Bruseli sa uskutočnili vôbec prvé rozhovory personálu na vysokej úrovni o bezpečnostných a obranných otázkach⁵². Za spoločné výzvy a potenciálne oblasti výmeny skúseností a spolupráce sa označili námorná bezpečnosť a boj proti pirátstvu. Obe strany vyjadrili presvedčenie, že výmena skúseností a odbornej prípravy v tejto oblasti, ako aj v oblasti udržiavania mieru by mohli viesť k plodnej spolupráci.

5.3. JUŽNÁ ÁZIA

5.3.1. Cieľom úsilia, ktoré pokračovalo počas roka 2012, bolo posilnenie politického a strategického rozmeru strategického partnerstva EÚ – **India**⁵³. Začiatkom roka sa uskutočnil samit aj ministerské zasadnutia EÚ – India, čo bolo pre VP/PK príležitosťou vycestovať do Indie a zúčastniť sa na niekoľkých stretnutiach na vysokej úrovni. V júli sa v Bruseli uskutočnilo 2. kolo konzultácií o zahraničnej politike, ktoré bolo príležitosťou na užitočnú výmenu názorov na regionálne i globálne otázky, ako aj na bezpečnostnú spoluprácu. Počas 6. kola dialógu na úrovni politických riaditeľov sa potvrdil vysoký záujem oboch strán o spoluprácu v bezpečnostných otázkach, ako je boj proti terorizmu, počítačová kriminalita a kybernetická bezpečnosť, pirátstvo a nešírenie. Pri tejto príležitosti sa dohodlo, že sa začne špecializovaný dialóg o nešírení a odzbrojení s cieľom budovať vzájomné porozumenie v tejto oblasti.

⁵² Tento sľubný dialóg pokračoval v Jakarte na jar 2013.

⁵³ Európsky parlament prijal 13. decembra 2012 uznesenie o kastovej diskriminácii v Indii (P7_TA(2012)0512).

5.3.2. Afganistan

V decembri 2012 sa začalo s realizáciou procesu transformácie vo štvrtej skupine provincií, čo znamená, že po jeho ukončení bude 87 percent obyvateľstva žiť na územiach pod kontrolou afganských národných bezpečnostných síl. Pokračovalo sa v postupnom sťahovaní medzinárodných bezpečnostných podporných síl (ISAF), ktoré sa má ukončiť do konca roku 2014.

Bezpečnostná situácia zostala napätá, pričom došlo k mnohým samovražedným a vnútorným útokom, ako aj k násiliu zameranému na vplyvné náboženské, kmeňové a komunitné osobnosti, ako aj na miestne a ústredné orgány štátnej správy. V máji Rada opätovne zdôraznila, že EÚ dlhodobo podporuje Afganistan, pričom prisľúbila, že aj po dokončení transformácie v roku 2014 prinajmenšom zachová aktuálnu úroveň pomoci a bude podporovať afgánske úsilie o posilnenie civilnej polície a právneho štátu. Tieto záväzky boli základom prisľubov EÚ na sérii medzinárodných konferencií, ktoré sa konali v Chicagu, Kábule, Bonne a Tokiu a na ktorých sa zaviedol komplexný dohodnutý medzinárodný rámec na podporu zvýšenia bezpečnosti a rozvoja v Afganistane po dokončení transformácie. Uskutočnili sa dve kolá rokovaní s afganskou vládou o dohode o dlhodobej spolupráci, partnerstve a rozvoji, ktorá bude právnym východiskom spolupráce EÚ s Afganistanom počas nadchádzajúcich rokov. Vedúci delegácie, ktorý zároveň plní funkciu osobitného zástupcu EÚ, Vygaudas Ušackas naďalej zohrával dôležitú úlohu pri koordinovaní a posilňovaní prítomnosti EÚ na mieste, ako sa uvádza v akčnom pláne EÚ o Afganistane a Pakistane.

Počas roka 2012 misia **EUPOL Afghanistan** naďalej podporovala afganských partnerov v rámci svojich troch programových pilierov (inštitucionálna reforma ministerstva vnútra, profesionalizácia afganskej štátnej polície a prepojenie polície so sektorom spravodlivosti) v úzkej spolupráci s medzinárodnými partnermi. Prenos zodpovednosti za bezpečnosť na afgánske národné bezpečnostné sily mala priamy vplyv na pôsobenie misie EUPOL v teréne počas roka 2012, v dôsledku čoho sa zavrelo niekoľko terénnych stanovišť. V súlade s procesom transformácie a v záujme zabezpečenia udržateľnosti dosiahnutých úspechov venovala misia osobitnú pozornosť zvýšeniu angažovanosti afganskej strany a kapacít ministerstva vnútra a polície. V tejto súvislosti sa misia EUPOL naďalej zameriavala na kurzy prípravy školiťov a na trvalé kľúčové afgánske inštitúcie, ako je napríklad policajná akadémia a stredisko pre riešenie trestnej činnosti. V nadväznosti na strategické preskúmanie misie v roku 2012 sa členské štáty rozhodli predĺžiť misiu EUPOL do konca roka 2014, pričom bude mať rovnaké funkčné zameranie a svoje pôsobenie mimo Kábulu sústredí na menší počet lokalít.

5.3.3. V júni 2012 sa počas návštevy VP/PK v Islamabadě začal strategický dialóg EÚ – **Pakistan**⁵⁴. Tento dialóg vychádza z nového politického rámca–, ktorým je 5-ročný plán spolupráce EÚ – Pakistan–schválený Radou 23. januára. Cieľom tohto plánu je zlepšiť spoluprácu EÚ s Pakistanom na základe širokého politického rámca a rozšíriť vzťahy na celé spektrum otázok, ako sú bezpečnosť, demokracia, správa vecí verejných, ľudské práva, sociálno-ekonomický rozvoj, obchod a energetika. V rámci prípravy na možné pozorovanie parlamentných volieb, ktoré by sa mali konať na jar 2013, EÚ vyslala od 18. októbra do 6. novembra 2012 do terénu prieskumnú hodnotiacu volebnú misiu. V záveroch Rady o Pakistane z júna 2012 sa podčiarkujú záväzky EÚ k podpore Pakistanu pred voľbami i po nich, ale aj obavy EÚ v súvislosti s tým, že Pakistan musí zintenzívniť úsilie v rámci politických, hospodárskych, fiškálnych a energetických reforiem. V novembri 2012 v kontexte bezprecedentných a ničivých záplav v Pakistane nadobudli účinnosť núdzové autonómne obchodné preferencie, ktoré sa budú uplatňovať do decembra 2013. EÚ naďalej spolupracovala s Pakistanom pri riešení otázok v oblasti ľudských práv prostredníctvom dialógu a spolupráce. Politický dialóg na úrovni politických riaditeľov, ktorý sa konal v decembri v Bruseli, bol ďalšou príležitosťou na prehĺbenie dialógu o zahraničnej a bezpečnostnej politike. Pri tejto príležitosti sa dohodlo, že sa začne dialóg o ľudských právach, ako aj dialóg venovaný otázkam nešírenia a odzbrojenia. V oblasti boja proti terorizmu sa v januári 2012 začal dialóg EÚ – Pakistan o boji proti terorizmu.

5.4.3. EÚ vyjadrila obavy v súvislosti s politickým násilím v **Bangladéši** a pokračovala v dialógu s vládou a inými relevantnými aktérmi o otázkach zdravia a bezpečnosti v továrňach zásobujúcich trh EÚ. Kľúčovými prioritami EÚ zostala podpora demokratických inštitúcií, odstraňovanie chudoby, sociálne začleňovanie, starostlivosť o utečencov a etnické menšiny, ako aj boj proti zmene klímy. EÚ tieto témy presadzovala prostredníctvom svojich programov rozvojovej spolupráce a prostredníctvom politického dialógu, a to aj na najvyššej úrovni. Spolupracovala s Bangladéšom na zabezpečení ambiciózných výsledkov medzinárodných rokovaní o zmene klímy.

⁵⁴ Európsky parlament prijal 26. októbra 2012 uznesenie o diskriminácii dievčat v Pakistane, najmä v prípade Malaly Jusafzajovej (P7_TA(2012)0401).

5.3.5. EÚ bola na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva, ktoré sa konalo v marci 2012, spolupredkladateľom rezolúcie o podpore zmierenia a zodpovednosti, v ktorej sa Srí Lanka vyzvala, aby splnila konštruktívne odporúčania vlastnej komisie pre ponaučenie a zmierenie, prijala všetky kroky potrebné na riešenie údajných prípadov porušenia medzinárodného práva a predložila komplexný akčný plán podrobne uvádzajúci kroky, ktoré vláda prijala. Otázky ľudských práv sa nastolili aj v rámci všeobecného pravidelného preskúmania v novembri 2012. EÚ a Srí Lanka paralelne pracovali na možnostiach zlepšenia spolupráce v rôznych technických oblastiach a EÚ aktívne pôsobila v oblasti obnovy po konflikte prostredníctvom svojej rozvojovej pomoci.

5.3.6. Mladý demokratický systém **Maldív** bol v roku 2012 ťažko skúšaný. Po týždňoch opozičných protestov a policajnej vzbure prvý demokraticky zvolený prezident Mohamad Nasheed odstúpil vo februári 2012 z funkcie a nahradil ho bývalý viceprezident Waheed. VP/PK vo vyhlásení v mene EÚ vyzvala politické strany na nadviazanie politického dialógu s cieľom konsolidovať demokratický proces a zorganizovať prezidentské voľby, ktoré sú už naplánované na druhý polrok 2013.

5.4. TICHOMORSKÉ KRAJINY

5.4.1. V nadväznosti na návštevu predsedu Komisie Barrosa v septembri 2011 a návštevu VP/PK v októbri 2011 EÚ a Austrália pokračovali vo výmenách a v dialógu na účely rozšírenia spolupráce v oblasti zahraničnopolitických a bezpečnostných otázok, krízového riadenia, rozvojovej spolupráce a globálnych otázok, ako sú napr. zmena klímy alebo energetika. V nadväznosti na prijatie mandátu na účely rámcovej dohody EÚ – Austrália v októbri 2011 sa v roku 2012 dosiahol v rokovaníach značný pokrok.

V Canberre sa 27. júla uskutočnil politický dialóg EÚ – Austrália o Ázii, na ktorom sa podrobne diskutovalo o vývoji v širšom regióne Ázie a Tichomoria, v ktorom sa obe strany zhodujú v názoroch a majú mnohé spoločné záujmy a v ktorom Austrália víta väčšiu zaangažovanosť EÚ. V Canberre sa 7. novembra uskutočnil bezpečnostný/strategický dialóg EÚ – Austrália na úrovni politických riaditeľov, ktorého súčasťou boli aj konzultácie s ministerstvom zahraničných vecí a obchodu, zástupcom poradcu pre národnú bezpečnosť, kanceláriou národného hodnotenia a austrálskou bezpečnostnou spravodajskou organizáciou, ktorého rozsiahly program zahŕňal okrem iného bezpečnostné otázky v Ázii a Tichomorí, Mjanmarsku/Barme, Indonézii, na Fidži, Papue-Novej Guiney, Iráne, Sýrii, Egypte, mierový proces na Blízkom východe, Afganistan, Pakistan, boj proti terorizmu, nešírenie a spoluprácu v oblasti krízového riadenia.

EÚ vyzvala Austráliu na účasť na misii EUCAP/NESTOR a EUAVSEC. V rokovaníach o rámcovej dohode o účasti Austrálie na operáciách krízového riadenia sa dosiahol značný pokrok. Táto dohoda by po svojom uzavretí mala predstavovať platformu na posilnenú účasť Austrálie na operáciách v rámci SBOP.

5.4.2. Nový Zéland V priebehu roka došlo k výmene názorov na otázky geopolitického významu a obojstranného záujmu, išlo najmä o konzultácie medzi generálnym riaditeľom pre administratívu ESVČ a novozélandským ministerstvom zahraničných vecí a obchodu, kanceláriou predsedu vlády a úradom vlády vo Wellingtone, ako aj s ministrom zahraničných vecí a ministrom obchodu v Aucklande a o prvé neformálne bezpečnostné rozhovory medzi EÚ a Novým Zélandom na úrovni politických riaditeľov, ktorých súčasťou boli konzultácie s ministrom obrany, ministerstvom zahraničných vecí a spravodajskými službami Nového Zélandu.

Nový Zéland naďalej zohrával významnú úlohu ako prispievateľ k operáciám SBOP. Pri príležitosti stretnutia ministra zahraničných vecí Murraya McCullyho s VP/PK sa 18. apríla 2012 v Bruseli podpísala rámcová dohoda o účasti Nového Zélandu na operáciách krízového riadenia EÚ. Nový Zéland sa vyzval na účasť na misii EUCAP NESTOR.

Nový Zéland, ktorý v rámci misie EUPOL Afganistan zohrával významnú úlohu od roku 2007, v septembri 2012 ohlásil, že do konca roka ukončí nasadenie svojich policajných dôstojníkov a zároveň po dokončení transformácie v oblasti operácie stiahne novozélandský provinčný rekonštrukčný tím.

5.4.3. Fidži EÚ v roku 2012 naďalej podrobne monitorovala demokratizačný program a začiatok ústavného procesu. EÚ sa rozhodla predĺžiť takzvané primerané opatrenia (podľa článku 96 Dohody z Cotonou a článku 37 nástroja financovania rozvojovej spolupráce) o ďalších 12 mesiacov, a vyslať prvý–, stále opatrný– signál v podobe začatia rokovaní s Fidži o plánovaní 11. ERF, pričom opakovane vyzývala na odstránenie zostávajúcich obmedzení dodržiavania demokratických zásad, právneho štátu, ľudských práv a základných slobôd.

5.4.4. Desať rokov po vyhlásení nezávislosti sa v roku 2012 vo **Východnom Timore** úspešne uskutočnili prezidentské a parlamentné voľby, čo predstavuje míľnik na ceste tejto krajiny k stabilnej demokracii. EÚ nasadila volebnú pozorovateľskú misiu a Európsky parlament vyslal delegáciu na pozorovanie parlamentných volieb. EÚ považovala oba volebné procesy za pokojné, inkluzívne a transparentné.

5.4.5. Po pohnutých, ale napokon úspešných celoštátnych voľbách v roku 2012 **Papua Nová Guinea** dovriesla generačnú výmenu vedúcich predstaviteľov a zároveň obnovila politickú stabilitu. Nová vláda pod vedením predsedu vlády Petra O'Neilla začala vykonávať niekoľko nových iniciatív zameraných napríklad na zvyšovanie dôrazu na vzdelávanie, zdravotníctvo a boj proti korupcii.

6. AFRIKA

V Afrike sa EÚ zameriavala na posilnenie svojho strategického partnerstva s Africkou úniou a Južnou Afrikou, pričom spolupracovala prostredníctvom Generálneho riaditeľstva pre rozvoj a spoluprácu s našimi africkými partnermi na plnení rozvojových cieľov EÚ formou vykonávania tzv. „programu zmien“ a prostredníctvom spolupráce s regionálnymi a medzinárodnými organizáciami na riešení kríz jednotlivých krajín komplexným a regionálnym prístupom, v rámci ktorého boli na poprednom mieste otázky ľudských práv a správy vecí verejných. V priebehu roka sa na viacerých miestach čoraz viac zintenzívňovala spolupráca medzi EÚ, AÚ a OSN. V Somálsku, kde sa EÚ niekoľko rokov intenzívne angažovala formou operácie Atalanta, EUTM a financovania misie AMISOM, sa dosiahol skutočný pokrok v nadväznosti na vykonávanie stratégie EÚ pre Africký roh (prijatej na konci roka 2011), februárovú londýnsku konferenciu a koordinovanú medzinárodnú podporu ukončenia transformácie. EÚ zároveň podporovala úsilie AÚ v Sudáne, ktorý dosiahol určitý pokrok, hoci situácia zostáva aj naďalej veľmi nestabilná. V Konžskej demokratickej republike, Guinei-Bissau a Mali sa EÚ výrazne zapájala do reakcie na eskalujúcu krízu. Preventívna diplomacia v iných krajinách regiónu Sahel, Guinei a Malawi zabránila zhoršeniu miestnej situácie, pričom volebné pozorovateľské misie EÚ zohrali významnú úlohu v Sierra Leone, Senegale a Zambii. Podpísanie dokumentu o spoločnej ceste vpred s Angolou predstavuje novú úroveň vo vzťahoch s touto rýchlo rastúcou krajinou.

6.1. EÚ – AÚ

EÚ a Africká únia (AÚ) pokračovali v dialógu a spolupráci v politických a bezpečnostných otázkach. Dňa 29. mája sa uskutočnilo 5. spoločné konzultačné zasadnutie Politického a bezpečnostného výboru EÚ a Mierovej a bezpečnostnej rady AÚ v kontexte vykonávania spoločnej stratégie Afriky a EÚ, ktoré v tej dobe poznačil pokračujúci problematický vývoj v Africkom rohu a vážne politické, bezpečnostné a humanitárne krízy v niektorých častiach Západnej Afriky. Rokovania zamerané na Somálsko, Sudán a Južný Sudán, Guineu Bissau, región Sahel a Mali potvrdili odhodlanie oboch strán posilniť spoločné úsilie zamerané na prevenciu a riešenie kríz. Zúčastnené strany zdôraznili odhodlanie zintenzívniť koordináciu v globálnych otázkach, pokračovať v spolupráci na africkej mierovej a bezpečnostnej štruktúre (APSA) a uznali potrebu predvídateľného, flexibilného a udržateľného financovania operácií na udržiavanie mieru pod vedením AÚ.

V rámci mierového nástroja pre Afriku EÚ obnovila v roku 2012 podporu APSA s cieľom posilniť synergie medzi AÚ a regionálnymi hospodárskymi spoločenstvami (REC)/riadením a riešením (RM), kapacitou afrického kontinentálneho systému včasného varovania, fungovaním sprostredkovateľských štruktúr, ako napr. tzv. „rada múdrych“, a sfunkčnenie afrických pohotovostných síl, ako aj s cieľom podporiť africké strategické, politické, vykonávacie a riadiace kapacity. EÚ naďalej poskytovala významnú finančnú podporu (167 miliónov EUR) dvom africkým operáciám na podporu mieru: misii AÚ v Somálsku (AMISOM) a misii Hospodárskeho spoločenstva stredoafrických štátov (ECCAS) pri budovaní mieru v Stredoafrickej republike (MICOPAX). Prostredníctvom mechanizmu včasnej reakcie (ERM) EÚ podporila mediáciu africkej strany pri vykonávaní plánu na ukončenie krízy na Madagaskare a iniciatívu Medzivládneho úradu pre rozvoj (IGAD) zameranú na účasť na predvolebnej mierovej kampani v Keni.

Osobitný zástupca EÚ pri AÚ Gary Quince naďalej aktívne spolupracoval s AÚ a jej členskými štátmi, najmä nadväzovaním kontaktov s Politickým a bezpečnostným výborom AÚ a podporou realizácie africkej mierovej a bezpečnostnej štruktúry (APSA). Taktiež prispel k vykonávaniu politiky EÚ v oblasti ľudských práv v Africkej únii, ktorá má vzhľadom na tempo realizácie africkej štruktúry správy vecí verejných kľúčový význam.

6.2. ZÁPADNÁ AFRIKA

6.2.1. Počas roka pokračovalo vykonávanie stratégie EÚ pre bezpečnosť a rozvoj v regióne **Sahel**, ktorej preskúmanie preukázalo konkrétny pokrok a výsledky vo všetkých štyroch hlavných častiach: i) rozvoj, dobrá správa vecí verejných a riešenie vnútorných konfliktov; ii) politika a diplomacia; iii) bezpečnosť a právny štát; iv) boj proti násilnému extrémizmu. Stratégia sa včas prijala a začala vykonávať, hoci sú potrebné úpravy, ktorými sa zohľadní vývoj v Mali a iných častiach regiónu Sahel. Stratégia sa naďalej zameriava v prvom rade na **Mali, Mauritániu a Niger**, pričom vzhľadom na pokračujúcu relevantnosť výziev v regióne sa aktívne zvažuje ďalšie rozšírenie.

6.2.2. V januári 2012 jednotky rebelov posilnené vybavením prepašovaným zo susedných krajín zintenzívnili operácie na severe **Mali**⁵⁵. V marci štátny prevrat zvrhol civilnú vládu a urýchlil krízu v krajine. Následne kontrolu nad celým severom krajiny prevzali ozbrojené skupiny, čo viedlo k patovej situácii, ktorá trvala po zvyšok roka 2012. EÚ stála od začiatku krízy po boku Mali, pričom aktívne podporovala regionálne organizácie (ECOWAS a Africkú úniu) v ich úsilí o nájdenie riešenia a opakovane aj prostredníctvom viacerých záverov Rady zdôrazňovala, že plne podporuje územnú celistvosť Mali a politické vyriešenie krízy prostredníctvom dialógu s účastníkmi, ktorí nie sú teroristami. Zároveň EÚ pevne a trvalo podporovala civilný prechod moci vedúci k čo najskorším voľbám. Po prevrate sa spolupráca s Mali prerušila, pričom jej obnovenie bolo podmienené pokrokom v procese transformácie⁵⁶. EÚ sa tiež plne podieľala na prijímaní troch významných rezolúcií BR OSN (č. 2056/12, 2071/12 a 2085/12), v ktorých medzinárodné spoločenstvo vyjadrilo svoju podporu demokracii, právnomu štátu a celistvosti Mali. EÚ sa aktívne mobilizovala aj pri riešení humanitárnej krízy v Saheli, pričom ohrozenému obyvateľstvu rýchlo doručila veľký objem pomoci.

⁵⁵ Európsky parlament prijal 20. apríla 2012 uznesenie o situácii v Mali (P7_TA(2012)0141) a 14. júna 2012 uznesenie o ľudských právach a bezpečnostnej situácii v sahelskej oblasti (P7_TA(2012)0263).

⁵⁶ Rozvojová spolupráca sa v roku 2013 obnovila.

EÚ v tejto súvislosti a v rámci pretrvávajúceho odhodlania riešiť bezpečnostné výzvy v Saheli podnikla novú misiu SBOP označenú ako EUCAP Sahel/Niger, ktorej cieľom je zlepšiť schopnosť nigerských bezpečnostných síl (jednotky vnútornej bezpečnosti, štátna polícia, národná garda) účinne a koordinovane bojovať proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti. Po riadnom schválení koncepcie krízového riadenia a rozhodnutí Rady začala misia EUCAP Sahel/Niger pôsobiť v júli 2012 a v jej rámci sa nasadilo 50 medzinárodných policajných a vojenských expertov. Okrem toho EÚ pokračovala v príprave na ďalšiu významnú operáciu SBOP – výcvikovú misiu EÚ v Mali (EUTM), ktorá je súčasťou komplexného prístupu EÚ k situácii v Mali a Saheli na základe rezolúcie BR OSN č. 2085/12.

6.2.3. Nová vláda Nigérie⁵⁷ čelila násilnému návratu terorizmu, pretože hnutie Boko Haram pokračovalo vo svojej násilnej extrémistickej kampani. Terorizmus zostal najväčším bezpečnostným problémom, pričom došlo k rôznym teroristickým útokom na štátne orgány, kresťanov i umiernených moslimov, ktoré VP/PK aj hlavní aktéri medzinárodného spoločenstva odsúdili. Počas tretieho ministerského zasadnutia v rámci „spoločnej cesty vpred Nigéria-EÚ“, ktoré sa vo februári 2012 konalo v Abudži, bola hlavnou otázkou bezpečnostná situácia. Výsledkom zasadnutia bolo nadviazanie miestneho dialógu o mieri, stabilite a bezpečnosti.

6.2.4. V auguste 2012 Gambia porušila 27-ročné moratórium na trest smrti, keď boli tajne popravení deväť väzňov odsúdených na smrť. Po odsúdení medzinárodného spoločenstva sa moratórium o niekoľko týždňov obnovilo a odvtedy sa nevykonali žiadne popravy. Táto udalosť poslúžila na to, aby sa poukázalo na zhoršovanie situácie v oblasti ľudských práv v Gambii v roku 2012. EÚ sa spolu s miestnymi orgánmi a s podporou regionálnych aktérov, konkrétne Africkej únie naďalej venovala situácii v oblasti správy vecí verejných a ľudských práv v Gambii. V roku 2012 bolo vydaných viacero vyhlásení VP/PK a jej hovorcu i miestnych vyhlásení o kľúčových otázkach, v ktorých sa Gambia vyzýva, aby dodržiavala svoje medzinárodné záväzky.

⁵⁷ Európsky parlament prijal 15. marca 2012 uznesenie o situácii v Nigérii (P7_TA(2012)0090).

6.2.5. V Pobreží Slonoviny bolo uskutočnenie parlamentných volieb a odovzdanie bývalého prezidenta Gbagba Medzinárodnému trestnému súdu významnými krokmi na ceste k zmiereniu. Krajinu však naďalej sužovalo násilie a napätie. EÚ pokračovala v podpore stabilizácie, spravodlivosti a zmierenia po kríze a postupne sa rušili reštriktívne opatrenia. V roku 2012 navštívili Pobrežie Slonoviny predseda Van Rompuy i predseda Barroso, ako aj komisár Pielbags, čím oplatili prezidentovi Ouattarovi predošlú návštevu Bruselu. Tieto návštevy boli pre EÚ ďalšou príležitosťou zdôrazniť, že podporuje demokraciu, rozvoj, spravodlivosť a zmierenie v Pobreží Slonoviny, okrem iného prostredníctvom nestrannej justície a reformy sektora bezpečnosti.

6.2.6. Po štátnom prevrate v apríli 2012 sa spolupráca s **Guineou Bissau**⁵⁸ pozastavila a odvtedy zostáva zmrazená. V súčasnosti je aktívna len humanitárna pomoc a podpora poskytovaná priamo obyvateľstvu. EÚ tento prevrat okamžite odsúdila a naliehavo vyzvala na obnovenie civilnej vlády, pričom na zodpovedné osoby uvalila reštriktívne opatrenia. Táto výzva sa následne zopakovala v rezolúcii BR OSN č. 2048/12, ktorou sa zaviedli sankcie OSN. EÚ aktívne koordinuje svoju činnosť s AÚ, OSN, ECOWAS-om a so Spoločenstvom portugalsky hovoriacich krajín (CPLP) s cieľom nájsť demokratické konsenzuálne riešenie tejto krízy. Predpokladmi akéhokoľvek trvácneho riešenia, ktorého súčasťou musia byť aj demokratické voľby a prísne dodržiavanie ľudských práv, je reforma sektora bezpečnosti, obnovenie vojenskej hierarchie a nezasahovanie bezpečnostných síl do civilných záležitostí.

6.2.7. V Guinei sa EÚ po dosiahnutí pokroku v prechode k demokracii podarilo odstrániť zostávajúce prekážky podpísania národného orientačného programu v rámci 10. ERF, ku ktorému došlo v decembri 2012. V septembri 2013 ešte zostáva zorganizovať dlho odkladané parlamentné voľby. Okrem toho stále platí zbrojné embargo. EÚ naďalej uplatňuje sankcie voči piatim osobám, ktoré sú považované za zodpovedné za násilné udalosti zo septembra 2009.

⁵⁸ Európsky parlament prijal 13. júna 2012 uznesenie o vojenskom prevrate v Guinei-Bissau (P7_TA(2012)0247).

6.3. VÝCHODNÁ AFRIKA

6.3.1. Africký roh V roku 2012 sa EÚ aktívne snažila vykonávať svoj strategický rámec pre Africký roh v kontexte ďalšieho plnenia svojho komplexného prístupu pôsobenia v regióne. K tomuto úsiliu prispeli aj osobitný zástupca EÚ pre Africký roh Alexander Rondos a osobitná zástupkyňa EÚ pre Sudán a Južný Sudán Rosalind Marsdenová.

EÚ prispela k zlepšeniu situácie v **Somálsku**, ktoré je dlhodobou stredobodom nestability v Africkom rohu. Nadalej poskytovala Somálsku a Africkej únii politickú a bezpečnostnú podporu pre operáciu AMISOM⁵⁹. EÚ prevzala vedúcu úlohu v pomoci pri ukončení procesu transformácie v Somálsku v septembri 2012, najmä prostredníctvom úsilia delegácie EÚ so sídlom v Nairobi a osobitného zástupcu EÚ pre Africký roh. Ako reakciu na novú politickú situáciu EÚ prispôbila komplexný prístup k Somálsku tak, aby priamejšie spolupracovala so somálskou federálnou vládou a podporovala somálske priority. EÚ prispela k vytvoreniu vlastných bezpečnostných síl Somálska, ktoré úspešne vycvičila v rámci svojej vojenskej misie EUTM Somalia, ktorá pôsobila v roku 2012 z Ugandy⁶⁰. Jednotky vycvičené v rámci EUTM, ktoré sa opätovne nasadzujú v Somálsku, sú jadrom somárskych národných ozbrojených síl a spoločne s operáciou AMISOM zohrali kľúčovú úlohu pri zlepšení bezpečnostnej situácie v Somálsku ku koncu roka 2012. V auguste 2012 navštívila VP/PK Mogadišo na dôkaz toho, že EÚ podporí Somálsko v období po transformácii, s cieľom zdôrazniť záväzok EÚ voči zlepšeniu správy vecí verejných, rozvoju a bezpečnosti tejto krajiny.

⁵⁹ EÚ nadalej výrazne podporovala operáciu AMISOM prostredníctvom svojho mierového nástroja pre Afriku (APF), pričom po prijatí rezolúcie BR OSN č. 2036, ktorou sa výrazne zvýšil strop pre vojenské jednotky, poskytla na jednotky AMISON dodatočných 150 miliónov EUR, v dôsledku čoho celkový príspevok (APF) pre AMISOM dosiahol 411 miliónov EUR. EÚ tak prispela k zlepšeniu bezpečnostnej situácie v Somálsku prostredníctvom podpory afrických jednotiek.

⁶⁰ Doteraz EÚ prispela k výcviku približne 3 000 somálskych vojakov. Súčasťou výcviku bolo aj medzinárodné humanitárne právo a ľudské práva, ako aj ochrana civilistov vrátane osobitných potrieb ochrany žien a detí.

Široké spektrum projektov rozvojovej spolupráce a štyri operácie a misie SBOP (EUNAVFOR Atalanta, EUTM Somalia, EUCAP Nestor a EUAVSEC na letisku v Jube), ktoré v súčasnosti prebiehajú v Africkom rohu, výrazne prispeli k splneniu cieľov strategického rámca. V marci 2012 sa aktivovalo operačné centrum EÚ na podporu plánovania a uľahčenie koordinácie misií a operácií EÚ v rámci SBOP (s výnimkou EUAVSEC) pod vedením Politického a bezpečnostného výboru (PBV).

Námorná operácia EU NAVFOR Atalanta, ktorá plní svoj mandát do decembra 2014, umožnila bezpečné dodávky potravinovej pomoci plavidlami Svetového potravinového programu, pričom do somálskeho Mogadiša sprevádzala viac ako 120 obchodných plavidiel. Podobný počet ohrozených plavidiel bol chránený pri doprave dodávok pre operáciu AÚ v Somálsku (AMISOM). Operácia EU NAVFOR Atalanta úspešne prispela k obmedzeniu pirátskych útokov počas prvého polroka 2012. Popri vojenských akciách na mori dostala operácia mandát narúšať logistické centrá pirátov na somálskom pobreží od marca 2012, a tým aj „podnikateľský model“ pirátstva. Okrem toho EÚ prispela k širokému spektru akcií proti pirátstvu prostredníctvom partnerstiev s OSN, medzinárodnou kontaktnou skupinou pre pirátstvo a s Medzinárodnou námornou organizáciou⁶¹.

S cieľom posilniť námorné kapacity Džibuti, Kene, Tanzánie a Seychel, ako aj sektor právneho štátu, sa v júli 2012 začala nová civilná misia SBOP pre budovanie regionálnych kapacít v Africkom rohu (EUCAP Nestor), ktorá bude na úvod podporovať vytvorenie pobrežnej polície v somálskych regiónoch Puntland a Somaliland. Spočiatku bude misia EUCAP Nestor geograficky zameraná na Džibuti, Keňu, Seychely a Somálsko.

⁶¹ Okrem toho je na ukončenie beztretnosti v Indickom oceáne stále potrebné zabezpečiť presun osôb, ktoré sú podozrivé z pirátstva a spáchania ozbrojených lúpeží, z lodí EUNAVFOR do krajín trpiacich pirátstvom, ktoré sú pripravené tieto podozrivé osoby trestne stíhať. EÚ pokračovala v presune podozrivých pirátov do krajín, s ktorými má platné dvojstranné dohody, teda na –Seychely a Maurícius–, a poskytovala podporu justičným štruktúram v týchto krajinách. EÚ prispela k boju proti finančným tokom pirátstva. V niekoľkých členských štátoch EÚ prebieha vyšetrovanie osôb podozrivých z pirátstva a koordinácia medzi prokurátormi a personálom orgánov presadzovania práva už priniesla povzbudzujúce úspechy. V januári 2012 začal pod záštitou Europolu pôsobiť holandsko-nemecký spoločný vyšetrovací tím pre sledovanie finančných tokov. Europol a Interpol úzko spolupracujú pri zbere a analýze údajov o prípadoch pirátstva a pracuje sa na možnostiach zlepšenia ich schopnosti dostávať relevantné informácie z operácie EU NAVFOR.

6.3.2. Napriek tomu, že sa v septembri 2012 v Addis Abebe podpísal balík dohôd, EÚ stále znepokojuje nedostatočný pokrok pri riešení zostávajúcich otázok komplexnej mierovej dohody (CPA) medzi **Sudánom a Južným Sudánom** a meškanie vykonávania týchto dohôd. EÚ naďalej venovala osobitnú pozornosť bezpečnostnej situácii a súvisiacim humanitárnym krízam v Modrom Níle, Južnom Kordofáne⁶², Dárfúre a v oblasti Abyei. Osobitný zástupca EÚ pre Sudán a Južný Sudán je v spolupráci s AÚ, OSN a medzinárodnými partnermi stále na čele úsilia EÚ o podporu rokovaní medzi oboma štátmi, ako aj vnútorného vývoja v Sudáne a Južnom Sudáne⁶³.

Prvá návšteva prezidenta Kiira v Bruseli v marci 2012 bola míľnikom v rozvoji blízkeho a dlhodobého partnerstva s Južným Sudánom, ktoré siaha od rozvojovej spolupráce až po mier a bezpečnosť. Popri preskúmaní možností spoločného programovania rozvojovej pomoci EÚ Južnému Sudánu EÚ nasadila v októbri 2012 misiu EUAVSEC na posilnenie bezpečnosti na medzinárodnom letisku v Džube.

6.3.3. V Keni sa v roku 2012 zintenzívnili prípravy na voľby naplánované na marec 2013, ktoré budú prvým testom novej ústavy Kene, nového volebného rámca a zreformovaného súdnictva. Po rozsiahlych reformách sú tieto voľby rozhodujúce pre krajinu i región. EÚ im prikladá veľký význam a chystá sa podporiť ich prípravu. V auguste 2012 vycestovala do Kene VP/PK, aby vyjadrila odhodlanie podporiť úsilie Kene o zabezpečenie dôveryhodného volebného procesu. V októbri vyslala EÚ do krajiny prieskumnú misiu, aby zhodnotila podmienky na nasadenie volebnej pozorovateľskej misie EÚ⁶⁴.

⁶² Európsky parlament prijal 15. septembra 2011 uznesenie o Sudáne: situácia v Južnom Kordofáne a vypuknutie bojov v štáte Modrý Níl (P7_TA-PROV(2011)0393).

⁶³ Európsky parlament prijal 13. júna 2012 uznesenie o situácii v Sudáne a Južnom Sudáne (P7_TA(2012)0248).

⁶⁴ Volebná pozorovateľská misia bola do Kene vyslaná v januári 2013, aby podrobne a komplexne zhodnotila volebný proces, a tak zvýšila jeho transparentnosť.

6.3.4. Madagaskar⁶⁵ ostal krajinou „článku 96 Dohody z Cotonou“. Vďaka pozitívnemu politickému rozvoju (stratégia podpísaná za mediácie Juhoafrického rozvojového spoločenstva (SADC)) sa však v decembri 2011 zmenili a doplnili uplatňované primerané opatrenia, čím sa EÚ umožnilo poskytovať podmienenú podporu prebiehajúcemu procesu transformácie. V decembri 2012 sa uplatňovanie týchto opatrení predĺžilo dovtedy, kým Rada nestanoví, že sa uskutočnili dôveryhodné voľby a že sa obnovil ústavný poriadok.

6.3.5. Etiópia zvládla prechod zo 14-ročného vodcovstva Melesa Zenawiho tak, že v súlade s ústavou v septembri 2012 vymenovala za predsedu vlády bývalého podpredsedu vlády Hailemariam Desalegna. Skúškou nového vedenia, ktoré vyplynulo z reorganizácie vlády v novembri 2012, bude kongres Revolučného demokratického frontu etiópskeho ľudu (EPRDF) v marci 2013 a miestne voľby, ktoré by sa mali konať v apríli. Krajina naďalej zohráva významnú úlohu z hľadiska stability v regióne, pričom predseda vlády Hailemariam je od januára 2013 novým predsedom AÚ. Popri prieskumnom Európskom podnikateľskom fóre, ktoré existuje od mája 2012, EÚ nedávno prijala spoločne s Nórskom a etiópskou vládou spoločnú programovú stratégiu pre vzájomnú rozvojovú spoluprácu v krajine.

6.4. STREDNÁ AFRIKA

6.4.1. Konžská demokratická republika (KDR)/región Veľkých jazier. Po prezidentských a parlamentných voľbách v KDR z novembra 2011 EÚ vyzvala na ďalšie úsilie o zabezpečenie väčšej zodpovednosti a dôveryhodnosti v nasledujúcich fázach volebného cyklu (provinčné, miestne voľby)⁶⁶.

⁶⁵ Európsky parlament prijal 9. júna 2011 uznesenie o situácii na Madagaskare (P7_TA-PROV(2011)0270).

⁶⁶ Európsky parlament prijal 13. júna 2012 uznesenie o monitorovaní volieb v Konžskej demokratickej republike (P7_TA(2012)0252) a 13. decembra 2012 o situácii v Konžskej demokratickej republike (P7_TA(2012)0511).

Od polovice roka 2012 však politickú a bezpečnostnú situáciu zatienila vzburá Konžskej revolučnej armády (známej tiež ako Hnutie 23. marca (M23)), kríza vo východnej časti KDR a následné diplomatické iniciatívy zamerané na obnovenie mieru (medzinárodná konferencia regiónu Veľkých jazier v Kampale, rámcová dohoda OSN). V tejto súvislosti Rada prijala v júni, novembri a decembri závery o KDR/regióne Veľkých jazier, v ktorých zdôraznila vážne obavy v súvislosti so situáciou v provinciách Kivu a odsúdila vzburu. Rada vyzvala aj na konštruktívnu regionálnu spoluprácu a na vyriešenie krízy na základe dialógu a s dôrazom na základné príčiny konfliktu na regionálnej a vnútroštátnej úrovni. V tej istej súvislosti predseda Van Rompuy (september, október) a VP/PK (júl, november) vyjadrili obavy a odporúčania EÚ.

V KDR sú v súčasnosti nasadené dve misie SBOP v oblasti reformy sektora bezpečnosti (SSR): EUSEC RD Congo a EUPOL RD Congo. V septembri 2012 sa mandát oboch misií predĺžil do 30. septembra 2013 a potom by mala nasledovať záverečná prechodná fáza v dĺžke 12 mesiacov zameraná na odovzdanie úloh.

Misia EUSEC RD Congo poskytuje poradenstvo a pomoc v oblasti obrannej reformy (v rámci SSR) v KDR s cieľom pomôcť konžským orgánom pri zriaďovaní obranného aparátu, ktorý pôsobí pod demokratickou kontrolou a je schopný zaručiť bezpečnosť konžského ľudu⁶⁷. Misia pomáha Konžanom aj pri rozvíjaní logistických spôsobilostí a vykonáva činnosti, ktoré majú zabrániť porušovaniu ľudských práv vrátane sexuálneho násillia.

⁶⁷ Kľúčovými činnosťami misie sú: strategická podpora konžského ministerstva obrany a vojenského štábu vrátane podpory generálneho inšpektorátu; modernizácia a konsolidácia administratívy a riadenia ľudských zdrojov; oživenie výcvikového systému prostredníctvom podpory hlavného veliteľstva vojenských škôl a vypracovania komplexnej výcvikovej politiky.

Misia EUPOL RD Congo v roku 2012 naďalej monitorovaním, mentorstvom a poradenskou činnosťou podporovala SSR v oblasti policajnej práce a jej vzťahu k systému súdnictva, pričom ministerstvu vnútra a bezpečnosti a konžskej štátnej polícii pomáhala pri vykonávaní policajného akčného plánu (aktualizovaný trojročný plán činnosti) a súvisiaceho legislatívneho rámca.

V koordinácii s miestnym a medzinárodným úsilím táto misia prispieva aj k zvyšovaniu operačnej kapacity polície prostredníctvom mentorstva, monitorovania a poradenstva, ako aj odbornej prípravy. Taktiež podporuje boj proti beztrestnosti v oblasti ľudských práv a sexuálneho násillia, pričom rozvíja partnerstvo s UNICEF-om zamerané na posilnenie jeho činností v oblasti ochrany detí, ako aj zintenzívnenie kontaktov medzi políciou a justíciou.

6.4.2 Zistenia skupiny expertov OSN z júna a decembra 2012 obsahovali správy o podpore, ktorú poskytuje **Rwanda** ozbrojenej skupine M23 vo východnom Kongu. Rada v tejto súvislosti prijala v septembri závery o KDR/Rwande, v ktorých zdôraznila, že Rwanda musí úplne prestať podporovať hnutie M23 a otvorene ho odsúdiť, zaviazat' sa k dodržiavaniu zvrchovanosti a územnej celistvosti KDR, pokračovať v spolupráci so skupinou expertov OSN a konštruktívne spolupracovať s KDR a regiónom v záujme dosiahnutia udržateľného politického riešenia zameraného na základné príčiny konfliktu.

6.4.3. Situácia v Stredoafrickej republike bola naďalej zložitá a v mierovom procese sa dosiahol nepatrný pokrok. Všetci politický aktéri však obnovili priame rozhovory a zapojili sa do série diskusií zameraných na dosiahnutie konsenzu o prijatí návrhu o reforme volebného zákona. EÚ pokračovala v posilnenom politickom dialógu s orgánmi Stredoafrickej republiky. EÚ sa aj naďalej zameriavala na pokračovanie národného zmierenia a upevňovania mieru v krajine, a to aj prostredníctvom podpory africkej misie na budovanie mieru v Stredoafrickej republike (MICOPAX) pod vedením Hospodárskeho spoločenstva stredoafrických štátov (ECCAS) a/alebo prostredníctvom zabezpečovania ďalšieho financovania na podporu demobilizácie v rámci prebiehajúceho programu odzbrojenia, demobilizácie a reintegrácie (DDR).

6.5. JUŽNÁ AFRIKA

6.5.1. V Bruseli sa 18. septembra 2012 uskutočnil piaty výročný samit EÚ a **Južnej Afriky**. Týmto samitom vyvrcholil rok intenzívneho politického dialógu a rozsiahlej politickej spolupráce. Patrilo sem 4. kolo dvojstranných politických a bezpečnostných konzultácií 30. apríla v Bruseli, 13. zasadnutie spoločnej rady pre spoluprácu 17. júla v Pretórii a 11. kolo politického dialógu ministrov, na ktorom sa 24. augusta v Pretórii zúčastnili VP/PK a juhoafrická ministerka zahraničných vecí Maite Nkoana-Mashabaneová. Všetky tieto podujatia umožnili dosiahnuť významný pokrok v partnerstve a postupne posilniť politický dialóg o otázkach zahraničnej politiky. V širokom spektre oblastí od obchodu až po rozvojovú spoluprácu, životné prostredie, energetiku, zmenu klímy, vzdelávanie, mobilitu, vedu a techniku pokračoval plodný dialóg o odvetvových politikách.

Rada 19. novembra formálne nadviazala medzi EÚ a Južnou Afrikou dialóg o ľudských právach, ktorý sa má konať každoročne a ktorý sa má vzťahovať na príslušné otázky ľudských práv, demokracie a právneho štátu⁶⁸.

⁶⁸ Európsky parlament prijal 13. septembra 2012 uznesenie o Južnej Afrike: masakre štrajkujúcich baníkov (P7_TA(2012)0354).

6.5.2. Angola. Po návšteve predsedu Josého Manuela Barrosa v apríli 2012 v Luande sa v júli 2012 podpísal dokument „Angola – EÚ spoločne vpred“, ktorý otvára cestu ambicióznemu politickému partnerstvu a posilnenej spolupráci. V tomto duchu obe strany obšírne diskutovali o konflikte v regióne Veľkých jazier. EÚ ocenila úsilie Angoly v Guinei-Bissau zamerané na demilitarizáciu politiky a boj proti obchodovaniu s drogami. Všeobecné voľby, ktoré sa v Angole konali v auguste 2012 a na ktoré EÚ vyslala misiu expertov a financovala projekty občianskej spoločnosti zamerané na slobodu a transparentnosť volieb, označili prítomní medzinárodní pozorovatelia za celkovo úspešné. Misia expertov na voľby z EÚ konštatovala určité nedostatky vo volebnom procese a vyjadrila sa, že je pripravená pomôcť angolským orgánom zabezpečiť, aby sa tieto nedostatky v budúcich voľbách účinne riešili.

6.5.3. Malawi. EÚ po smrti prezidenta Bingu wa Muthariku aktívne podporovala rešpektovanie ústavného odovzdania moci, ktoré viedlo k prevzatiu funkcie prezidenta bývalou viceprezidentkou Joyce Bandovou 7. apríla. Prezidentka Bandová podnikla od nástupu do funkcie mnoho pozitívnych krokov na posilnenie dobrej správy vecí verejných a na obnovenie dôvery verejnosti. Nová vláda úplne prepracovala hospodárske politiky a napravila značne zhoršenú situáciu v oblasti ľudských práv v krajine. EÚ ocenila oddanosť prezidentky Bandovej sociálnej spravodlivosti a ľudským právam a nabádala ju, aby pokračovala v nových ambiciózných politikách zameraných na stabilizáciu hospodárstva (prijatie programu MMF v auguste 2012) a dosiahnutie udržateľného hospodárskeho rastu v dlhodobom horizonte. Prezidentka Bandová sa v novembri 2012 zúčastnila na Európskych rozvojových dňoch a stretla sa s VP/PK Ashtonovou. EÚ v roku 2012 obnovila platby rozpočtovej podpory. V novembri 2012 sa prijal zákon o ústavnej zmene 2014 s cieľom usporiadať troje volieb (prezidentské, parlamentné a voľby do miestnej samosprávy)⁶⁹.

⁶⁹ Troje volieb budú predstavovať značnú logistickú a finančnú výzvu, ako aj výzvu v oblasti riadenia. EÚ pozorovala posledné dvoje parlamentné voľby v Malawi v roku 2004 a 2009 a v decembri 2012 vyslala nadväznú volebnú pozorovateľskú misiu, ktorej úlohou bolo posúdiť pokrok a zhodnotiť prípravu na voľby v roku 2014.

6.5.4. Pokiaľ ide o **Zimbabwe**, EÚ sa vo februári 2012 rozhodla vypustiť zo zoznamu osôb a subjektov, ktorým sa zakazuje udeľovať víza a ktorým sa zmrazuje majetok, 51 osôb a 20 subjektov. EÚ sa tiež zaviazala preskúmať svoju rozvojovú politiku o šesť mesiacov a uskutočniť komplexnú revíziu opatrení. Následne na to sa v júli 2012 EÚ rozhodla pozastaviť uplatňovanie obmedzení rozvojovej spolupráce podľa článku 96 (Dohoda z Cotonou) a začala pripravovať dokument o stratégii pre krajinu v rámci nadchádzajúceho Európskeho rozvojového fondu. EÚ to umožňuje pracovať priamo s vládou Zimbabwe a prostredníctvom nej. V júli EÚ zdôraznila, že v prípade pokroku politických strán v súlade s cestovnou mapou Juhoafrického rozvojového spoločenstva (SADC) je pripravená ďalej upraviť svoju politiku týkajúcu sa opatrení. V tejto súvislosti by pokojné a dôveryhodné referendum o ústave znamenalo dôležitý medzník v príprave demokratických volieb, ktorý by bol dôvodom na pozastavenie väčšiny cielených reštriktívnych opatrení EÚ voči osobám a subjektom. Pokiaľ ide o Kimberlejský proces (KP), EÚ znova zohrávala vedúcu úlohu pri dosahovaní konsenzu o ďalšom postupe v súvislosti s náleziskami diamantov v Marange. Rozhodnutie zrušiť osobitné monitorovacie opatrenia v súvislosti s náleziskom Marange v Zimbabwe, ktoré sa dosiahlo na plenárnom zasadnutí KP v novembri vo Washingtone, bolo pozitívnym krokom vpred. Je to uznaním významného pokroku, ktorý Zimbabwe dosiahlo pri zlepšovaní dodržiavania KP. EÚ oceňuje prínos predstaviteľov Koalície občianskej spoločnosti a víta ochotu Zimbabwe pokračovať v úsilí o dodržiavanie KP v záujme zvýšenia transparentnosti príjmov.

6.5.5. Predseda Komisie Barroso uskutočnil v júli 2012 oficiálnu návštevu **Mozambiku** s cieľom posilniť dvojstranné vzťahy, rokovať o budúcej spolupráci medzi EÚ a Mozambikom a o viacstranných otázkach, najmä o spolupráci so Spoločenstvom portugalsky hovoriacich krajín (CPLP) a s portugalsky hovoriacimi africkými krajinami a Východným Timorom (PALOP-TL). Predseda Komisie Barroso sa stretol s mozambickým prezidentom Armandom Guebuzom, s predsedníčkou parlamentu Veronicou Macamovou a s členmi vlády.

7. SEVERNÁ A JUŽNÁ AMERIKA

7.1. USA a KANADA

7.1.1. Spojené štáty (USA) zostávajú najdôležitejším globálnym strategickým partnerom EÚ.

VP/PK a ministerka zahraničných vecí Hillary Clintonová udržiavali počas roka časté a úzke kontakty. VP/PK sa často stretávala aj s poradcom pre národnú bezpečnosť USA Tomom Donilonom. Počas roka prebiehala medzi EÚ a USA intenzívna a účinná spolupráca v otázkach zahraničnej politiky na všetkých úrovniach v rámci ESVČ. Prebiehala úzka koordinácia v súvislosti s pomocou reformnému procesu v severnej Afrike a na Blízkom východe, politickou a humanitárnou situáciou v Líbyi i sankciami voči Iránu a Sýrii, ako aj vecný dialóg o dlhodobých vyhliadkach regiónu. Irán bol naďalej kľúčovým bodom spolupráce prostredníctvom procesu E3+3 a posilnených sankcií. EÚ udržiavala úzke kontakty s orgánmi USA s cieľom zabezpečiť čo najväčší súlad medzi našimi príslušnými právnymi predpismi v oblasti sankcií. EÚ a USA poskytovali humanitárnu pomoc sýrskym utečencom. Spoločne sa na vysokej úrovni angažovali aj na Balkáne, najmä s cieľom normalizovať vzťahy medzi Kosovom a Srbskom. VP/PK a ministerka Clintonová 30. – 31. októbra spoločne navštívili Bosnu a Hercegovinu, Srbsko a Kosovo v rámci dobre koordinovaného pôsobenia v tomto regióne. USA prostredníctvom svojej účasti v informačnej a koordinačnej skupine Východného partnerstva, ako aj na stretnutiach darcov o Bielorusku podporili politiku EÚ zameranú na presadzovanie demokratických a trhových reforiem vo východnom susedstve EÚ. EÚ a USA úzko spolupracovali v súvislosti s Ukrajinou, Bieloruskom a Gruzínskom pred parlamentnými voľbami v týchto krajinách i po nich⁷⁰. Na všetkých úrovniach prebiehal bohatý program zasadnutí politického dialógu. Tzv. „obnovovanie rovnováhy“ zo strany USA vo vzťahu k Ázii otvorilo príležitosti na spoločné pôsobenie v tomto regióne, najmä v južnej, juhovýchodnej a severnej Ázii. Obsažný dialóg a spolupráca prebiehali v oblasti rozvoja, kde sa EÚ a USA zamerali na odolnosť a potravinovú bezpečnosť, budúcnosť miléniových rozvojových cieľov, ako aj na prepojenia medzi bezpečnosťou a rozvojom. Vzhľadom na spoločnú výzvu, ktorú pre obe strany predstavuje nájdenie nových zdrojov rastu a zamestnanosti, EÚ a USA naďalej hľadali možnosti nadviazania užšieho hospodárskeho vzťahu⁷¹.

⁷⁰ Napríklad spoločný článok VP/PK a ministerky Clintonovej o Ukrajine, ktorý vyšiel 24. októbra v denníku *The New York Times*.

⁷¹ Európsky parlament prijal 23. októbra 2012 uznesenie o obchodných a hospodárskych vzťahoch so Spojenými štátmi americkými (P7_TA(2012)0388).

Pracovná skupina na vysokej úrovni pre zamestnanosť a rast vo svojej priebežnej správe z 19. júna uznala, že komplexná transatlantická dohoda o obchode a investíciách je nástrojom, ktorý má najväčší potenciál podporiť zamestnanosť, rast a konkurencieschopnosť na oboch brehoch Atlantiku. Témou zasadnutia Rady pre energetiku EÚ – USA, ktoré sa konalo 5. decembra v Bruseli, bola energetická bezpečnosť prostredníctvom diverzifikácie zdrojov a trás dodávok plynu a ropy. Rokovalo sa aj o pokračovaní dekarbonizácie a zvyšovaní energetickej efektívnosti. EÚ sa USA účinne spolupracovali aj v oblasti krízového riadenia, keďže USA sa priamo podieľali na operácii krízového riadenia SBOP v Kosove (EULEX) a podporili úsilie EÚ v Saheli a Africkom rohu. Spomenúť treba aj skvelú spoluprácu medzi námornými silami v Indickom oceáne (Combined Task Force 151 a Atalanta). USA vo svojom príspevku k preskúmaniu partnerstiev SBOP zo strany ESVČ uviedli, že by si želali posilnenie vzťahov medzi EÚ a NATO. Dobrá spolupráca prebiehala aj v oblasti spravodlivosti, slobody a bezpečnosti. Ďalší pokrok sa dosiahol v rokovaní o zastrešujúcej dohode o ochrane údajov v oblasti presadzovania práva, ktorý sa uznal v spoločnom ministerskom vyhlásení EÚ a USA vydanom 21. júna. Dňa 1. júla nadobudla platnosť nová dohoda medzi EÚ a USA o osobných záznamoch o cestujúcich. Spoločne sa 5. decembra na ministerskej úrovni uviedla do činnosti Globálna aliancia proti sexuálnemu zneužívaniu detí online, čo je dôkazom spoločného odhodlania bojovať proti počítačovej kriminalite.

7.1.2. Vzťahy medzi EÚ a Kanadou sa v roku 2012 niesli v znamení rokovaní na vysokej úrovni, ktoré sa týkali najmä modernizácie rámcovej dohody z roku 1976, ktorú by chceli obidve strany ukončiť v roku 2013, ako aj komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody. Prostredníctvom novej dohody o strategickom partnerstve sa v právne záväznom dokumente zakotví politický dialóg, spoločné záväzky a hodnoty v oblasti ľudských práv, demokracie, právneho štátu, nešírenia zbraní, podpory Medzinárodného trestného súdu a boja proti terorizmu. Dohodou sa tiež vytvorí rámec pre prebiehajúcu spoluprácu v medzinárodných otázkach mieru a bezpečnosti. Značný pokrok sa dosiahol aj v rokovaní o novej dohode o osobných záznamoch o cestujúcich, ktorej uzavretie sa očakáva v roku 2013. V roku 2012 realizovala EÚ s Kanadou bohatý program zasadnutí politického dialógu. VP/PK prijala 18. apríla v Bruseli ministra zahraničných vecí Johna Bairda. Kanada naďalej prispievala k misiám EÚ v rámci SBOP v Afganistane a na palestínskych územiach. Intenzívna spolupráca prebiehala v otázkach, ako sú sankcie voči Iránu a Sýrii.

7.2. LATINSKÁ AMERIKA a KARIBSKÁ OBLASŤ

VIACSTRANNÉ VZŤAHY

7.2.1. VZŤAHY MEDZI OBOMA REGIÓNMÍ (LAC)

V roku 2012 sa **vzťahy s Latinskou Amerikou a Karibikom** naďalej posilňovali. Dosiahol sa ďalší pokrok v realizácii výsledkov madridského samitu z roku 2010: podpísala sa Dohoda o pridružení so Strednou Amerikou a dohoda o obchode s Kolumbiou a Peru⁷². Nadácia EÚ – LAC je už funkčná a vykonáva činnosti v súlade so svojím pracovným plánom. Investičný nástroj pre Latinskú Ameriku sa naďalej ukazoval ako osobitne účinný nástroj na podporu investícií v regióne, pričom podobný nástroj, a to Karibský investičný nástroj (CIF) sa spustil aj pre Karibik. Pokračovalo sa vo vykonávaní madridského akčného plánu. Rokovania o dohode o pridružení medzi EÚ a Mercosurom sa však v roku 2012 spomalili. Prebieha úsilie o ich oživenie. Pokračovali prípravy na **santiagský samit** hláv štátov a predsedov vlád z EÚ a LAC⁷³.

⁷² Európsky parlament prijal 13. júna 2012 uznesenie o dohode o obchode EÚ s Kolumbiou a Peru (P7_TA(2012)0249) a 11. decembra 2012 uznesenie o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody o pridružení medzi Európskou úniou a jej členskými štátmi na jednej strane a Strednou Amerikou na strane druhej (P7_TA(2012)0478). Okrem toho prijal Európsky parlament 12. júna 2012 uznesenie o vymedzení novej rozvojovej spolupráce s Latinskou Amerikou (P7_TA(2012)0235) a 24. mája 2012 uznesenie o možnom odchode Venezuely z Medziamerickej komisie pre ľudské práva (P7_TA(2012)0227).

⁷³ Samit sa uskutočnil 26. – 27. januára 2013 a išlo už o siedmy samit od inauguračného samitu EÚ – LAC v roku 1999, ale prvý, na ktorom bolo partnerom EÚ Spoločenstvo štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC). Bol príležitosťou na vyslanie silného signálu politickej angažovanosti EÚ vo vzťahu k Latinskej Ameriky a Karibiku; na zdôraznenie rozsahu našej hospodárskej previazanosti; na zdôraznenie významného prínosu investícií EÚ pre hospodársky a sociálny rozvoj regiónu; na zdôraznenie významu odolávania protekcionizmu a zachovania stabilného a transparentného regulačného rámca s cieľom naďalej priťahovať takéto investície; na propagáciu významu viacstrannej dohody o voľnom obchode s Peru a Kolumbiou, Dohody o pridružení so Strednou Amerikou, novej spoločnej stratégie s Karibikom a potreby dosiahnutia pokroku v rokovaníach s Mercosurom; na podporu regionálnej integrácie v Latinskej Amerike; na dosiahnutie dohody o vplyvnom spoločnom vyhlásení a o doplnení dvoch nových oblastí (rodové aspekty a investície) do akčného plánu EÚ – CELAC, pričom sa počas preskúmania tohto akčného plánu prebáda prípadné začlenenie ďalších kapitol vzťahujúcich sa na oblasti záujmu oboch regiónov, ako sú napríklad vysokoškolské vzdelávanie, verejná bezpečnosť, bezpečnosť potravín a výživa.

Štruktúrovaný dialóg medzi EÚ a LAC o migrácii a drogách pokračoval zasadnutiami na vysokej úrovni, ako aj zasadnutiami o technických otázkach.

Uskutočnili sa dve kolá rokovaní o dohode o pridružení medzi EÚ a **Mercosurom**, jedno v Bruseli a jedno v Brazílii, ktoré viedli k postupnému pokroku. Po brazílskom kole sa obe strany dohodli na rokovaní na politickej úrovni počas santiagského samitu EÚ – CELAC v januári 2013.

V kontexte zvyšujúceho sa násilia boli v roku 2012 hlavnými prioritami politického dialógu a spolupráce EÚ s krajinami **Strednej Ameriky** na dvojstrannej i regionálnej úrovni bezpečnosť a spravodlivosť. EÚ použila na riešenie tohto problému rôzne nástroje spolupráce, pričom podporila reformy v oblasti bezpečnosti, spravodlivosti a ľudských práv, ako aj politiky v oblasti sociálnej prevencie násilia, najmä medzi mládežou. Okrem toho EÚ prispela k boju proti nezákonnému hromadeniu strelných zbraní a obchodovaniu s nimi v Strednej Amerike a susedných krajinách.

Prioritou naďalej zostalo udržiavanie a posilňovanie politického dialógu s karibskou oblasťou a v roku 2012 sa uskutočňoval politický dialóg medzi EÚ a Karibským fórom štátov skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov (CARIFORUM).

CARIFORUM a členské štáty EÚ v novembri 2012 sfinalizovali a prijali spoločnú stratégiu pre partnerstvo Karibskej oblasti a EÚ, ktorej náčrt bol schválený na samite EÚ – CARIFORUM v roku 2010. V tejto stratégii sa zdôrazňuje dôležitosť toho, aby EÚ a karibský región spojili sily na medzinárodnej scéne v otázkach spoločného záujmu. Jednou z hlavných oblastí spoločného záujmu je bezpečnosť – spustil sa program v sektore bezpečnosti zameraný na budovanie kapacít v regionálnych bezpečnostných organizáciách a predchádzanie trestnej činnosti, ktorý je financovaný z regionálneho programu vo výške 10 miliónov EUR.

7.2.2. EURO-LATINSKOAMERICKÉ PARLAMENTNÉ ZHROMAŽDENIE (EuroLat)

EuroLat naďalej významnou mierou prispieval k vymedzeniu medziregionálnej politiky a podrobne sledoval vývoj v Latinskej Amerike a EÚ. V roku 2012 sa uskutočnili zasadnutia výkonného orgánu a výborov pre politické, hospodárske a sociálne veci. Viedol sa na nich intenzívny dialóg o kľúčových otázkach strategického partnerstva EÚ – LAC, medzi ktoré patrilo globálne hospodárstvo, dohody o voľnom obchode/pridružení, migrácia a bezpečnostné otázky. Pomohli aj pri príprave šiesteho plenárneho zasadnutia EuroLatu, ktoré sa uskutočnilo 23. – 25. januára 2013 v Santiagu de Chile.

DVOJSTRANNÉ VZŤAHY

7.2.3. BRAZÍLIA⁷⁴ V roku 2012 sa výrazne zintenzívnili politický dialóg na vysokej úrovni, pričom sa uskutočnili dve ministerské zasadnutia, jedno 6. – 7. februára 2012 v Brazílii počas návštevy VP/PK a druhé 25. septembra 2012 v New Yorku popri zasadnutí Valného zhromaždenia OSN. Počas roka navštívil Brazíliu predseda Európskej komisie José Manuel Barroso a sedem európskych komisárov. Politický dialóg na úrovni politických riaditeľov sa uskutočnil po prvýkrát v Brazílii a poskytol ďalšiu príležitosť na prehĺbenie dialógu o zahraničnej a bezpečnostnej politike. Pokračovali pravidelné konzultácie o ľudských právach, ktoré priniesli konkrétne výsledky, ako napríklad dohodu o posilnení koordinácie a spolupráce v rámci Rady OSN pre ľudské práva a záväzok realizovať činnosti trojstrannej spolupráce zamerané na podporu plnenia odporúčaní všeobecného pravidelného preskúmania zo strany tretích krajín. EÚ a Brazília spoločne pokračovali v práci na plnení spoločného akčného plánu na roky 2012 – 2014. Počet prebiehajúcich dialógov dosiahol 30, pričom sa nadviazali nové v oblastiach, ako sú všeobecné záležitosti OSN a drogy v rámci hlavy Mier a bezpečnosť. V septembri sa riaditeľ pre krízové riadenie a plánovanie zúčastnil na IX. medzinárodnej bezpečnostnej konferencii Forte de Copacabana v Riu. Stretol sa aj s vysokými úradníkmi s cieľom nadviazať pravidelnejší dialóg o bezpečnosti, obrane a krízovom riadení a pokračovať v rokovaní zameraných na uzavretie rámcovej dohody o účasti, aby sa v budúcnosti uľahčila účasť Brazílie na operáciách krízového riadenia pod vedením EÚ.

⁷⁴ V roku 2012 sa z dôvodu nesúlady pracovných programov najvyšších predstaviteľov neuskutočnil výročný samit, ktorý bol preložený na január 2013 a má sa konať v Santiagu súbežne so samitom EÚ – CELAC. Samit naplánovaný na rok 2013 sa uskutoční tiež, predbežne v októbri.

7.2.4. MEXIKO Zasadnutie spoločnej Rady EÚ – Mexiko a prvá oficiálna návšteva VP/PK v Mexiku, ktorá sa uskutočnila vo februári 2012, boli základom ďalšieho posilňovania vzťahov s týmto podobne zmýšľajúcim strategickým partnerom. Počas roka 2012 sa zintenzívnila koordinácia medzi EÚ a Mexikom zameraná na podporu spoločných pozícií v otázkach, ako je zmena klímy a hospodárska liberalizácia, najmä v kontexte skupiny G20. Na samite EÚ – Mexiko, ktorý sa konal 17. júna v Los Cabos, predsedovia Van Rompuy a Barroso a prezident Calderon rokovali o bezpečnostných a viacstranných otázkach, najmä o hospodárskej kríze, a o možnom preskúmaní Dohody o hospodárskom partnerstve, politickej koordinácii a spolupráci. V októbri 2012 sa uskutočnilo tretie zasadnutie dvojstranného dialógu o ľudských právach na vysokej úrovni, ktoré bolo zamerané najmä na úsilie Mexika pri riešení vnútorných výziev a na reformy federálnej vlády realizované v súlade s medzinárodnými záväzkami krajiny. Za EÚ tomuto dialógu predsedal osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva Stavros Lambrinidis.

7.2.5. VENEZUELA Dňa 7. októbra sa konali v pokojnej atmosfére parlamentné voľby, v ktorých veľkou väčšinou zvíťazil súčasný prezident Hugo Chavez nad svojim vyzývateľom Henriquem Caprilesom. EÚ nebola vyzvaná, aby vyslala volebnú pozorovateľskú misiu.

7.2.6. PARAGUAJ Paraguajský kongres po procese odvolávania zbavil prezidenta Fernanda Luga funkcie. Do úradu prezidenta bol uvedený viceprezident Federico Franco. Táto skutočnosť vyvolala napätie na regionálnej úrovni a členstvo Paraguaja v UNASUR-e a MERCOSUR-e sa pozastavilo. V decembri 2012 sa VP/PK rozhodla na žiadosť paraguajskej vlády vyslať volebnú pozorovateľskú misiu na voľby naplánované na apríl 2013.

7.2.7. KUBA Po rokovaníach o budúcnosti vzťahov medzi EÚ a Kubou na zasadnutí Rady pre zahraničné veci 19. novembra 2012 sa VP/PK rozhodla dať svojim útvarom pokyn, aby začali vypracúvať smernice na rokovania s ohľadom na prípadnú budúcu dohodu o politickom dialógu a spolupráci medzi EÚ a Kubou. Pri kontaktoch s kubánskymi orgánmi sa na všetkých úrovniach v Bruseli i v Havane nastoľovali otázky ľudských práv.

7.2.8. HAITI V roku 2012 EÚ pokračovala v plnení svojho záväzku podporovať obnovu a hospodárske oživenie Haiti. Vyčlenilo sa približne 85 % z 522 miliónov EUR prisľúbených na konferencii darcov, ktorá sa konala v marci 2010 v New Yorku. Vymenovanie Laurenta Lamothea za predsedu vlády v máji 2012 a vytvorenie novej vlády priniesli relatívnu stabilizáciu politickej situácie. EÚ podporuje program politických a administratívnych reforiem, ktorý zaviedol prezident Martelly s cieľom konsolidovať demokratické mechanizmy, obnoviť haitské administratívne kapacity a zefektívniť využívanie pomoci z EÚ a medzinárodných zdrojov. Návštevou komisára Piebalgsa na Haiti v marci 2012 a návštevou prezidenta Martellyho v inštitúciách EÚ v novembri 2012 sa podporil nový a posilnený dialóg medzi EÚ a Haiti v oblasti spolupráce i politických otázkach. V rámci diskusie BR OSN o bezpečnostnej situácii na Haiti, ktorá sa uskutočnila v októbri 2012, EÚ privítala správu generálneho tajomníka OSN o misii MINUSTAH, v ktorej sa okrem iného stanovuje postupný presun právomocí misie na haitské orgány v rámci procesu konsolidácie demokratickej stability a bezpečnosti.

7.2.9. SURINAM V roku 2012 sa nadviazal politický dialóg podľa článku 8 Dohody z Cotonou, ktorý sa venuje viacerým otázkam vrátane ľudských práv, hospodárskej krízy a rozvojovej spolupráce.

7.2.10. ANDSKÉ KRAJINY V Kolumbii sú formálne mierové rozhovory medzi vládou a FARC, ktoré sa začali v októbri, najlepšou príležitosťou za posledné roky na ukončenie konfliktu trvajúceho už päť desaťročí. EÚ podporuje tento mierový proces politicky (vyhlásenia VP/PK z augusta a septembra). EÚ tiež vyjadrila pripravenosť pomôcť pri vykonávaní prípadnej mierovej dohody. Mier by nielenže pomohol Kolumbii naplniť jej rozvojový potenciál, ale priniesol by aj bezpečnosť a stabilitu širšiemu regiónu. V decembri vydala VP/PK vyhlásenie, v ktorom vyjadrila obavy v súvislosti s rozšírením právomoci vojenských trestných súdov v Kolumbii. Očakáva sa, že viacstranná dohoda o obchode s Kolumbiou a **Peru** bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť. Vytvorí nové príležitosti na udržateľný rozvoj a prispeje k úsiliu vlád o zlepšenie sociálnej súdržnosti a k boju proti nezákonným činnostiam v baníctve či proti obchodovaniu s drogami, ktoré je v regióne veľkou bezpečnostnou hrozbou. Pokrok smerom k prijatiu dohody (v júni sa podpísala, v decembri ju schválil Európsky parlament) dodal vzťahy s oboma krajinami nový impulz. V júni navštívil po prvýkrát inštitúcie EÚ peruánsky prezident Ollanta Humala. V Peru a **Bolívii** sa zintenzívnili sociálne konflikty v ťažobnom odvetví a výzvy súvisiace s hospodárením s prírodnými zdrojmi sa stali kľúčovým bodom programu politických dialógov s andskými krajinami. V Bolívii EÚ podporuje prijatie nového zákona o konzultáciách. Na severných hraniciach **Ekvádoru** EÚ prispieva k činnostiam zameraným na predchádzanie krízam a zvládanie konfliktov, ako aj k ochrane práv zraniteľného obyvateľstva. Novembrová návšteva prezidenta **Čile** Sebastiána Piñeru bola príležitosťou pripomenúť si desať rokov úspešného vykonávania dohody o pridružení a rokovať o možnostiach ďalšieho prehĺbenia vzťahov v oblastiach, ako je krízové riadenie a zmena klímy. Čile sa naďalej podieľalo na misii EUFOR ALTHEA. Dosiahol sa pokrok v rokovaní o rámcovej dohode zameranej na uľahčenie účasti Čile na operáciách krízového riadenia EÚ („rámcová dohoda o účasti“). EÚ taktiež pokračovala v úzkej spolupráci s andským regiónom v boji proti drogám a obchodovaniu s narkotikami, pričom zorganizovala osobitné politické dialógy s **Andským spoločenstvom**, ako aj s Bolíviou a Peru (november) a svojimi programami spolupráce podporila vykonávanie politík boja proti drogám.

B. RIEŠENIE HROZIEB A CELOSVETOVÝCH VÝZIEV

1. NEŠÍRENIE ZBRANÍ HROMADNÉHO NIČENIA (ZHN) A ICH NOSIČOV/KONVENČNÝCH ZBRANÍ

Nešírenie a odzbrojenie boli v roku 2012 naďalej neoddeliteľnou súčasťou zahraničnej politiky EÚ, čo prispelo k účinnému plneniu európskej bezpečnostnej stratégie⁷⁵.

Na základe nových možností, ktoré priniesla Lisabonská zmluva, sa vyvinulo úsilie o ďalšie posilnenie koordinácie medzi inštitúciami EÚ a medzi týmito inštitúciami a členskými štátmi, ako aj s tretími krajinami a medzinárodnými partnermi. Prioritou bolo združiť všetky nástroje, ktoré má EÚ k dispozícii, v snahe zabezpečiť komplementárnosť a ucelenosť. Konkrétne EÚ naďalej podporovala všeobecné pristúpenie k príslušným medzinárodným zmluvám a nástrojom, ako aj ich úplné a účinné vykonávanie. EÚ tiež naďalej presadzovala začleňovanie doložiek o nešírení ZHN aj o ručných a ľahkých zbraniach (RLZ) do dohôd medzi EÚ a tretími krajinami. V roku 2012 sa rokovalo o dohodách vrátane doložiek o ZHN a RLZ s Afganistanom, Arménskom, Austráliou, Azerbajdžanom, Brunejom, Gruzínskom, Kanadou, Kazachstanom, Malajziou, Novým Zélandom, so Singapurom a s MERCOSUR-om.

⁷⁵ Pôsobenie EÚ v rámci celej škály aktivít v tejto oblasti vychádzalo zo súboru týchto strategických dokumentov: európska bezpečnostná stratégia z roku 2003; stratégia EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (ZHN) z roku 2003 a nové smery činnosti Európskej únie v boji proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a ich nosičov z roku 2008; stratégia EÚ na boj proti nedovolenému hromadeniu ručných a ľahkých zbraní a nedovolenému obchodovaniu s nimi z roku 2005 a spoločná pozícia o vývoze konvenčných zbraní z roku 2008.

1.1. NEŠÍRENIE ZHN

1.1.1. Zmluva o nešírení jadrových zbraní (NPT) EÚ sa v roku 2012 zamerala na aktívne vykonávanie akčného plánu, ktorý sa prijal na hodnotiacej konferencii NPT v roku 2010, a na zasadnutí prípravného výboru NPT (30. apríla – 11. mája 2012 vo Viedni) podala správu o činnostiach, ktoré v tomto smere uskutočnila. Vydali sa tieto štyri vyhlásenia EÚ: všeobecné vyhlásenie a tri špecifické vyhlásenia zamerané na tri piliere NPT: nešírenie, odzbrojenie a mierové využívanie jadrovej energie. Predložili sa dva pracovné dokumenty EÚ: jeden v súvislosti s vykonávaním záverov hodnotiacej konferencie NPT z roku 2010 a odporúčaní na nadväzujúce opatrenia a druhý v súvislosti s mierovým využívaním jadrovej technológie. V novembri 2012 usporiadala EÚ prostredníctvom konzorcia EÚ pre think-tanky z oblasti nešírenia, financovaného v rámci SBOP, druhý úspešný seminár „Track 2“ o zóne bez ZHN na Blízkom východe⁷⁶, na ktorom sa zišlo takmer 140 účastníkov z EÚ, krajín regiónu, tretích krajín, ako aj z významných medzinárodných organizácií, ktorí sa usilovali prispieť k procesu vedúcemu ku „helsinskej“ konferencii, ktorú zvolajú generálny tajomník OSN, Ruská federácia, Spojené kráľovstvo a Spojené štáty americké.

Informácie o pôsobení EÚ v súvislosti s Iránom a KĽDR sa uvádzajú v príslušnej kapitole v časti A tejto správy.

⁷⁶ (Rozhodnutie Rady 2012/422/SZBP z 23. júla 2012).

1.1.2. Zmluva o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) EÚ sa naďalej zasadzovala za nadobudnutie platnosti CTBT a ďalej podporovala činnosti prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO). Dňa 13. novembra 2012 sa prijalo nové rozhodnutie Rady⁷⁷ o poskytnutí ďalšej finančnej podpory CTBTO prostredníctvom rozpočtu SZBP vo výške približne 5,2 milióna EUR určenej na posilnenie monitorovacích a overovacích kapacít prípravnej komisie. Finančnú podporu doplnila a podčiarkla intenzívnejšia diplomatická činnosť⁷⁸. EÚ predniesla na šiestom ministerskom zasadnutí vyhlásenie na podporu CTBT (27. septembra 2012 v New Yorku).

1.1.3. Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu (MAAE) EÚ naďalej poskytovala prostredníctvom rôznych nástrojov podporu aj MAAE vo Viedni⁷⁹. V roku 2012 poskytla ďalšiu finančnú podporu na projekt banky slabo obohateného uránu pod záštitou MAAE, a to 20 miliónov EUR prostredníctvom nástroja stability, a oznámila, že je pripravená tento pripravovaný projekt ďalej podporovať z rozpočtu SZBP. EÚ prispela ďalšími 5 miliónmi EUR aj na modernizáciu laboratória MAAE pre bezpečnostné záruky v rakúskom Seibersdorfe. Hlavným cieľom podpory, ktorú poskytuje MAAE, je zabezpečiť, aby sa pri jadrových aktivitách tretích krajín dodržiavali najprísnejšie normy jadrovej bezpečnosti, fyzickej ochrany a bezpečnostných záruk. EÚ a jej členské štáty preto každoročne prispievajú približne 150 miliónmi EUR aj na aktivity zamerané na „mierové využitie“ v oblasti energetiky aj v iných oblastiach, čiastočne aj prostredníctvom MAAE. Úzka spolupráca prebiehala medzi EÚ a MAAE aj v otázke iránskeho jadrového programu.

⁷⁷ 2012/699/SZBP.

⁷⁸ Politické dialógy, demarše, vyhlásenia prednesené na neformálnom plenárnom zasadnutí Valného zhromaždenia OSN pri príležitosti osláv medzinárodného dňa proti jadrovým skúškam a na ministerskom zasadnutí, ktoré zorganizovala skupina „priateľov CTBT“ a koordinátori článku XIV v septembri 2012 v New Yorku.

⁷⁹ EÚ zostáva hlavným prispievateľom do fondu MAAE pre jadrovú bezpečnosť, z ktorého plynú prostriedky pre vyše 80 krajín v Afrike, na Blízkom východe, v Latinskej Amerike a Ázii a do ktorého EÚ od roku 2004 prispela viac než 30 miliónmi EUR.

1.1.4. EÚ pokračovala v presadzovaní všeobecného uplatňovania **Dohovoru o chemických zbraniach** (CWC) a nových činností na podporu osobitných cieľov. Dňa 23. marca 2012 sa prijalo nové rozhodnutie Rady na podporu činností Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW). EÚ začala pracovať na spoločnom stanovisku na účely tretej hodnotiacej konferencie CWC, ktorá je naplánovaná na apríl 2013, pričom zdôraznila potrebu čo najrýchlejšieho úplného zničenia všetkých chemických zbraní a účinného uplatňovania CWC na vnútroštátnej úrovni, ako aj jeho úplného všeobecného uplatňovania, a vyjadrila hlboké znepokojenie nad hrozbou, ktorú pre medzinárodný mier a bezpečnosť predstavujú chemické zbrane v Sýrii.

1.1.5. V nadväznosti na siedmu hodnotiacu konferenciu **Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach** (BTWC), ktorá sa konala od 5. do 22. decembra 2011 v Ženeve, a na základe formálneho spoločného stanoviska, ktoré prijala Rada 18. júla 2011, sa EÚ aktívne zapájala do programu medzi zasadnutiami v období rokov 2012 – 2015 vydávaním vyhlásení EÚ a predkladaním pracovných dokumentov o pomoci a spolupráci (článok X), ako aj o opatreniach na zmiernenie rizika vyplývajúceho z vedeckého a technického pokroku. EÚ tiež 23. júla 2012 prijala nové rozhodnutie Rady na podporu BTWC a naďalej aktívne podporovala zlepšovania biologickej bezpečnosti a biologickej ochrany.

1.1.6. Kontrola vývozu Pokiaľ ide o procesy kontroly vývozu, EÚ v roku 2012 naďalej podporovala vykonávanie rezolúcií BR OSN č. 1540, 1673 a 1810 prostredníctvom jednotnej akcie Rady z roku 2008, ktorá je zameraná na posilnenie zručností a kapacít štátnych úradníkov tretích krajín. Za posledných 5 rokov sa prostredníctvom cieleného programu EÚ na kontrolu vývozu položiek s dvojakým použitím, ktorý je financovaný z dlhodobého nástroja stability, podporili činnosti zamerané na kontrolu vývozu v 28 krajinách príspevkom vo výške 17 miliónov EUR s jasným cieľom spomaliť šírenie ZHN.

1.1.7. V záujme zabezpečenia pokračovania práce na základe rozhodnutia Rady z roku 2008 na podporu **Haagskeho kódexu (HCoC) proti šíreniu balistických rakiet** sa Rada dohodla na novom rozhodnutí na podporu HCoC (ide najmä o vplyv na nesignatárske štáty) a rozsiahlejšieho boja proti šíreniu rakiet. Na základe tohto rozhodnutia zorganizovala EÚ v New Yorku popri zasadnutí prvého výboru VZ OSN 17. októbra 2012 podujatie o presadzovaní tejto myšlienky medzi signatárskymi aj nesignatárskymi štátmi⁸⁰.

1.1.8. V rámci nástroja stability a jeho časti zameranej na znižovanie chemických, biologických, rádiologických a jadrových (CBRN) rizík pokročilo vytváranie **centier excelentnosti CBRN** v cieľových regiónoch a prvé centrá sa momentálne zriaďujú: 1. v severnej Afrike (Alžír), 2. na pobreží Atlantického oceánu (Rabat), 3. na Blízkom východe (Ammán), 4. v juhovýchodnej Európe – Zakaukazsko – Moldavská republika – Ukrajina (Tbilisi), 5. v juhovýchodnej Ázii (Manila), 6. v subsaharskej Afrike (Nairobi), 7. v Strednej Ázii (Taškent) a 8. v krajinách Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive, pričom tieto centrá sú už v prevádzke. Majú za cieľ posilniť regionálnu a medzinárodnú spoluprácu v oblasti všetkých chemických, biologických, rádiologických a jadrových rizík bez ohľadu na ich pôvod⁸¹.

1.1.9. EÚ pokračovala prostredníctvom intenzívnejších konzultácií s tretími krajinami v práci na návrhu medzinárodného kódexu na posilnenie budovania dôvery a transparentnosti pri **činnostiach vykonávaných v kozmickom priestore**.

⁸⁰ EÚ začala tiež plánovať organizovanie podujatí, ktoré sa konali začiatkom roku 2013, ako napríklad pamätné podujatie vo Viedni pri príležitosti 10. výročia podpísania HCoC.

⁸¹ Zriadenie týchto centier nedávno privítala Bezpečnostná rada OSN (vyhlásenie predsedu BR OSN z 19. apríla 2012).

1.2. KONVENČNÉ ZBRANE

1.2.1. Kontrola vývozu Politiky členských štátov v oblasti kontroly vývozu konvenčných zbraní sa naďalej riadili spoločnou pozíciou Rady z decembra 2008, ktorou sa vymedzujú spoločné pravidlá upravujúce kontrolu vývozu vojenskej technológie a materiálu. Pracovná skupina Rady pre vývoz konvenčných zbraní (COARM) túto spoločnú pozíciu v roku 2012 preskúmala. Predbežné posúdenie tohto preskúmania potvrdilo, že spoločná pozícia je vhodná na zosúlad'ovanie politik členských štátov v oblasti vývozu zbraní, a identifikovalo pracovné oblasti súvisiace s vykonávaním, ktorým sa bude venovať pozornosť v nadchádzajúcich mesiacoch. Rada a ESVČ v roku 2012 ďalej viedli hĺbkový dialóg s Európskym parlamentom a občianskou spoločnosťou o politikách v oblasti kontroly vývozu.

V posledných rokoch EÚ vyčlenila významné diplomatické a finančné zdroje na propagáciu systémov zodpovednej a transparentnej kontroly vývozu zbraní v tretích krajinách. V novembri 2012 sa EÚ zaviazala, že tieto propagačné činnosti zintenzívni, a prijala rozhodnutie Rady 2012/711/SZBP z 19. novembra 2012, ktorým sa na tento účel vyčleňuje na roky 2013 a 2014 suma vo výške 1,86 milióna EUR.

Počas roka 2012 sa EÚ plne zapájala do rokovaní o **zmluve o obchode so zbraňami** (ATT)⁸², pričom vo februári 2012 aktívne pôsobila na zasadnutí prípravného výboru a v júli 2012 na diplomatickej konferencii. EÚ bola mimoriadne aktívna aj pri vykonávaní intenzívnej propagačnej činnosti na celom svete⁸³.

⁸² Európsky parlament prijal 13. júna 2012 uznesenie o rokovaníach v súvislosti so zmluvou OSN o obchode so zbraňami (ATT) (P7_TA(2012)0251).

⁸³ Na základe rozhodnutia Rady 2010/336/SZBP o podpore procesu rokovaní o ATT sa v roku 2012 uskutočnili v spolupráci s Výskumným inštitútom OSN pre otázky odzbrojenia (UNIDIR) tri regionálne semináre: pre krajiny východnej a južnej Afriky (február 2012 v Nairobi, Keňa), pre krajiny Blízkeho východu (marec 2012 v Bejrúte, Libanon), pre krajiny Európy a kaukazskej oblasti (apríl 2012 v Belehrade, Srbsko).

1.2.2. Ručné a ľahké zbrane (RLZ) V roku 2012 sa EÚ aktívne zúčastnila na hodnotiacej konferencii Akčného programu OSN na predchádzanie nedovolenému obchodovaniu s RLZ, boj proti nemu a jeho odstránenie a predložila na tejto konferencii pracovný dokument s konkrétnymi odporúčaniami na posilnenie vykonávania tohto akčného programu⁸⁴. Počas rokovaní o návrhu dokumentu o výsledkoch konferencie EÚ presadzovala najmä potrebu ďalej zlepšovať úsilie o znižovanie rizika neoprávneného prevodu RLZ (okrem iného intenzívnejším využívaním záznamov Interpolu o nedovolených zbraniach a jeho systému sledovania), posilniť kontroly prevodov RLZ a munície, plne začleniť rodové hľadisko do vykonávania akčného programu a umožniť operáciám na podporu mieru, aby účinne prispievali k boju proti nedovolenému obchodovaniu s RLZ. EÚ naďalej financovala vývoj nástrojov a techník boja proti nedovolenému obchodovaniu s RLZ prostredníctvom leteckej dopravy, činnosti Úradu OSN pre otázky odzbrojenia zamerané na plnenie akčného programu OSN, ako aj pomoc pri správe zásob, zbere, registrácii a likvidácii nadbytočných RLZ a munície na západnom Balkáne. EÚ taktiež prijala nové rozhodnutie Rady na podporu činností na zníženie rizika nedovoleného obchodovania s RLZ a ich nadmerného hromadenia v regióne OBSE.

1.2.3. Protipechotné míny a kazetová munícia V roku 2012 EÚ prijala rozhodnutie Rady na podporu vykonávania kartagenského akčného plánu, ktorým sa podporuje úsilie o pomoc obetiam a odminovavanie v rámci akčného plánu a presadzuje sa všeobecné uplatňovanie dohovoru. EÚ sa v roku 2012 zúčastnila na rôznych zasadnutiach zmluvných strán Ottawského dohovoru a **Dohovoru o kazetovej munícii**.

⁸⁴ Rada pre zahraničné veci sa v júli 2012 dohodla na pracovnom dokumente EÚ o výsledku hodnotiacej konferencie OSN z roku 2012 o uvedenom akčnom programe.

2. PREDCHÁDZANIE KONFLIKTOM A MEDIÁCIA

V záveroch Rady o predchádzaní konfliktom z júna 2011 sa vyzdvihli tri osobitné oblasti: posilnenie kapacít včasného varovania a preklopenie medzery medzi varovaním a včasnou činnosťou; posilnenie kapacít EÚ v oblasti mediácie a nástrojov na analýzu konfliktov; ako aj budovanie/zintenzívňovanie partnerstiev s mimovládnyimi a medzinárodnými organizáciami a príslušnými inštitúciami.

Pri vykonávaní týchto činností sa útvary ESVČ usilovali postupovať komplexne, a to tým, že odborné znalosti týkajúce sa predchádzania konfliktom priblížia k štruktúram SBOP, a tým, že zabezpečia komplementárnosť so štruktúrami EÚ v oblasti reakcie na krízu a krízového riadenia a s príslušnými útvarmi Komisie, ako aj úzkou spoluprácou s partnermi vrátane OSN, regionálnych organizácií, občianskej spoločnosti a akademickej obce.

V tomto rámci sa v roku 2012 uskutočnili tieto činnosti:

- Poskytovanie operačnej pomoci delegáciám EÚ v približne 20 krajinách. Súčasťou tejto pomoci bolo poradenstvo o predchádzaní konfliktom, budovaní mieru a mediácii; určovanie a nasadzovanie expertov, napríklad na účely podpory Prípravného výboru jemenského národného dialógu či poradenstva pri zriaďovaní Mjanmarského mierového centra; analýza konfliktov, napríklad s cieľom pochopiť vplyv skupiny Boko Haram na širšiu stabilitu v severnej Nigérii; ako aj podpora kapacity v oblasti mediácie, napríklad združovaním rôznych mediačných aktérov pôsobiacich v súvislosti Mali.
- Ďalšie úsilie o zvýšenie kapacity ESVČ v oblasti podpory mediácie financované v rámci pilotného projektu financovaného z rozpočtu EÚ z iniciatívy Európskeho parlamentu. V tejto súvislosti sa nezávislým konzultantom zadalo vypracovanie štúdie, ktorej výsledky sa mali využiť na rozvoj kapacity EÚ v oblasti podpory mediácie a ktorej súčasťou bolo aj posúdenie návrhu na zriadenie európskeho mierového inštitútu a rozpracovanie návrhu na posilňovanie kapacity EÚ v oblasti podpory mediácie.

- Dôraz na budovanie systémov, nástrojov a podmienok na identifikáciu i) krajín so strednodobým až dlhodobým rizikom násilného konfliktu a ii) možností včasných opatrení na riešenie týchto rizík. Cieľom tohto systému včasného varovania nie je predpovedať miesto výskytu najbližšej krízy, ale identifikovať miesta, kde hrozí konflikt v budúcnosti, a zabezpečiť prijatie včasných opatrení zameraných na ich príčiny.
- Vývoj „nenásilnej“ metodiky analýzy konfliktov, ktorá umožňuje rýchlo diagnostikovať riziká konfliktov a možné reakcie EÚ.
- Posilnenie spolupráce medzi príslušnými útvarmi ESVČ a Komisie pri predchádzaní konfliktom prostredníctvom neformálnych štruktúr medzi útvarmi, ako je skupina pre predchádzanie konfliktom a neformálna medziútvarová pracovná skupina pre reformu sektora bezpečnosti.
- Posilnenie siete kontaktov na účely predchádzania konfliktom a budovania mieru, okrem iného s občianskou spoločnosťou (prostredníctvom siete pre dialóg s občianskou spoločnosťou) a príslušnými orgánmi OSN – Rozvojovým programom Organizácie Spojených národov (UNDP), Odbor OSN pre politické otázky (UNDPA) (prostredníctvom pravidelnej výmeny názorov v rámci videokonferencií).

3. TERORIZMUS

Na základe stratégie a akčného plánu Európskej únie v oblasti boja proti terorizmu sa dohodlo, že EÚ by sa mala prioritne zaoberať hrozbami pochádzajúcimi z Pakistanu, Afrického rohu, Jemenu a Sahelu. Následne sa dohodli stratégie a akčné plány týkajúce sa týchto krajín.

V roku 2012 pokračoval pod vedením ESVČ politický dialóg o boji proti terorizmu s kľúčovými partnermi EÚ. Uskutočnili sa osobitné dialógy s OSN, Spojenými štátmi, Ruskom, Tureckom, Pakistanom, s Indiou a so Saudskou Arábiou. O otázkach terorizmu sa diskutovalo aj v rámci rôznych iných dialógov EÚ vrátane dialógov o zahraničnej politike a bezpečnosti. ESVČ sa plne podieľala na preskúmaní globálnej stratégie OSN v oblasti boja proti terorizmu v júni 2012 v New Yorku a zúčastnila sa na zasadnutí na vysokej úrovni o boji proti jadrovému terorizmu, ktoré zvolal generálny tajomník OSN v septembri 2012.

Globálne fórum pre boj proti terorizmu (GCTF) pokračovalo v procese užšej spolupráce svojich 30 zakladajúcich členov (29 krajín a EÚ), ktorý sa začal v roku 2011. Ako oznámila VP/PK na ministerskom zasadnutí GCTF v júni v Istanbuli, EÚ podporí zriadenie Medzinárodného inštitútu pre spravodlivosť a právny štát – Tunisko. Na poslednom ministerskom zasadnutí GCTF, ktoré sa konalo 13. – 14. decembra 2012, sa v Abú Zabí inaugurovalo Medzinárodné centrum excelentnosti pre boj proti násilnému extrémizmu (Hedayah). Za širokej účasti krajín z regiónu Afrického rohu a medzinárodných a regionálnych organizácií sa 8. – 10. februára 2012 uskutočnilo v Dar es Salaame inauguračné zasadnutie pracovnej skupiny GCTF pre región Afrického rohu, ktorému spoločne predsedali EÚ a Turecko.

Na politický dialóg s Indiou o boji proti terorizmu z januára 2012 sa nadviazalo 25. októbra 2012 šiestym bezpečnostným dialógom EÚ – India. Na tomto bezpečnostnom dialógu sa obe strany zhodli, že experti by mali začať s vykonávaním záverov dohodnutých na politickom dialógu o boji proti terorizmu, ako je vzájomná právna pomoc a vydávanie osôb, falšovanie meny, boj proti radikalizácii, posilnená justičná spolupráca a sledovanie finančných tokov.

Vo februári 2012 Rada prijala päťročný plán spolupráce EÚ a Pakistanu. V jeho rámci sa obe strany zaviazali ku komplexnej spolupráci v boji proti terorizmu a vo viacerých súvisiacich oblastiach⁸⁵.

⁸⁵ Po pláne spolupráce sa prijala stratégia EÚ na boj proti terorizmu/bezpečnostná stratégia pre Pakistan, v ktorej sa stanovuje pozícia EÚ a jej členských štátov k spolupráci s Pakistanom v boji proti terorizmu. Stratégia na boj proti terorizmu obsahuje dva akčné plány: akčný plán boja proti násilnému extrémizmu a akčný plán pre právny štát, ktoré sa v súčasnosti vypracúvajú.

Vzhľadom na vývoj v Mali a riziko vytvorenia útočiska teroristov na severe krajiny, ako aj rozšírenia ich činnosti do iných krajín regiónu sa Sahel stal pre EÚ ešte väčšou prioritou. Civilná operácia SBOP v Nigeri EUCAP Sahel, ktorá sa začala v júli 2012, je prvou misiou SBOP s mandátom zahŕňajúcim boj proti terorizmu.

EÚ tiež skúma možnosti spolupráce s regionálnymi organizáciami, ako je Liga arabských štátov. Na ministerskom zasadnutí EÚ a Ligy arabských štátov v novembri 2012 sa prijal akčný plán, ktorého súčasťou je spolupráca v boji proti terorizmu, okrem iného aj v oblasti trestného súdnictva.

Komisia pokračovala vo vykonávaní projektov boja proti terorizmu v rámci nástroja stability, najmä projektu budovania civilných kapacít na presadzovanie práva (CCBLE) v Pakistane a projektov v Saheli a juhovýchodnej Ázii. Uskutočnili sa misie zamerané na identifikáciu projektov v oblasti boja proti násilnému extrémizmu v Pakistane a Africkom rohu, ako aj iných projektov v Africkom rohu.

EÚ a jej členské štáty sa zúčastnili na polročnom dialógu s právnym poradcom ministerstva zahraničných vecí USA o boji proti terorizmu a medzinárodnom práve, na ktorom sa diskutovalo o medzinárodných právnych zásadách uplatniteľných na boj proti terorizmu. Cieľom tohto dialógu je presadzovať zlepšené vzájomné pochopenie našich právnych rámcov a vytvorenie spoločného základu, z ktorého môžeme účinnejšie vychádzať pri boji proti terorizmu.

4. ORGANIZOVANÁ TRETNÁ ČINNOSŤ

Závažná a organizovaná trestná činnosť zostali na programe politických dialógov EÚ s mnohými krajinami i regionálnymi o medzinárodnými organizáciami. Programy pomoci financované zo strany EÚ a misie SBOP pomohli pretaviť politické usmernenia do praxe. Cieľom týchto činností je okrem iného dopĺňať (interný) cyklus politik EÚ na boj proti organizovanej a závažnej medzinárodnej trestnej činnosti na roky 2011 – 2013, ako aj pripravovaný nový cyklus politik na roky 2014 – 2016.

V rámci programov pre kokaínovú a heroínovú trasu financovaných z nástroja stability sa pokračovalo v budovaní kapacít presadzovania práva a v budovaní medzinárodných väzieb pozdĺž príslušných „trás“. Patril sem aj nový pilotný projekt pre obchodovanie s ľuďmi v štyroch krajinách heroínovej trasy (Azerbajdžan, Bosna a Hercegovina, Moldavská republika a Turecko), ktorý mal okrem iného podporiť aj novú stratégiu EÚ na roky 2012 – 2016 zameranú na vykorenenie obchodovania s ľuďmi a súvisiace vymedzenie prioritných krajín a regiónov⁸⁶.

Program pre dôležité námorné trasy v objeme 16,5 milióna EUR sa vzťahuje na 17 pobrežných krajín západného Indického oceánu, juhovýchodnej Ázie a Guinejského zálivu. Je zameraný na zlepšenie kapacít pobrežných štátov na výmenu informácií a presadzovanie predpisov s cieľom zvýšiť bezpečnosť námornej dopravy okrem iného bojom proti pirátstvu a ozbrojeným lúpežiam na mori. V roku 2012 sa dohodlo viacero nových činností, medzi ktoré patrí odborná príprava pobrežnej stráže v Guinejskom zálive s cieľom obmedziť útoky pirátov pri západnom pobreží Afriky.

⁸⁶ V rámci programu pre kokaínovú trasu v súčasnosti pôsobia tri spoločné osobitné skupiny pre letiskovú kontrolu na Kapverdách, v Senegale a Togu, ktoré podporujú boj proti organizovanej trestnej činnosti na kokaínovej trase (zahŕňa 36 krajín v západnej Afrike, Latinskej Amerike a Karibiku). Začal sa aj nový projekt s Interpolom zameraný na vytvorenie regionálneho policajného informačného systému v západnej Afrike a prijal sa nový záväzok k predchádzaniu zneužívania prekurzorov drog (Latinská Amerika). Tieto programy sú súčasťou vyváženého integrovaného prístupu EÚ k drogám, ktorý sa potvrdil aj v novej protidrogovej stratégii EÚ na roky 2013 – 2020.

5. KYBERNETICKÁ BEZPEČNOSŤ

Počas roka 2012 prebiehali prípravy na oznámenie o stratégii EÚ v oblasti kybernetickej bezpečnosti (prijaté vo februári 2013), čo zahŕňalo aj prvé kroky zamerané na budovanie kapacít v tretích krajinách a presadzovanie na medzinárodnej úrovni⁸⁷. EÚ sa aktívne podieľala na príprave druhej medzinárodnej konferencie o kybernetickom priestore, ktorá sa konala v Budapešti. Vystúpila na nej VP/PK, ktorá podčiarkla význam otvoreného a slobodného internetu a zároveň aj zintenzívnenia boja proti počítačovej kriminalite a iným kybernetickým hrozbám. Podobné témy nastolila EÚ aj na prvom zasadnutí osobitnej skupiny EÚ – Čína pre kybernetické otázky, ktoré sa konalo v septembri v Pekingu. V Dillí sa v októbri konalo druhé kolo konzultácií EÚ – India o kybernetickej bezpečnosti a počítačovej kriminalite.

6. ENERGETICKÁ BEZPEČNOSŤ

V roku 2012 Komisia úzko spolupracovala s ESVČ pri vykonávaní nadväzujúcich opatrení uvedených v spoločnom oznámení Komisie a VP/PK o zabezpečení dodávok energie a medzinárodnej spolupráci (september 2011)⁸⁸ v súlade so závermi Rady z novembra 2011 o posilnení vonkajšieho rozmeru energetickej politiky EÚ⁸⁹.

⁸⁷ Európsky parlament prijal 12. júna 2012 uznesenie o ochrane kritických informačných infraštruktúr – Dosiahnuté ciele a ďalšie kroky: na ceste ku globálnej kybernetickej bezpečnosti (P7_TA(2012)0237) a 22. novembra 2012 uznesenie o počítačovej bezpečnosti a obrane (P7_TA(2012)0457).

⁸⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o zabezpečení dodávok energie a medzinárodnej spolupráci: „Energetická politika EÚ: budovanie vzťahov s partnermi za hranicami EÚ, KOM(2011) 539 v konečnom znení, 7. 9. 2011.

⁸⁹ Závery Rady o posilnení vonkajšieho rozmeru energetickej politiky EÚ – 3 127. *zasadnutie Rady pre DOPRAVU, TELEKOMUNIKÁCIE a ENERGETIKU (body týkajúce sa energetiky) 24. novembra 2011 v Bruseli*. Európsky parlament prijal 12. júna 2012 uznesenie o zapájaní sa do spolupráce s partnermi za našimi hranicami v oblasti energetickej politiky: strategický prístup k bezpečným, udržateľným a konkurencieschopným dodávkam energie (P7_TA(2012)0238).

V Bruseli sa 5. decembra 2012 uskutočnilo štvrté zasadnutie Rady EÚ – USA pre energetiku (nadviazanie na predchádzajúce zasadnutie z novembra 2011 vo Washingtone). Program bol rozčlenený podľa troch častí mandátu Rady pre energetiku, ktorými sú energetická bezpečnosť, energetická politika a energetické technológie, s veľkým dôrazom na dôsledky revolúcie vo využívaní bridlicového plynu/ropy v USA, energetický vývoj v susedstve EÚ a energetické politiky a technológie, v súvislosti s ktorými by mohli EÚ a USA spolupracovať. EÚ zaujala jasný postoj k svojim energetickým záujmom a širšej globálnej výzve, ktorou je zmena klímy. Okrem iného obe strany považovali úzku spoluprácu v súvislosti so sankciami voči Iránu v roku 2012 za dobrý príklad koordinovanej diplomacie v oblasti energetiky.

Vzťahy EÚ a **Ruska** v oblasti energetiky sa aj naďalej vyznačovali silnou vzájomnou závislosťou, keďže Rusko je pre EÚ aj naďalej hlavným vonkajším dodávateľom energie a EÚ je najväčším vonkajším odberateľom ruských uhľovodíkových zdrojov. Dňa 7. decembra 2012 sa uskutočnil slávnostný ceremoniál začatia projektu Southstream a Gazprom počas roka dokončil rokovania so Srbskom, Maďarskom, Slovinskom a Bulharskom. V októbri 2012 sa uviedol do prevádzky druhý plynovod Northstream, ktorým by sa malo ročne prepraviť k európskym spotrebiteľom 55 miliárd metrov kubických ruského plynu. Európska komisia sa rozhodla začať formálne vyšetrovanie s cieľom zistiť, či Gazprom nekoná v rozpore s protimonopolnými predpismi EÚ a nenarúša hospodársku súťaž na trhoch so zemným plynom v strednej a východnej Európe. Na základe mandátu EÚ sa vo februári 2012 začali rokovania o dohodách medzi EÚ, Ruskom a **Bieloruskom** o riadení elektrických sietí v Baltskom regióne.

Ukrajina sa 1. februára 2011 stala členom Energetického spoločenstva a od februára 2012 dosiahla určitý pokrok v meškajúcich reformách energetického sektora v súlade so Zmluvou o Energetickom spoločenstve, a to najmä prijatím opatrení na rozčlenenie Naftogasu. Posilnenie energetických dopravných prepojení bolo aj naďalej jednou z dôležitých oblastí stratégie EÚ pre Strednú Áziu. V roku 2012 sa pokročilo vo vykonávaní mandátu Európskej únie zo septembra 2011 určeného na rokovanie o právne záväznej zmluve medzi EÚ, Azerbajdžanom a Turkménskom o vybudovaní transkaspickej plynovodnej sústavy. Pozitívnym vývojom v tomto smere bolo, že Turecko a Azerbajdžan podpísali 28. júna 2012 medzivládnu dohodu o vybudovaní transanatólskeho plynovodu (TANAP), ktorým sa plyn prepraví od východnej k západnej hranici Turecka, čím sa zabezpečí stabilná preprava cez celú krajinu.

V roku 2012 EÚ zlepšila dvojstranné vzťahy s **Irakom**, pričom 11. mája 2012 s ním podpísala dohodu o partnerstve a spolupráci a teraz má v úmysle posilniť spoluprácu najmä v oblasti energetiky, a pomôcť tak Iraku využiť jeho obrovský potenciál. Začali sa už realizovať niektoré projekty, ako napríklad zriadenie strediska EÚ a Iraku pre energetické technológie.

7. ZMENA KLÍMY A BEZPEČNOSŤ

V roku 2012 pokračovalo vykonávanie záverov Rady z júla 2011, v ktorých sa vyzvalo na posilnenie diplomacie EÚ v otázkach klímy a uprednostnenie troch oblastí činnosti vrátane riešenia súvislostí medzi zmenou klímy, nedostatkom prírodných zdrojov a medzinárodnou bezpečnosťou prostredníctvom preventívnej diplomacie a cielených opatrení v oblasti spolupráce⁹⁰. Dôraz bol naďalej na presadzovaní v záujme zvyšovania povedomia o klimatických bezpečnostných výzvach v rámci dvojstranných a regionálnych politických dialógov, napríklad s USA, ako aj prostredníctvom účasti ESVČ a Vojenského štábu EÚ na špecializovaných odborných podujatiach. ESVČ sa podieľala aj na práci, ktorú v oblasti klímy a bezpečnosti vykonával Výbor Európskeho parlamentu pre zahraničné veci (AFET) a jeho Podvýbor pre bezpečnosť a obranu (SEDE). Pokračujúca podpora sa rozšírila na analýzu a riadenie klimatických bezpečnostných rizík v zraniteľných regiónoch a krajinách, okrem iného aj prostredníctvom podpory aplikovaného výskumu a dialógu na regionálnej úrovni, napríklad v rámci multidisciplinárneho výskumného projektu s názvom Zmena klímy, hydrologické konflikty a bezpečnosť ľudí (CLICO) zameraného na problémové miesta z hľadiska klímy a vodnej bezpečnosti v Saheli, Stredozemí a na Blízkom východe. Okrem toho sa v roku 2012 za podpory z nástroja stability začal realizovať nový trojročný regionálny program s krajinami východnej Európy, Zakaukazska a Strednej Ázie. Práca sa vykonáva prostredníctvom konzorcia ENVSEC (iniciatívna za životné prostredie a bezpečnosť), ktoré združuje OBSE a rôzne agentúry OSN. Činnosti sa zameriavajú na posudzovanie miestnych rizík, presadzovanie na politickej úrovni a budovanie kapacít v partnerstve s vládami a aktérmi občianskej spoločnosti z regiónu.

⁹⁰ Európsky parlament prijal 22. novembra 2012 uznesenie o úlohe spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky v prípade krízy súvisiacej s klímou a prírodných katastrof (P7_TA(2012)0458).

8. VODNÁ BEZPEČNOSŤ

V roku 2012 si vodná bezpečnosť získala väčšiu pozornosť. V septembri 2012 sa uskutočnila strategická diskusia o vodnej bezpečnosti na neformálnom zasadnutí ministrov zahraničných vecí EÚ a VP/PK (Gymnich) v cyperskom Paphose. Dosiahla sa zhoda o tom, že riešenie základných príčin, najmä zmeny klímy a tlakov vyplývajúcich z demografických a hospodárskych zmien, je jadrom medzinárodného a európskeho úsilia o riešenie výzvy vodnej bezpečnosti. Zhoda sa však dosiahla aj o tom, že voda je významným faktorom napätia a konfliktov, ako aj medzinárodnej bezpečnosti, a preto bola EÚ naliehavo vyzvaná, aby sa vo väčšej miere angažovala v úsilí o predchádzanie konfliktom v regionálnych a cezhraničných povodiach a aby presadzovala spoluprácu a udržateľnosť vo vodnom hospodárstve.

S cieľom lepšie pochopiť súčasnú angažovanosť EÚ a členských štátov v otázkach vodnej bezpečnosti a vytvoriť východisko pre rozvoj jasnejšej angažovanosti v rámci zahraničnej politiky sa koncom roka 2012 začalo mapovanie vodnej bezpečnosti za účasti EÚ a členských štátov zamerané na získanie prehľadu o tom, kto čo robí. Toto mapovanie by sa malo dokončiť začiatkom roka 2013.

V septembri 2012 popri zasadnutí Valného zhromaždenia OSN v New Yorku VP/PK spoločne s ministerkou zahraničných vecí Hillary Clintonovou a OSN predsedala podujatiu venovanému vodnej bezpečnosti, na ktorom sa dosiahla široká zhoda o význame vody pre stabilitu i rozvoj, ako aj pre mier a bezpečnosť a na ktorom sa dohodlo, že sa zintenzívni spoločné úsilie o riešenie výziev vodnej bezpečnosti.

Rada 25. júna v rámci strategického preskúmania stratégie EÚ vo vzťahu k Strednej Ázii s názvom Stratégia pre nové partnerstvo, ktorú prijala Európska rada v roku 2007, potvrdila, že životné prostredie a voda sú kľúčovými oblasťami angažovanosti EÚ v tomto regióne. V roku 2012 sa angažovanosť EÚ v otázkach vodnej bezpečnosti v Strednej Ázii ďalej rozvinula, okrem iného aj prostredníctvom návštevy VP/PK v tomto regióne v novembri 2012.

C. PRÍSPEVOK K EFEKTÍVNEJŠIEMU VIACSTRANNÉMU PORIADKU

EÚ naďalej jednoznačne podporovala multilateralizmus, ako sa potvrdzuje v Lisabonskej zmluve, uznávajúc, že globálne výzvy si vyžadujú globálne riešenia. V roku 2012 sa v praxi uplatňovali na vydávanie vyhlásení EÚ v rámci medzinárodných organizácií všeobecné dojednania prijaté Radou 22. októbra 2011, čo prispelo k vydávaniu týchto vyhlásení EÚ. Prioritou ostáva, aby EÚ vystupovala na viacstranných fórach jednotne.

1. ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV

EÚ pokračovala vo svojom vnútornom úsilí o zlepšenie praktického uplatňovania postupov vyplývajúcich z rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č. 65/276 o účasti EÚ na práci OSN prijatého v máji 2011. EÚ v plnej miere využívala ustanovenia rezolúcie č. 65/276 a aktívne sa zúčastňovala na práci Valného zhromaždenia OSN, jeho výborov a pracovných skupín, na medzinárodných zasadnutiach a konferenciách zvolaných pod záštitou Valného zhromaždenia a na konferenciách Organizácie Spojených národov. Činnosť EÚ prispela k pokroku pri praktickom zabezpečovaní postupov a uplatňovania rezolúcie.

EÚ v rámci svojich priorít práce pri OSN⁹¹ potvrdila, že jej celkovým cieľom je začepčiť silnú a efektívnu OSN na vrchole medzinárodného systému.

⁹¹ Európsky parlament prijal 13. júna 2012 svoje odporúčanie Rade o 67. zasadnutí Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov (A7-0186/2012). Rada prijala na zasadnutí 23. júla 2012 priority EÚ na 67. zasadnutí Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov (dokument 12851/12).

V oblasti mieru a bezpečnosti bolo vykonávanie zásady zodpovednosti za ochranu nad'alej dôležitou prioritou EÚ v súvislosti s OSN. EÚ pokračovala v práci na zavádzaní tejto koncepcie do nástrojov a politik EÚ. V oblasti krízového riadenia sa EÚ a OSN nad'alej angažovali v systematickej práci na spôsoboch, akými môže EÚ ďalej podporiť udržiavanie mieru zo strany OSN, pričom EÚ pokračovala v podpore budovania mieru zo strany OSN, najmä prostredníctvom Komisie OSN pre budovanie mieru. EÚ prispela k pozitívnemu výsledku historicky prvého zasadnutia Valného zhromaždenia OSN na vysokej úrovni venovaného zásadám právneho štátu na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni, ktoré sa uskutočnilo v septembri 2012. Pri tejto príležitosti EÚ a jej členské štáty prijali záväzky v rôznych oblastiach s cieľom posilniť zásady právneho štátu na medzinárodnej aj vnútroštátnej úrovni v rámci EÚ aj navonok a súčasne poskytovať podporu tretím krajinám. Väčšina z týchto záväzkov by sa mala splniť do roku 2014 alebo 2015.

Ľudským právam sa podrobne venuje iná časť tejto správy, a tak stačí pripomenúť, že presadzovanie ľudských práv, demokracie a zásad právneho štátu bolo v roku 2012 nad'alej nosným prvkom činnosti EÚ pri OSN. EÚ úspešne podporovala rezolúciu VZ OSN č. 67 o treste smrti, ako aj iniciatívy EÚ o situácii v oblasti ľudských práv v jednotlivých krajinách v rámci tretieho výboru a nad'alej sa výrazne angažovala v tretích krajinách v súvislosti s kľúčovými prioritami, ako je sloboda náboženského vyznania alebo viery, s cieľom potvrdiť a ďalej rozvíjať prínosy rezolúcií VZ OSN a Rady pre ľudské práva, ktoré predložila EÚ.

V oblasti udržateľného rozvoja boli kľúčovými prioritami nadviazanie na výsledky konferencie Rio+20 a príprava rozvojového rámca po roku 2015. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa tieto dva procesy neoddelili, ale zlúčili do jedného komplexného rámca. V súvislosti s iniciatívami týkajúcimi sa riadenia vrátane globálnej správy ekonomických záležitostí, nadviazania na výsledky konferencie Rio+20 a rozvojového rámca po roku 2015 sa EÚ usilovala zabezpečiť ucelenosť a cielenosť stanovísk v orgánoch a na fórach OSN. Ako súčasť nadviazania na konferenciu Rio+20 EÚ podporila prijatie rezolúcie VZ OSN na posilnenie a modernizáciu Programu OSN pre životné prostredie (UNEP). Kľúčovým cieľom pôsobenia EÚ pri OSN bol nad'alej aj boj proti zmene klímy.

Okrem toho EÚ presadzovala aj reformu systému OSN. Zostala odhodlaná zabezpečiť, aby sa s finančnými zdrojmi OSN hospodárilo účinne a efektívne v súlade so zásadami rozpočtovej disciplíny a súdržnosti a s najprísnejšími medzinárodnými normami, ako aj posilniť účinnosť na úrovni jednotlivých pobočiek.

2. OBSE

EÚ podporovala najmä posilnenie OBSE v celom cykle konfliktu (od včasného varovania k obnove po skončení konfliktu), a to aj prostredníctvom práce vysokého komisára pre národnostné menšiny a prostredníctvom misií OBSE v teréne. EÚ ocenila úsilie OBSE o oživenie a rozvoj rokovaní 5+2 o urovnaní konfliktu v Moldavskej republike a ocenila pokrok v rozhovoroch zameraných na definitívne urovanie konfliktu v Podnestersku. EÚ kladla veľký dôraz aj na pokrok v oblasti ľudského rozmeru OBSE, ktorý zahŕňa aj Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva a zástupcu OBSE pre slobodu médií. Ďalej sa rozvíjala spolupráca s OBSE v oblasti slobody médií, ľudských práv a riešenia nadnárodných hrozieb vrátane otázok súvisiacich s riadením a bezpečnosťou hraníc a kybernetickou bezpečnosťou.

EÚ naďalej vysoko oceňuje úlohu autonómnych inštitúcií OBSE pri monitorovaní toho, ako si zúčastnené štáty OBSE plnia svoje záväzky, a pri poskytovaní pomoci týmto štátom pri zlepšovaní ich výsledkov v tejto oblasti. Patrí sem aj pozorovanie volieb v oblasti OBSE. EÚ prispela k dosiahnutiu dohody o úlohe OBSE pri podpore účasti obyvateľov Kosova v srbských voľbách.

EÚ sa aktívne zapájala do dialógu o budúcnosti európskej bezpečnosti, okrem iného aj prostredníctvom diskusií o procese Helsinky+40, a do činnosti OBSE v oblasti posilňovania a modernizácie kontroly zbraní, ako aj v oblasti opatrení na budovanie dôvery a bezpečnosti.

Napriek výraznému úsiliu predsedníctva a konštruktívnej angažovanosti EÚ sa však počas roku 2012 nepodarilo dosiahnuť pokrok vo všetkých troch rozmeroch OBSE. EÚ vyjadrila hlboké poľutovanie nad tým, že sa na zasadnutí ministerskej rady v decembri 2012 v Dubline nepodarilo prijať rozhodnutia v rámci ľudského rozmeru, a vyjadrila sklamanie nad tým, že sa nedosiahla dohoda o otázkach týkajúcich sa Fóra pre bezpečnostnú spoluprácu.

3. RADA EURÓPY

EÚ pokračovala v spolupráci s Radou Európy v súlade s memorandom o porozumení medzi týmito dvoma organizáciami, najmä v oblasti európskej susedskej politiky (s osobitným dôrazom na Východné partnerstvo a južné Stredozemie) a v oblasti západného Balkánu a v otázkach demokracie, právneho štátu a ľudských práv. Naďalej sa tešila najmä dobrej spolupráci s Radou Európy v otázkach spravodlivosti a vnútorných vecí v rámci plnenia Štokholmského programu EÚ, ako aj v oblasti právneho štátu a demokracie, a to prostredníctvom úzkej spolupráce s Benátskou komisiou v otázkach reformy ústavy a volebného zákona. Účinná spolupráca sa nadviazala medzi osobitným zástupcom EÚ pre ľudské práva a jeho partnermi z Rady Európy, ako napríklad komisárom pre ľudské práva. Nástroj pre východné partnerstvo v objeme 4 milióny EUR, ktorý sa zaviedol v roku 2011, rieši otázky reformy súdnictva, počítačovej kriminality a boja proti korupcii. V roku 2012 sa začal v Maroku a Tunisku, a potom ako kontakty na politickej a technickej úrovni vyústili do dosiahnutia dohôd o spolupráci, aj v Jordánsku, vykonávať spoločný program s názvom „Posilňovanie demokratických reforiem v južnom susedstve“. Po ročnej prestávke, ktorú si vyžiadala interná diskusia EÚ o návrhu dohody z roku 2011, ktorá sa dosiahla na technickej úrovni, sa na základe návrhov EÚ obnovili rokovania o pristúpení EÚ k Európskemu dohovoru o ľudských právach.

D. PRESADZOVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV, DEMOKRACIE A PRÁVNEHO ŠTÁTU

Rok 2012 bol pre politiku EÚ v oblasti ľudských práv rokom významných zmien. EÚ prijala 25. júna strategický rámec EÚ pre ľudské práva a demokraciu a akčný plán EÚ pre ľudské práva a demokraciu a tým opäť potvrdila, že ľudské práva nie sú len stredobodom jej základných zásad, ale aj striebornou niťou, ktorá sa vinie všetkou jej činnosťou.

Strategický rámec EÚ pre ľudské práva a demokraciu

V **strategickom rámci**⁹² sa stanovuje, že „EÚ bude podporovať ľudské práva vo všetkých oblastiach svojej vonkajšej činnosti bez výnimky“. Stanovujú sa v ňom zásady, ciele a priority, ktoré majú za cieľ zvýšiť v priebehu nasledujúcich desiatich rokov účinnosť a jednotnosť politiky EÚ v oblasti ľudských práv ako celku⁹³. Predstavuje dohodnutý základ pre skutočne kolektívne úsilie, do ktorého sú zapojené tak členské štáty EÚ, ako aj inštitúcie EÚ. V strategickom rámci je zakotvený aj záväzok nadviazať skutočné partnerstvo s občianskou spoločnosťou.

Strategický rámec je prístupom EÚ, ktorý sa dohodol ako reakcia na nové globálne výzvy.

V **spoločnom oznámení** Európskej komisie a VP z decembra 2011 s názvom *Ľudské práva a demokracia v centre vonkajšej činnosti EÚ – smerom k účinnejšiemu prístupu*⁹⁴ sa vysvetľuje, že pri začleňovaní otázky ľudských práv do vonkajších politík je potrebná jednotnosť. V oznámení sa potvrdzuje, že v otázkach ľudských práv a demokracie musí byť EÚ zásadová, pokiaľ ide o normy a hodnoty, ktoré sa snaží presadzovať; kreatívna v spôsoboch, ktoré volí, a absolútne odhodlaná dosiahnuť konkrétne výsledky.

⁹² Závery Rady o ľudských právach a demokracii; 3 179. zasadnutie Rady pre zahraničné veci, Luxemburg, 25. júna 2012.

⁹³ Európsky parlament prijal 18. apríla 2012 uznesenie o výročnej správe o ľudských právach vo svete a o politike Európskej únie v tejto oblasti vrátane dôsledkov pre strategickú politiku EÚ v oblasti ľudských práv (P7_TA(2012)0126), 13. decembra 2012 prijal uznesenie o výročnej správe o ľudských právach a demokracii vo svete v roku 2011 a o politike Európskej únie v tejto oblasti (P7_TA(2012)0503), ako aj uznesenie o preskúmaní stratégie EÚ v oblasti ľudských práv (P7_TA(2012)0504).

⁹⁴ Spoločné oznámenie vysokej predstaviteľky/podpredsedníčky Komisie a Európskej komisie „Ľudské práva a demokracia v centre vonkajšej činnosti EÚ – smerom k účinnejšiemu prístupu“; KOM(2011) 886 v konečnom znení.

Rámec je doplnený **akčným plánom**, ktorý celkovo obsahuje 97 opatrení rozložených v 36 okruhoch a ktorý sa vzťahuje na obdobie do 31. decembra 2014. Jedným zo záväzkov akčného plánu je, že EÚ by mala výsledky v oblasti plnenia cieľov prezentovať vo výročnej správe o ľudských právach a demokracii vo svete.

Ľudské práva vo všetkých politikách EÚ

Vymenovanie **osobitného zástupcu EÚ pre ľudské práva** v roku 2012 ako súčasť nového balíka pre ľudské práva má prispieť k vykonávaniu strategického rámca a akčného plánu, ako aj k posilneniu efektívnosti politiky EÚ a zviditeľneniu jej príspevku⁹⁵. Stavros Lambrinidis nastúpil do tejto funkcie v septembri 2012 a už sa začal vystupovať, a to najmä v súvislosti so strategickými partnermi EÚ, krajinami v jej susedstve a krajinami v procese prechodu. Viedol dialógy o ľudských právach s Mexikom a Africkou úniou; pracoval na rozvoji vzťahov s Ruskom a Egyptom; zúčastnil sa na podujatiach na vysokej úrovni, ako napr. na prvom fóre OSN o podnikaní a ľudských právach a na zasadnutí OBSE o realizácii ľudského rozmeru, a stretol sa s obhajcami ľudských práv, poslancami Európskeho parlamentu, ako aj so zástupcami členských štátov. Podporoval činnosť EÚ v rôznych oblastiach ľudských práv, ako je napr. rodová otázka, sloboda náboženského vyznania alebo viery a sloboda prejavu.

V roku 2012 sa EÚ aktívne usilovala o ďalšie zakotvenie otázky ľudských práv do svojej činnosti a opatrení tak, ako sa stanovuje v rámci. Vo všetkých 140 delegáciách a úradoch aj v 15 misiách a operáciách SBOP existujú v súčasnosti určené **kontaktné miesta pre ľudské práva a demokraciu**. V 101 krajinách boli vymenovaní aj styční úradníci pre obhajcov ľudských práv. Kontaktné miesta pre ľudské práva fungujú teraz na každom riaditeľstve pre jednotlivé zemepisné oblasti a ich cieľom je neustále začleňovanie otázky ľudských práv do činnosti celej ESVČ.

⁹⁵ Európsky parlament prijal 13. júna 2012 uznesenie o osobitnom zástupcovi EÚ pre ľudské práva (P7_TA(2012)0250).

Medziútvarová skupina Komisie pre ľudské práva začala v súvislosti s prácou na strategickom rámci a akčnom pláne znova aktívne pracovať. Počas roku 2012 zasadala pri rôznych príležitostiach, v rámci nich sa zišli zástupcovia generálnych riaditeľstiev ESVČ a Komisie, a preukázala svoj význam tým, že zabezpečuje súdržnú činnosť všetkých jednotlivých útvarov, ktoré sa zaoberajú problematikou ľudských práv.

Novým počínom v roku 2012 bolo vytvorenie **kontaktnej skupiny pre ľudské práva** na vysokej úrovni **medzi Európskym parlamentom, ESVČ a Komisiou**. Aj táto skupina sa zriadila v kontexte práce na strategickom rámci a akčnom pláne. Po prvom zasadnutí, ktoré sa konalo 16. apríla 2012, skupina preukázala, že má význam ako fórum pre pravidelnú výmenu názorov o otázkach ľudských práv medzi poslancami EP a vyššími úradníkmi ESVČ. V dôsledku toho sa po prijatí strategického rámca a akčného plánu naďalej stretáva a v súčasnosti sa považuje za dôležitý komunikačný kanál.

V tomto roku EÚ zintenzívnila svoje angažovanie vo vytváraní partnerstiev s **občianskou spoločnosťou**. S organizáciami občianskej spoločnosti sa systematicky konzultuje v súvislosti s tvorbou všetkých programov a v súčasnosti sa úzko podieľajú na tvorbe politík, napr. na príprave usmernení pre oblasť ľudských práv a vypracúvaní komplexného prístupu k rezolúcii Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti.

Činnosť EÚ v tejto oblasti je mimoriadne dôležitá, pretože v roku 2012 sa zmenšil priestor, v ktorom pôsobia mimovládne organizácie. Organizácie občianskej spoločnosti čoraz viac čelia rôznym prísnyim obmedzeniam, pokiaľ ide o slobodu prejavu a združovania, ktorú im ukladajú vlády usilujúce sa umlčať ich hlas a potlačiť ich činnosť.

S cieľom pomôcť v tejto záležitosti **EIDHR** (európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva) poskytoval v roku 2012 podporu obhajcom ľudských práv, občianskej spoločnosti a ďalším aktérom vo viac ako 100 krajinách. Európska komisia vo svojom návrhu nariadenia navrhla, aby sa v záujme ešte väčšej podpory ich úsilia vyčlenila na obdobie 2014 – 2020 čiastka 1,4 miliardy EUR, rokovania o presnej výške rozpočtu a jeho rozsahu však ešte pokračujú.

Októbrové **oznámenie Komisie „Korene demokracie a trvalo udržateľného rozvoja: spolupráca Európy s občianskou spoločnosťou v oblasti vonkajších vzťahov“**⁹⁶ rozhodne zaväzuje EÚ k poskytovaniu väčšej podpory organizáciám občianskej spoločnosti v partnerských krajinách, aby tieto organizácie mohli v plnej miere zohrávať svoju úlohu, pokiaľ ide o poskytovanie sociálnych služieb, transparentnosť a presadzovanie dobrej správy vecí verejných, a prispievať k tvorbe politík. S cieľom zvýšiť účinok opatrení EÚ sa v súčasnosti mapuje situácia.

V októbri sa tiež zriadila **Európska nadácia na podporu demokracie**, ktorá má podporovať prodemokratických aktivistov usilujúcich sa o prechod k demokracii v európskom susedstve a mimo neho⁹⁷. Táto nadácia má dopĺňať už existujúce nástroje vrátane EIDHR. Pridaná hodnota nadácie bude spočívať v poskytovaní rýchlej a flexibilnej podpory subjektom, ktoré ešte podporu nedostávajú, ktorí sú podporovaní nedostatočne alebo majú problémy pri získavaní podpory z existujúcich nástrojov EÚ; najzrejmějšími príkladmi sú organizácie občianskej spoločnosti, hnutia a jednotliví aktivisti pôsobiaci v prospech pluralistického systému viacerých strán bez ohľadu na ich veľkosť a formálny štatút.

Oveľa dôležitejšie ako slová a správy je však to, či politiky a plány EÚ skutočne zlepšujú situáciu v oblasti ľudských práv.

Presadzovanie všeobecného uplatňovania ľudských práv

Počas celého roka 2012 EÚ opätovne potvrdzovala svoje odhodlanie podporovať a ochraňovať všetky ľudské práva, či už občianske a politické alebo hospodárske, sociálne a kultúrne. S týmto cieľom sa na 14. výročnom **fóre EÚ a MVO** zameranom na ľudské práva, ktoré sa konalo v decembri, zišlo vyše 200 angažovaných obhajcov ľudských práv, aktivistov v oblasti ľudských práv a tvorcov politík odhodlaných pretaviť spoločné záujmy do spoločnej činnosti. Na fóre sa preskúmala úloha regionálnych mechanizmov pri podpore všeobecného uplatňovania, a to za aktívnej účasti zástupcov medzinárodných a regionálnych mechanizmov v oblasti ľudských práv z celého sveta.

⁹⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0492:FIN:SK:PDF>

⁹⁷ Európsky parlament prijal 29. marca 2012 odporúčanie Rade k postupu prípadného založenia európskej nadácie pre demokraciu (EED) (P7_TA(2012)0113).

EÚ pokračovala v činnosti na úrovni OSN zameranej na podporu všeobecného presadzovania ľudských práv. Vyzvala k ratifikácii kľúčových medzinárodných zmlúv v oblasti ľudských práv a ďalej zdôrazňovala, že je potrebné začleniť otázku ľudských práv, správy vecí verejných, demokracie a právneho štátu do rámca miléniových rozvojových cieľov pre obdobie po roku 2015.

Uznanie univerzálnej povahy ľudských práv je dôležité preto, aby bolo možné riešiť výzvy, ktoré presahujú hranice jednotlivých krajín. Rok 2012 sa vyznačoval tým, že vo svete sa vyvinuli nové **krízy v oblasti ľudských práv** a tie existujúce sa zhoršili, či už išlo o rozšírenie represívnych zákonov v určitých krajinách východnej Európy a strednej Ázie alebo pokračujúcu bezpečnostnú krízu v Saheli. V roku 2012 sa prudko zhoršila situácia v Mali, kde v dôsledku štátneho prevratu a činnosti extrémistických ozbrojených skupín dochádzalo k závažnému porušovaniu ľudských práv. Celý región zasiahli politické nepokoje, teroristická činnosť, obchodovanie s drogami a pašovanie zbraní, ktoré sa rozšírili do susedných krajín a ohrozovali mier a bezpečnosť.

So zreteľom na obmedzenie priestoru, v ktorom pôsobia obhajcovia ľudských práv a MVO, ako aj na pretrvávajúcu rodovú nerovnosť EÚ využila na podporu ľudí v núdzi celú škálu nástrojov, ktoré má k dispozícii.

Ľudské práva vo všetkých vonkajších politikách EÚ

EÚ v roku 2012 presadzovala ľudské práva vo všetkých oblastiach svojej vonkajšej činnosti bez výnimky. Počas roka 2012 EÚ naďalej zabezpečovala, aby sa do politických rámcových dohôd, tak s priemyselnými, ako aj s priemyslovo menej vyspelými krajinami, vkladali doložky o ľudských právach, a aby sa náležité odkazy uvádzali aj v dohodách o voľnom obchode. Bolo tomu tak aj v prípadoch, keď nebolo ľahké dosiahnuť dohodu s partnerskou krajinou. Takéto doložky sa v roku 2012 vložili do dohôd s Irakom, Vietnamom, s krajinami Strednej Ameriky a s Filipínami⁹⁸.

⁹⁸ Európsky parlament prijal 14. júna 2012 uznesenie o prípadoch beztretnosti na Filipínach (P7_TA(2012)0264).

V rámci **spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky** sa v spolupráci so vzdelávacími inštitúciami členských štátov EÚ a s občianskou spoločnosťou ďalej rozpracovali moduly odbornej prípravy pred nasadením zamerané na ľudské práva, ochranu detí a rodové otázky, ktoré sa začnú v plnej miere využívať v roku 2013.

Napĺňanie priorít EÚ v oblasti ľudských práv

V priebehu celého roka 2012 EÚ naďalej potvrdzovala svoj nesúhlasný postoj voči **trestu smrti** a využívala všetky diplomatické nástroje, ktorá má k dispozícii, aby sa dosiahol pokrok, pokiaľ ide o jeho zrušenie na celom svete. Toto úsilie o zrušenie trestu smrti je jednou z hlavných priorít určených v strategickom rámci a akčnom pláne pre ľudské práva a demokraciu.

Pri príležitosti Svetového a Európskeho dňa proti trestu smrti 10. októbra vydali EÚ a Rada Európy spoločné vyhlásenie, v ktorom opätovne potvrdili, že odmietajú trest smrti za akýchkoľvek okolností, a zaviazali sa, že sa budú usilovať o jeho zrušenie na celom svete. Delegácie EÚ na celom svete si pripomenuli tento deň mnohými seminármi, tlačovými konferenciami, výstavami a podujatiami.

EÚ naďalej preukazovala svoj nesúhlas s trestom smrti na všetkých príslušných fórach, a to predovšetkým v rámci OSN, OBSE a Rady Európy. EÚ a jej členské štáty sa prostredníctvom rozsiahleho lobingu a kampaní aktívne zapojili do medziregionálnej aliancie na podporu prijatia rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č. 67/176 (z 20. decembra 2012), v ktorej sa znova potvrdila výzva k zavedeniu moratória na uplatňovanie trestu smrti. Táto rezolúcia bola prijatá počtom 111 hlasov, čo bol v porovnaní s podobnými rezolúciami z roku 2007, 2008 a 2010 rekordný počet, pričom 41 delegácií bolo proti a 34 sa hlasovania zdržalo.

Nadalej sa vyvíjalo úsilie zamerané na vytvorenie nových **usmernení pre oblasť ľudských práv**, ako aj rozpracovanie existujúcich usmernení. Tieto praktické nástroje majú pomôcť zastúpeniam EÚ vo svete lepšie presadzovať politiku v oblasti ľudských práv. Začala sa práca na usmerneniach pre oblasť slobody náboženstva alebo viery a na premene súboru nástrojov zameraných na lesby, gejov, bisexuálne, transrodové a intersexuálne osoby (LGBTI)⁹⁹ na usmernenia; revidovali sa aj usmernenia politiky EÚ voči tretím krajinám týkajúce sa mučenia a iného krutého, neľudského alebo ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania. Podobne sa v roku 2012 aktualizovala usmerňujúca poznámka o zdravotnom postihnutí a rozvoji.

Na poprednom mieste zoznamu priorít EÚ v oblasti ľudských práv sú **deti**. Prostredníctvom programu „Investovanie do ľudí“ a nástroja EIDHR sa vo vyše 50 krajinách financovalo mnoho projektov zameraných na deti. V rámci tejto činnosti začala EÚ realizovať 15 projektov zameraných na boj proti detskej práci, na ktoré sa vyčlenilo približne 11,1 milióna EUR.

V roku 2012 viedla EÚ aj celosvetovú lobingovú kampaň na podporu ratifikácie dvoch opčných protokolov k Dohovoru o právach dieťaťa a k Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce (MOP) č. 182 o najhorších formách detskej práce. Podarilo sa zabezpečiť ďalších 18 ratifikácií týchto nástrojov.

⁹⁹ Európsky parlament prijal 5. júla 2012 uznesenie o násilí voči lesbickým ženám a právach lesbičiek, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálne identifikovaných ľudí (LGBTI) v Afrike (P7_TA(2012)0299).

V roku 2012 stála na poprednom mieste programu aj **rodová** otázka¹⁰⁰. EÚ sa naďalej prostredníctvom dialógov o ľudských právach a konzultácií s partnermi usilovala o presadzovanie práv žien. Vypracovala sa a v novembri 2012 aj prijala druhá správa o vykonávaní akčného plánu EÚ o rodovej rovnosti a posilnení postavenia žien v rámci rozvojovej spolupráce. Správa obsahuje konkrétne príklady začleňovania rodovej otázky do geografických nástrojov EÚ. Aj v súvislosti s otázkou posilnenia postavenia žien vyvíjala EÚ úsilie a spolu s 12 spoluzakladajúcimi členmi vytvorila v septembri partnerstvo pre rovnoprávnú budúcnosť, medzi popredné ciele ktorého patrí zabezpečenie účasti žien v politike a posilnenie ich ekonomického postavenia.

EÚ naďalej zohrávala vedúcu úlohu vo vykonávaní komplexného prístupu k rezolúcii Bezpečnostnej rady OSN č. 1325 o ženách, mieri a bezpečnosti. V otázke žien, mieru a bezpečnosti vystupovala v tomto roku aktívne vo viac ako 70 krajinách, jej podpora vo výške približne 200 miliónov EUR bola určená na vypracovanie a vykonávanie národných akčných plánov jednotlivých krajín, financovanie mimovládnych organizácií a odbornú prípravu vládnych agentúr¹⁰¹.

EÚ vo svojej **stratégii na roky 2012 – 2016 zameranej na odstránenie obchodovania s ľuďmi**, ktorú prijala v júni 2012, zaujala prístup zameraný na ľudské práva a rodovú otázku. V stratégii sa uplatňuje komplexný prístup, ktorý sa zameriava na predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi, ochranu obetí, ako aj na partnerstvá s rozličnými zainteresovanými stranami vrátane občianskej spoločnosti.

¹⁰⁰ Výročné stretnutie poradcov pre otázky ľudských práv a rodové otázky pôsobiacich v rámci SBOP sa konalo 15. júna 2012 v Bruseli. Poradcovia z takmer všetkých misií a operácií predstavili svoju činnosť a diskutovali predovšetkým o týchto troch témach: odbornej príprave a zdrojoch, spolupráci s občianskou spoločnosťou a vnútorných/organizačných otázkach vrátane vzťahov s veliteľstvami. Všetky plánovacie dokumenty civilných misií SBOP obsahujú jasné odkazy na otázky týkajúce sa ľudských práv/rodovej rovnosti, mieru a bezpečnosti; 50 % mandátov zahŕňa rovnako jasné odkazy a 60 % misií podáva o týchto skutočnostiach správu; 60 % civilných misií SBOP má určených poradcov pre rodové otázky alebo kontaktné osoby pre rodové otázky, ktorí riešia najmä rodové aspekty krízového riadenia.

¹⁰¹ Európsky parlament prijal 2. februára 2012 uznesenie o situácii žien vo vojne (P7_TA(2012)0028).

Pokiaľ ide o **slobodu prejavu online i offline**¹⁰², EÚ vo svojich dvojstranných vzťahoch s tretími krajinami (Iránom, Sýriou, Čínou, Egyptom, Líbyou a Vietnamom), ako aj na viacstranných fórach opakovane odsúdila obmedzovanie slobody prejavu a prístupu k internetu a zatýkanie blogerov. V júni EÚ v zásadnej miere prispela k tomu, že Rada pre ľudské práva jednomyselne prijala prvú rezolúciu na ochranu slobody slova na internete, ktorú presadzovalo Švédsko¹⁰³. Prostredníctvom svojej stratégie „No Disconnect“ (neodpájania) poskytovala EÚ aj naďalej trvalú podporu užívateľom internetu, blogerom a kybernetickým aktivistom, ktorí žijú v autoritárskych režimoch.

Vzdelávanie

Vzdelávanie bolo jednou z kľúčových horizontálnych otázok, ktoré sa vyzdvihli na zasadnutí Gymnich (Pafos, 7. – 8. septembra 2012). VP/PK sa o vzdelávaní zmenila ako o horizontálnej otázke kľúčového významu, ktorá by sa mala odzrkadľovať v našom komplexnom prístupe k zahraničnej politike. Zdôraznil sa potenciál tohto nástroja tzv. jemnej sily pretvárať spoločnosti ako niečo, čo by malo byť stredobodom našej zahraničnej politiky. Platí to predovšetkým pre predchádzanie konfliktom, zásahy v oblastiach konfliktu, ako aj pre krajiny v procese prechodu. Vyjadrilo sa znepokojenie nad nízkou mierou účasti žien a mladých dievčat vo vzdelávacom systéme a zdôraznila sa potreba sústrediť zdroje na vzdelávaciu infraštruktúru.

Spolupráca s dvojstrannými partnermi

Počas celého roka 2012 sa EÚ prostredníctvom dialógu a cieleného prístupu usilovala o to, aby jej činnosť mala vplyv priamo na mieste.

¹⁰² Európsky parlament prijal 11. decembra 2012 uznesenie o stratégii digitálnej slobody v zahraničnej politike EÚ(P7_TA(2012)0470).

¹⁰³ A/HRC/20/L.13 Rezolúcia s názvom „The promotion, protection and enjoyment of human rights on the Internet“ (Presadzovanie, ochrana a požívanie ľudských práv na internete: <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/LTD/G12/147/10/PDF/G1214710.pdf?OpenElement>).

V roku 2012 sa viedlo 30 **dialógov** a konzultácií na tému **ľudských práv**, na ktorých sa s partnerskými krajinami diskutovalo o problematických otázkach. V Brazílii, Gruzínsku, Indonézii a v Mexiku sa súčasne s dialógmi o ľudských právach konali aj semináre s občianskou spoločnosťou. VP/PK a ESVČ vydali počas roka 2012 mnoho vyhlásení, pričom v mnohých ďalších prípadoch sa vyvíjalo zákulisné diplomatické úsilie.

Delegácie EÚ predložili 140 **stratégií pre ľudské práva** pre jednotlivé krajiny, ktoré sa zaslali členským štátom, a Rada v novembri potvrdila prvých 48 stratégií. Je potrebné uznať, že proces schvaľovania je zdĺhavý, všetky stratégie však vypracovali vedúci misií EÚ a už sa vykonávajú, pričom prvé správy o vykonávaní sa majú vypracovať začiatkom roku 2013 na základe vyhodnotenia situácie na mieste.

Práca v rámci viacstranných inštitúcií

Na zabezpečenie toho, aby sa univerzálne ľudské práva uznávali ako také a platili pre všetky ženy, mužov a deti bez ohľadu na to, kde žijú, neexistuje lepšie fórum, ako je **Organizácia Spojených národov**.

EÚ sa v rámci fór OSN pre ľudské práva angažovala v roku 2012 v rovnakej miere ako v predchádzajúcich rokoch. Tri zasadnutia **Rady pre ľudské práva**, ktoré sa konali počas tohto roku, boli z hľadiska EÚ veľmi úspešné¹⁰⁴. EÚ predložila rezolúcie o Sýrii, Mjanmarsku/ Barme, Kórejskej ľudovodemokratickej republike (spolu s Japonskom) a o Bielorusku, ako aj tematické rezolúcie o slobode náboženstva a viery a o právach dieťaťa (spolu so skupinou latinskoamerických a karibských krajín (GRULAC)). Aktívne podporila mnohé ďalšie rezolúcie vrátane rezolúcií o slobode prejavu, Srí Lanke, Iráne, Eritrei, Pobreží Slonoviny a o Somálsku. EÚ iniciovala vypracovanie nového mandátu a zriadenie úradu osobitného zástupcu pre Bielorusko a podporila nového osobitného spravodajcu pre Eritreu. EÚ za podpory členských štátov v plnej miere podporila činnosť vyšetrovacej komisie pre Sýriu a zabezpečila potrebné predĺženie jej mandátu, ako aj dôraznú výzvu na zabezpečenie zodpovednosti a zamedzenie beztrestnosti. Medzi hlavné témy patrila otázka ľudských práv žien a počas 20. zasadnutia EÚ spolu s Brazíliou zorganizovala sprievodnú akciu venovanú obhajkyniam ľudským práv, ktorá zaznamenala hojnú účasť.

¹⁰⁴ Európsky parlament prijal 16. februára 2012 uznesenie o pozícii Parlamentu k 19. zasadnutiu Rady OSN pre ľudské práva (P7_TA(2012)0058).

Počas 67. zasadnutia **Valného zhromaždenia OSN v New Yorku** sa s výraznou podporou schválili všetky iniciatívy EÚ. Medziregionálna iniciatíva zameraná proti trestu smrti sa prijala s doposiaľ najväčšou podporou, čo do počtu hlasov, ako aj počtu krajín, ktoré sa k nej pripojili, čo potvrdzuje celosvetový trend smerom k zrušeniu trestu smrti. V nadväznosti na úspešné rokovania s Mjanmarskom/Barmou sa dosiahol konsenzus v súvislosti s rezolúciou o tejto krajine, v ktorej sa uznáva dosiahnutý pokrok, ale tiež sa v nej uvádzajú ostávajúce problematické oblasti týkajúce sa ľudských práv, ktorým je potrebné sa v budúcnosti venovať. Rezolúcia o KLDR bola prijatá bez hlasovania a iniciatíva týkajúca sa Sýrie, ktorú predložila koalícia na čele s arabskými krajinami vrátane niektorých členských štátov EÚ, zaznamenala rekordnú podporu. Za podpory EÚ sa predložila komplexná rezolúcia o ľudských právach v Iráne a bola prijatá s dosť vysokým počtom hlasov. Znova sa na základe konsenzu prijala výročná rezolúcia EÚ o slobode náboženstva alebo viery. Na tomto zasadnutí sa prijala aj rezolúcia o právach dieťaťa zameranú na domorodé deti a schválila vôbec prvá rezolúcia VZ OSN, v ktorej sa vyzýva na ukončenie škodlivej praxe mrzačenia ženských pohlavných orgánov – išlo o africkú iniciatívu, ktorú EÚ výrazne podporila, schválili sa aj dokumenty, v ktorých sa vyzýva na odstránenie všetkých foriem násilia voči ženám a na ukončenie mimosúdnych popráv.

EÚ v tomto roku pokračovala v úzkej spolupráci s **regionálnymi partnermi** na celom svete, ako napríklad s Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), Africkou úniou, ako aj s Ligou arabských štátov a komunikovala s Organizáciou islamskej konferencie (OIC). Po prvý raz sa prijali priority EÚ pre spoluprácu s Radou Európy v rokoch 2012 a 2013, ktoré prihliadali na dvojročný program činnosti Rady Európy. EÚ a Rada Európy vykonávajú čoraz väčší počet spoločných programov v rámci oblasti právneho štátu, demokracie a ľudských práv, ktorých rozpočet dosiahol v roku 2012 výšku 101 miliónov EUR (spolufinancované zo strany EU v priemernej výške 89 %).

Spolupráca v rámci EÚ

Pre rok 2012 bolo príznačné zintenzívnenie spolupráce medzi inštitúciami EÚ.

Traja predsedovia inštitúcií EÚ – Van Rompuy, Barroso a Schultz – prebrali 10. decembra, ktorý je dňom ľudských práv, **Nobelovu cenu za mier**. Rozhodlo sa, že finančná odmena za Nobelovu cenu sa využije na financovanie projektov zameraných na zabezpečovanie vzdelávania pre deti postihnuté ozbrojenými konfliktmi.

Táto cena je nesmiernym uznaním dosiahnutých výsledkov, ale sústreďuje pozornosť aj na to, že je potrebné, aby všetci Európania – inštitúcie EÚ, členské štáty a 500 miliónov občanov – spolupracovali a zdvojnásobili úsilie o presadzovanie a ochranu ľudských práv nielen v rámci našich hraníc, ale aj na celom svete.

Demokracia a právny štát

Demokracia a právny štát predstavujú neoddeliteľnú súčasť politiky EÚ v oblasti ľudských práv. EÚ v roku 2012 naďalej dôsledne podporovala volebné procesy na celom svete a vysielala **volebné pozorovateľské misie a misie expertov na voľby** a poskytovala tiež volebnú pomoc a podporu pre domácich pozorovateľov. Počas roku 2012 nasadila EÚ celkovo 13 volebných pozorovateľských misií a misií expertov na voľby. Tieto misie prispeli k podpore demokracie v susedstve EÚ (volebná pozorovateľská misia v Alžírsku, volebný hodnotiaci tím v Líbyi a misia expertov na voľby v Egypte), boli svedkami odovzdania moci do rúk opozície (volebná pozorovateľská misia a misia expertov na voľby v Senegale a misia expertov na voľby v Mexiku) a upevnenia demokracie v nestabilných štátoch (volebná pozorovateľská misia vo Východnom Timore a v Sierre Leone).

Zintenzívnilo sa úsilie o zabezpečenie systematického zohľadňovania usmernení volebných misií EÚ. Do tohto úsilia sa zapojili všetky pracovné skupiny Rady pre jednotlivé zemepisné oblasti a všetkým delegáciám EÚ sa zaslali príslušné pokyny. V rámci tohto úsilia vyslala EÚ v decembri prvú povolebnú misiu do Malawi s úlohou zhodnotiť pokrok, ktorý sa dosiahol v súvislosti s volebnými reformami, ako aj vplyv odporúčaní, ktoré vypracovala volebná pozorovateľská misia EÚ.

Významný pokrok v oblasti demokracie a ľudských práv, ktorý sa dosiahol počas roku 2011, najmä v južnom susedstve, vystriedalo v roku 2012 isté vytriezvenie a výzvy, ktoré upozornili na to, že na to, aby demokracia zapustila hlboké korene, jedny voľby nestačia.

Turbulentná povaha politického procesu v Egypte dokazuje, aký krehký je proces prechodu a koľko konsolidácie je ešte treba. Jasne sa ukázalo prepojenie medzi výkonom politických a občianskych práv a požívaním hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv – ako sa prejavuje v politických systémoch, ktoré sú (alebo nie sú) schopné zabezpečiť dobré životné podmienky občanov vrátane žien a príslušníkov menšín.

S cieľom poskytnúť tak potrebnú politickú a hospodársku podporu príslušným krajinám pri prechode k demokracii sa vytvorili osobitné skupiny EÚ – Tunisko (2011), EÚ – Jordánsko (2012) a EÚ – Egypt (2012). Týmto spôsobom EÚ preukázala, že je pripravená byť skutočným partnerom, ale iba za predpokladu, že sa zabezpečí dodržiavanie ľudských práv a demokratických zásad.

EÚ sa počas roku 2012 usilovala využívať všetky svoje nástroje, od politického dialógu cez rozvojovú spoluprácu po sankcie, a to s cieľom zabezpečiť plné požívanie ľudských práv a demokracie. V nadväznosti na závery Rady z decembra 2009¹⁰⁵ pokračovala práca na koherentnejších prístupoch k podpore demokracie. V októbri bola prijatá konsolidovaná spoločná správa o vykonávaní akčných plánov na podporu demokracie v deviatich pilotných krajinách. Získané poznatky sa využijú, keď sa takéto akčné plány začnú začiatkom roku 2013 vykonávať v druhej skupine krajín.

Demokracia a právny štát sú nevyhnutne spojené s **rozvojom**. V roku 2012 dosiahla EÚ pokrok vo svojej politike v oblasti budúcej rozvojovej spolupráce, tzv. program zmien¹⁰⁶, v rámci ktorého sa vyzdvihuje, že je potrebné podporovať **prístup k rozvoju založený na ľudských právach** a zabezpečiť, aby rozvojové procesy boli inkluzívne. Aj v usmerneniach pre rozpočtovú podporu¹⁰⁷ sa ľudské práva, správa vecí verejných a demokracia považujú za hlavné kritériá rozvojovej spolupráce EÚ.

¹⁰⁵ Závery Rady o podpore demokracie vo vonkajších vzťahoch EÚ – na ceste k väčšej súdržnosti a účinnosti (dokument [16081/09](http://register.consilium.europa.eu/pdf/sk/09/st16/st16081.sk09.pdf)), <http://register.consilium.europa.eu/pdf/sk/09/st16/st16081.sk09.pdf>.

¹⁰⁶ Závery Rady o zvyšovaní vplyvu rozvojovej politiky EÚ: „program zmien“ (3 166. zasadnutie Rady pre zahraničné veci, v Bruseli 14. mája 2012).

¹⁰⁷ Závery Rady „Budúci prístup k rozpočtovej podpore EÚ pre tretie krajiny“ (3 166. zasadnutie Rady pre zahraničné veci, v Bruseli 14. mája 2012).

22. a 23. novembra 2012 sa v Bruseli konal seminár pre expertov, ktorí pôsobia v rámci misií SBOP, zameraný na otázky právneho štátu. Išlo o prvé podujatie, ktoré zorganizoval útvar pre plánovanie a vedenie civilných operácií (CPCC), ktorého témou bol právny štát. Seminár sa zaoberal problémami, ktorým tento útvar čelí v rámci svojich desiatich misií v Európe, Afrike a na Blízkom a Strednom východe, prostredníctvom ktorých prispieva k ďalšiemu rozvoju právneho štátu. CPCC vytvoril v záujme nadväzujúcich krokov v tejto oblasti fórum na výmenu názorov, vedenie diskusie a na vytvorenie siete zainteresovaných strán a expertov¹⁰⁸.

V roku 2012 EÚ ďalej potvrdzovala a zintenzívnila svoj záväzok posilniť právny štát prostredníctvom misií SBOP, najmä EULEX Kosovo, EUPOL Afghanistan, EUJUST Lex Iraq a EUPOL COPPS (okupované palestínske územia).

E. EFEKTÍVNEJŠIE, SCHOPNEJŠIE A JEDNOTNEJŠIE KRÍZOVÉ RIADENIE PROSTREDNÍCTVOM SBOP

V roku 2012 sa začali tri nové civilné misie: misia EUCAP NESTOR na podporu budovania regionálnych námorných kapacít v štátoch Afrického rohu a západného Indického oceánu; misia EUAVSEC v Južnom Sudáne zameraná na posilnenie bezpečnosti na medzinárodnom letisku v Jube a misia EUCAP Sahel Niger zameraná na zlepšenie spôsobilostí nigerských bezpečnostných síl v boji proti terorizmu a organizovanej trestnej činnosti. Koncom roka 2012 sa plánovala aj činnosť v rámci SBOP v Mali a Líbyi.

¹⁰⁸ Na seminári sa počas dvoch dní zišlo takmer 60 ľudí zastupujúcich päť rozličných misií (EUJUSTLEX IRAQ, EULEX KOSOVO, EUPOL AFGHANISTAN, EUPOL CONGO, EUPOLCOPPS), ďalšie inštitúcie EÚ, OSN, členské štáty, MVO, strediská odbornej prípravy a výskumní pracovníci.

Hlavy štátov a predsedovia vlád vyslali 14. decembra 2012 jasný signál v prospech posilnenia kapacity EÚ zaistiť bezpečnosť, a to tým, že v záujme prípravy na rokovanie Európskej rady o bezpečnosti a obrane v rámci SBOP, ktoré je naplánované na december 2013, prijali procedurálne závery o SBOP. Európska rada so zreteľom na toto rokovanie potvrdila svoj záväzok posilniť SBOP ako zásadný prvok komplexného prístupu EÚ a pritom vyzvala VP (prostredníctvom ESVČ a EDA), ako aj Komisiu, aby do septembra 2013 predložili správy o svojich príslušných návrhoch a opatreniach na posilnenie SBOP a zlepšenie dostupnosti civilných a vojenských spôsobilostí. Európska rada určila v tejto súvislosti tri priority: i) zvýšenie účinnosti, viditeľnosti a vplyvu SBOP; ii) posilnenie rozvoja obranných spôsobilostí; iii) posilnenie európskeho obranného priemyslu¹⁰⁹.

1. SCHOPNEJŠIE KRÍZOVÉ RIADENIE

1.1. Konceptie činností v rámci SBOP

Rozvoju koncepcie EÚ sa naďalej včas venovalo značné úsilie, pretože v roku 2012 narastala potreba rozvoja spôsobilostí EÚ, a to nielen s ohľadom na začatie troch nových misií. Koncepcie sú základnými nástrojmi, ktoré slúžia ako usmernenia a príručky pre činnosť, ktorá sa vykonáva v rámci SBOP v rôznych oblastiach. K lepšiemu a rýchlejšiemu plánovaniu nových misií a operácií prispieva preskúmavanie starých koncepcií a vývoj nových, a to na základe poznatkov získaných z misií krízového riadenia, ktoré organizuje samotná EÚ, ako aj skúseností iných medzinárodných aktérov. Poznatky naopak vychádzajú hlavne z vlastných skúseností EÚ a potvrdzujú a využívajú sa prostredníctvom nových alebo aktualizovaných koncepcií. Medzi najdôležitejšie koncepčné činnosti patrí začatie preskúmania a revízie koncepcie „pohraničných misií EBOP v rámci civilného krízového riadenia“ a vypracovanie „koncepcie operácií námornej bezpečnosti“¹¹⁰.

¹⁰⁹ Európsky parlament prijal 22. novembra 2012 uznesenie o uplatňovaní spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (P7_TA(2012)0455). EP tiež 22. novembra 2012 prijal uznesenie o doložkách EÚ o vzájomnej obrane a solidarite: politický a operačný rozmer (P7_TA(2012)0456).

¹¹⁰ Európsky parlament prijal 10. mája 2012 uznesenie o námornom pirátstve (P7_TA(2012)0203).

1.2. Civilné a vojenské spôsobilosti

CIVILNÉ SPÔSOBILOSTI

V roku 2012 sa prijali dôležité opatrenia zamerané na ďalší rozvoj civilných spôsobilostí na účely SBOP. Je však potrebné odvieť ešte veľa práce, keďže EÚ nasadzuje čoraz rozmanitejšie a komplexnejšie misie, a to často v nepriateľskom prostredí, ktoré si vyžadujú širokú škálu odborných poznatkov.

ESVČ vypracovala v rámci úlohy, ktorú jej v decembri 2011 uložila Rada, viacročný plán rozvoja civilných spôsobilostí, a to na základe výsledkov práce, ktorá sa vykonala v rámci dvoch hlavných civilných cieľov, s cieľom vytvoriť trvalý rámec pre rozvoj civilných spôsobilostí SBOP využitím rôznych pracovných oblastí na rozvoj civilných spôsobilostí a štruktúrovať súbor správ a politických usmernení¹¹¹.

V septembri 2012 sa konal štvrtý seminár na vysokej úrovni o uľahčovaní nasadzovania civilného personálu do misií SBOP¹¹², ktorý bol zameraný na odstránenie nedostatkov v civilných misiách SBOP v oblasti právneho štátu. Civilné spôsobilosti sa prostredníctvom rokovaní riaditeľov pre bezpečnostnú politiku zviditeľnili v roku 2012 aj na vysokej politickej úrovni. Táto prax bude pokračovať aj v roku 2013.

Počas roku 2012 sa dosiahol značný pokrok smerom k finalizácii softvérového prostredia Goalkeeper, ktorého cieľom je pomôcť orgánom členských štátov vypracúvať zoznamy civilného personálu a využívať možnosti odbornej prípravy v celej Európe¹¹³, a to s cieľom uľahčiť nasadzovanie civilných spôsobilostí do civilných misií SBOP.

¹¹¹ Poverenie Rady z decembra 2011 sa uvádza v SBOP – závery Rady (dokument 17991/11). V súvislosti s prácou v rámci dvoch hlavných civilných cieľov pozri: Záverečná správa o Hlavnom civilnom ciele 2008 (dokument 14807/07) a Záverečná správa o Hlavnom civilnom ciele 2010 (dokument 16817/10).

¹¹² Uvedené štyri semináre (v júni 2009, júli 2010, júli 2011 a v septembri 2012) sa konali v Bruseli a ich cieľovou skupinou boli vyšší úradníci zo všetkých národných ministerstiev a útvarov zodpovedných za samotné vysielanie personálu do civilných misií SBOP. Správy z jednotlivých seminárov sa uvádzajú v dokumente 12018/09 (seminár z roku 2009), dokumente 14201/10 (seminár z roku 2010), dokumente 16109/11 (seminár z roku 2011) a v dokumente 15337/12 (seminár z roku 2012). O pokroku členských štátov v súvislosti s uľahčovaním nasadzovania civilného personálu do misií SBOP sa Rade predložili správy v novembri 2009 (dokument 15842/09) a decembri 2010 (dokument 16989/10). Tretia správa o pokroku sa má predložiť začiatkom roka 2013.

¹¹³ Najnovšia správa o pokroku v projekte Goalkeeper sa uvádza v dokumente 12312/12. Očakáva sa, že štvrtá správa o pokroku v projekte Goalkeeper sa zverejní v apríli 2013.

V záujme zvyšovania informovanosti pracovníkov v oblasti vnútornej bezpečnosti o potrebách personálu civilných misií sa prostredníctvom mnohých akcií a za účasti členských štátov, agentúr EÚ pre vnútornú bezpečnosť a inštitúcií EÚ ďalej posilňujú väzby medzi SBOP a oblasťou slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

Koncom roku 2012 sa tiež výrazne zlepšilo rýchle nasadzovanie budúcich misií SBOP zriadením skladu SBOP, ktorého hlavným cieľom bude rýchlo zásobovať misie vybavením nevyhnutným na ich rýchle nasadenie a prevádzkyschopnosť.

A na záver, Komisia na jeseň 2012 zmiernila pravidlá obstarávania platné pre misie pôsobiace v krajinách postihnutých krízou (v súlade s platnými ustanoveniami nariadenia o rozpočtových pravidlách): zabezpečilo sa tým, že misie SBOP môžu ľahšie uspokojovať svoje potreby týkajúce sa vybavenia a služieb.

VOJENSKÉ SPÔSOBILOSTI

Rada vo svojich novembrových záveroch opäť vyzvala na zachovanie a ďalší rozvoj vojenských spôsobilostí v záujme udržania a posilnenia SBOP – čo v kontexte širšieho komplexnejšieho prístupu podporuje schopnosť EÚ zaistiť bezpečnosť. Cyprus usporiadal niekoľko podujatí zameraných na vojenské spôsobilosti, vďaka čomu sa v druhom polroku 2012 dostala táto téma na prvé miesta v diskusiách na všetkých úrovniach.

V nadväznosti na aktualizáciu plánu rozvoja spôsobilostí EDA, ktorá sa vykonala v roku 2011, sa v súčasnosti pripravuje nové preskúmanie, ktoré sa bude realizovať v roku 2014 a sústredí sa tak na obsah, ako aj štruktúru.

O úspechoch, ktoré sa dosiahli v rozvoji vojenských spôsobilostí EÚ pod vedením Vojenského výboru EÚ, sa informovalo v jednotnej správe o pokroku v rozvoji vojenských spôsobilostí EÚ¹¹⁴. Medzi oblasti uvedené v správe, v ktorých sa dosiahli najväčšie úspechy, patrí združovanie a spoločné využívanie zdrojov (s osobitným zreteľom na odbornú prípravu a vzdelávanie), kybernetická obrana, vojenské zapojenie do projektu Jednotného európskeho neba, vypracovanie koncepcií a logistická podpora pre operácie SBOP. Hlavné súčasné nedostatky, ktoré sú uvedené v správe, súvisia so zníženou úrovňou podpory mechanizmov námornej a rýchlej vzdušnej reakcie, oneskorenie v krátkodobom rozvoji rozsiahlej siete pre operácie EÚ a stále nezaplnené miesta na zozname bojových skupín EÚ, čo by mohlo prípadne znížiť spôsobilosť vojenskej rýchlej reakcie EÚ.

Rada v súvislosti s preskúmaním nedostatkov vo svojich novembrových záveroch zdôraznila, že pri rozvoji vojenských spôsobilostí je potrebné sa sústrediť na vyplnenie medzier a plnenie nových požiadaviek SBOP. Vyzvala Vojenský výbor EÚ (VVEÚ), aby v roku 2013 preskúmal nedostatky a priority v oblasti vojenských spôsobilostí, čo poslúži ako príspevok pre plán rozvoja spôsobilostí Európskej obrannej agentúry (EDA), ktorého cieľom je poskytnúť základ pre vnútroštátne rozhodnutia o obranných investíciách v oblasti rozvoja spôsobilostí.

Združovanie a spoločné využívanie zdrojov

Základom úsilia EÚ bol i naďalej dvojaký prístup spočívajúci v rozvoji projektov spolupráce a súčasne zabezpečení toho, aby európska bezpečnostná spolupráca bola systematickejšia a udržateľnejšia z dlhodobého hľadiska. Riadiaci výbor EDA prijal v tejto súvislosti dobrovoľný Kódex správania pre združovanie a spoločné využívanie zdrojov, v ktorom sa uvádzajú konkrétne opatrenia na začlenenie spolupráce do procesov rozhodovania na vnútroštátnej úrovni. Pokrok sa dosiahol aj v realizovaní projektov zameraných na združovanie a spoločné využívanie zdrojov podporovaných zo strany EDA. Počas roku 2012 sa podnikli významné kroky, najmä v oblastiach tankovania počas letu (podpis vyhlásenia o úmysle týkajúceho sa vykonávania európskej iniciatívy venovanej viacúčelovému tankovaciemu transportnému lietadlu), helikoptérového výcviku (podpis technických dojednaní pre program helikoptérového výcviku), výcviku zameraného na ochranu proti improvizovaným výbušným zariadeniam, poľných nemocníc, námorného dohľadu, satelitnej komunikácie (obstarávacía jednotka) a diplomatických oprávnení (podpis programového dojednania pre diplomatické oprávnenia pre vojenské dopravné lietadlá účastníkov v ich príslušnom vnútroštátnom priestore alebo na ich území).

¹¹⁴ Jednotná správa o pokroku v rozvoji vojenských spôsobilostí EÚ od novembra 2011 do októbra 2012 (dokument 15476/12 z 25. októbra 2012).

Rada vo svojich novembrových záveroch uvítala prípravnú činnosť pracovnej skupiny Komisie pre obranný priemysel a trh a vyzvala Európsku komisiu a EDA, aby sa v úzkej spolupráci s členskými štátmi usilovali o konkurencieschopnejší a transparentnejší obranný trh v Európe a silnejší európsky obranný priemysel a aby stimulovali súčinnosť v oblasti výskumu tovaru a technológie s dvojakým použitím (vrátane oblastí, ako sú systémy leteckých dopravných prostriedkov bez posádky, kybernetická a námorná bezpečnosť, kozmický priestor, energetika a životné prostredie).

1.3. Získané poznatky a najlepšie postupy v civilnom a vojenskom rozmere SBOP

Posilňuje sa systém získavania poznatkov v rámci civilného aj vojenského rozmery SBOP. ESVČ predložila 30. novembra súbor dokumentov s názvom „Získané poznatky: zlepšovanie produktu“, ktorý členské štáty uvítali. Jedným z dokumentov bol návrh koncepcie týkajúcej sa poznatkov a najlepších postupov v civilnej SBOP, v ktorej sa kladie čoraz väčší dôraz na zabezpečenie konkrétneho uplatňovania poznatkov a premenu skúseností na najlepšie postupy s cieľom poskytnúť pozitívne vzory.

Súčasť „zlepšovania produktu“ tvorili aj dve spoločné civilno-vojenské správy: vôbec prvá spoločná výročná civilno-vojenská správa o poznatkoch a najlepších postupoch a tematická správa o poznatkoch získaných v rámci civilno-vojenskej podpory SBOP pre reformu sektora bezpečnosti. Reforma sektora bezpečnosti je jednou z kľúčových oblastí úsilia, ktoré EÚ vyvíja v záujme podpory medzinárodného mieru a bezpečnosti. Tieto správy predložilo riaditeľstvo pre krízové riadenie a plánovanie (CMPD) a uvítal ich PBV. Predložila sa aj správa o poznatkoch, ktoré SBOP priniesol projekt EÚ pre odbornú prípravu policajných síl na obdobie 2008 – 2010 financovaný Európskou komisiou. Odporúčaniami z týchto správ sa bude od roku 2013 usmerňovať práca týkajúca sa poznatkov a najlepších postupov.

V roku 2012 sa s cieľom uľahčiť výmenu poznatkov, skúseností a najlepších postupov medzi odborníkmi z oblasti krízového riadenia vytvorila aj spoločná databáza poznatkov a najlepších postupov SBOP v civilnej a vojenskej oblasti. Tento mimoriadne významný počin zahŕňa všetky zainteresované strany (Radu, ESVČ, útvary Komisie): diskusia o získaných poznatkoch sa presunula do roku 2013, keď ESVČ a Komisia predložia Rade na schválenie plán týkajúci sa skutočných zlepšení.

1.4. Odborná príprava a cvičenia

V roku 2012 sa na úrovni EÚ, ako aj na úrovni členských štátov vyvíjalo značné úsilie s cieľom splniť celkové ciele a zlepšiť odbornú prípravu v rámci SBOP u všetkých kategórií personálu, ktorý sa venuje otázkam SBOP alebo je nasadzovaný do misií a operácií SBOP.

ESVČ zorganizovala v máji 2012 po prvý raz zasadnutie, na ktorom sa zišli vedúci oddelení odbornej prípravy, odborní škoolitelia z misií a operácií SBOP, z inštitúcií EÚ a hlavní poskytovatelia odbornej prípravy v oblasti krízového riadenia. Toto podujatie uľahčilo komunikáciu medzi týmito tromi hlavnými skupinami zainteresovaných strán, ako aj diskusiu o najlepších postupoch týkajúcich sa odbornej prípravy v rámci misie, a to vrátane jej prepojenia na odbornú prípravu poskytovanú pred nasadením, a zvýšilo tiež informovanosť o nástrojoch na podporu odbornej prípravy, ktoré sú k dispozícii na úrovni EÚ. Toto stretnutie zaznamenalo vysokú účasť a účastníci ho hodnotili veľmi kladne. V budúcnosti sa bude konať každoročne.

Činnosti v rámci odbornej prípravy sa okrem iného zamerali na také otázky, ako je napr. príprava potenciálnych budúcich vedúcich misií a operácií SBOP, strategické plánovanie misií a začleňovanie rodovej otázky do operačnej činnosti SBOP.

Tromi strategickými a konkrétne zameranými kurzami operačného plánovania, ktoré usporiadal Vojenský štáb EÚ (EUMS) a na ktorých sa zúčastnili pracovníci zo všetkých inštitúcií EÚ, sa posilnil ďalší rozvoj komplexného prístupu. EUMS a Európska akadémia bezpečnosti a obrany (EABO) úspešne usporiadali prvý spoločný orientačný kurz. EABO tiež úzko spolupracovala s Európskou policajnou akadémiou (CEPOL) a na projekte Komisie „Nová európska iniciatíva odbornej prípravy v oblasti civilného krízového riadenia“, v rámci ktorého sa organizuje okrem iného odborná príprava pred nasadením pre niekoľko civilných misií SBOP.

ESVČ a Komisia vypracovali v roku 2012 návrh na posilnenie EABO a jej užšie prepojenie s ESVČ.

ESVČ so zreteľom na situáciu po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy po prvý raz usporiadala cvičenie v oblasti krízového riadenia: s názvom „Multi Layer 2012“, na ktorom sa preverili všetky tri úrovne rozhodovania¹¹⁵ v rámci reakcie SBOP na fiktívnu krízu. Ďalšie poznatky sa z tohto cvičenia získali preverovaním prvkov navrhovaných nových postupov krízového riadenia a systému ESVČ pre reakciu na krízu. Poznatky z tohto cvičenia sa využijú pri preskúmaní a revízii politiky a koncepcie EÚ v oblasti cvičení.

2. ÚČINNEJŠIA ČINNOSŤ

2.1 Spolupráca s partnermi v oblasti krízového riadenia

PARTNERSKÉ KRAJINY

Zintenzívnilo sa úsilie o ďalšie pokračovanie vecného dialógu a spolupráce s tretími krajinami, vrátane strategických partnerov, a o rozvoj vzťahov s novými partnermi. Členské štáty schválili súbor odporúčaní na zlepšenie a prehĺbenie spolupráce s partnermi v oblasti SBOP, na ktoré bude potrebné nadviazať. EÚ ďalej viedla dialóg s európskymi členmi NATO, ktorí nie sú členmi EÚ, s ďalšími krajinami, ktoré sú kandidátmi na pristúpenie k EÚ, ako aj s viacerými ďalšími významnými partnermi, medzi ktorých patrí USA, Kanada, Čína, Japonsko, Rusko a Ukrajina, ako aj so susedmi EÚ na východe a juhu.

Počas roku 2012 sa 14 krajín (Albánsko, Kanada, Čile, Chorvátsko, Island, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Čierna Hora, Nórsko, Nový Zéland, Srbsko, Švajčiarsko, Turecko, Ukrajina a USA) zúčastnilo na deviatich misiách a operáciách SBOP (EUFOR ALTHEA, EUJUST LEX Iraq, EULEX Kosovo, EUPM BiH (mandát sa skončil 30. júna 2012), EUPOL COPPS, EUPOL Afghanistan, EUNAVFOR ATALANTA, EUTM SOMALIA, EUSEC RD Congo). V kontexte činností zameraných na boj proti pirátstvu pokračovali plodné vzťahy s viacerými ďalšími partnermi.

¹¹⁵ Tri úrovne, na ktorých sa rozhodovalo v rámci cvičenia, boli: politická strategická, vojenská strategická a operačná úroveň.

Bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Nový Zéland a Moldavská republika uzavreli počas roku 2012 s EÚ dohody s cieľom ustanoviť rámec pre svoju účasť na operáciách krízového riadenia EÚ („rámcové dohody o účasti“). Začali sa aj rokovania týkajúce sa takýchto dohôd s Gruzínskom a Kórejskou republikou.

2.2 Medzinárodné organizácie

EÚ – NATO

Úzka spolupráca medzi EÚ a NATO v oblasti krízového riadenia v rámci dojednaní „Berlín Plus“ v súvislosti s operáciou SBOP EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine pokračovala bez problémov a efektívne aj v roku 2012.

Keď sa ukázalo, že plánovanie týkajúce sa Mali by mohlo viesť k spusteniu novej vojenskej operácie EÚ, zabezpečila sa plná transparentnosť s európskymi spojencami, ktorí nie sú členmi EÚ, a to bilaterálnymi kontaktmi aj v rámci dohodnutých formátov.

ESVČ sa zúčastnila na cvičení NATO v oblasti krízového riadenia CMX 12 ako pozorovateľ.

V súlade s mandátom, ktorý Európska rada udelila v septembri 2010, vykonávanie konkrétnych návrhov, ktoré sa postúpili generálnemu tajomníkovi NATO v roku 2011, pokračovalo v roku 2012 tým, že:

- Kontakty medzi pracovníkmi sú v súčasnosti rozvinuté v mnohých oblastiach krízového riadenia. K posilneniu transparentnosti a komplementarity v súvislosti s témami spoločného záujmu, a nie len, pokiaľ ide o oblasti, v ktorých obe organizácie pôsobia bok po boku, prispievajú nové formáty zasadnutí pracovníkov na vysokej úrovni.
- Pracovníci EÚ pripravili pre pracovné skupiny NATO brífingy o témach, ako je napr. kybernetická obrana alebo boj proti terorizmu, a pracovníci NATO zas informovali o rovnakých témach pracovné skupiny EÚ. Umožnilo to výmeny názorov, ktoré uvítali členské štáty oboch organizácií.
- Okrem toho, pokiaľ ide o obranné spôsobilosti, pokračovala produktívna spolupráca medzi pracovníkmi EÚ a NATO pri projektoch v oblasti združovania a spoločného využívania zdrojov a inteligentnej obrany, a to s cieľom zabezpečiť súdržnosť a vzájomné posilňovanie a predísť zbytočnej duplicite.

PBV 3. júla 2012 schválil akčný plán na posilnenie podpory, ktorú EÚ prostredníctvom SBOP poskytuje operáciám OSN na udržanie mieru. Na jeseň 2012 začala EÚ tento akčný plán vykonávať. V prvej etape sa pozornosť sústredila na tie činnosti, ktorým najvyšší význam prikladá tak OSN, ako aj EÚ a ktoré je potrebné vykonať v relatívne krátkom časovom rámci.

12. zasadnutie riadiaceho výboru EÚ a OSN pre krízové riadenie sa konalo 2. februára 2012 v Bruseli. Išlo o prvé zasadnutie riadiaceho výboru od vytvorenia ESVČ a tiež o prvé zasadnutie po dvojročnej prestávke. Program sa venoval krízam v Afrike, ako napr. Južnému Sudánu; Konžskej demokratickej republike (KDR) a Somálsku, ale diskutovalo sa aj o nových dojednaniach týkajúcich sa fungovania riadiaceho výboru a civilných spôsobilostí. Ďalšie zasadnutie sa konalo 26. novembra v New Yorku a opäť sa zameralo na vývoj v Afrike, konkrétne v Mali, Somálsku a KDR. Rokovalo sa aj o plánovaní a ľudských právach v rámci udržiavania mieru/krízového riadenia.

VP/PK a generálny tajomník Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) podpísali v máji 2012 spoločné vyhlásenie o partnerstve zameranom na boj proti pirátstvu a ozbrojeným lúpežiam na mori v západnej časti Indického oceánu.

Okrem toho sa v kontexte kontaktnej skupiny pre pirátstvo pri somálskom pobreží zriadila „koordinačná skupina pre budovanie kapacít“, v rámci ktorej sa schádzajú najvýznamnejšie organizácie zodpovedné za vykonávanie prevažnej väčšiny činností v oblasti budovania kapacít v západnom Indickom oceáne. Ich činnosť uľahčuje spoločná medzinárodná databáza, v ktorej sú uvedené všetky relevantné činnosti týkajúce sa budovania kapacít v tomto regióne.

2.3 Satelitné stredisko EÚ (EUSC)

V roku 2012 pokračoval trend čoraz významnejšej úlohy Satelitného strediska EÚ (EUSC) v rámci SBOP. EUSC prostredníctvom poskytovania analýz satelitných snímok z krajín a regiónov v konflikte podporuje proces rozhodovania o otázkach, či začať a ako viesť misie a operácie SBOP. Analýza situácie v Sýrii na základe satelitných snímok prispela k formulovaniu pozície EÚ. Monitorovanie prípadného šírenia zbraní hromadného ničenia a rozvoja spôsobilostí v oblasti rakiet podporilo politické rokovania s Iránom.

K nárastu úloh strediska prispeli krízy, ktoré prebiehajú v Severnej Afrike a na Blízkom východe. EUSC celkovo pracovalo na 84 nových úlohách, výsledkom čoho bolo viac ako 800¹¹⁶ produktov. Táto podpora je prínosná pre ESVČ aj pre členské štáty EÚ.

V roku 2012 EUSC preukázalo, že je schopné poskytovať podporu misii OSN v teréne (UNSMIS) v Sýrii v takmer reálnom čase. Najväčší objem práce strediska tvorilo monitorovanie krízy v Sýrii a jeho výsledkom bolo vyše 300 produktov. Počas tejto doby pracovalo EUSC v krízovom režime (predĺžená pracovná doba, práca na zmeny a práca cez víkendy).

Spôsobilosť EUSC je čoraz uznávanejšia a počet žiadostí zo strany medzinárodných organizácií (OSN, Africká únia, NATO) neustále narastá. EUSC predstavuje pre EÚ ako subjekt zaisťujúci bezpečnosť jedinečnú spôsobilosť, vďaka ktorej je možné operáciám či misiám partnerov EÚ včas poskytnúť podporu.

¹¹⁶ V roku 2011 EUSC dodalo približne 600 produktov.

VP/PK 14. septembra 2012 predložila Rade správu o fungovaní Satelitného strediska Európskej únie. V správe sa vyzdvihuje, že stredisko jasne preukázalo opodstatnenosť a kvalitu svojej práce. Konštatuje sa v nej však aj to, že nedávne krízy predstavovali pre operačné kapacity strediska značnú záťaž, tak v zmysle ľudských, ako aj finančných zdrojov.

3. JEDNOTNEJŠIE RIADENIE KRÍZ

Civilno-vojenská súčinnosť

Cieľom presadzovania súčinnosti pri rozvoji civilných a vojenských spôsobilostí medzi členskými štátmi je vybudovanie komplexnejšej operačnej spôsobilosti EÚ v oblasti predchádzania konfliktom a krízového riadenia. Táto práca zahŕňa široký rámec činností, ktoré okrem iného vedú k podpore dvojitého využívania civilných alebo vojenských spôsobilostí, k novým balíkom odbornej prípravy pre personál nasadzovaný v operačnom priestore, k súčinnosti v rámci logistickej podpory, k lepšej interoperabilite civilných a vojenských zložiek, lepšiemu spoločnému využívaniu nástrojov a zhromažďovaniu skúseností získaných z operácií, ako aj k ucelenejšiemu podávaniu správ o rozvoji spôsobilostí.

V júli 2012 sa Politickému a bezpečnostnému výboru na zváženie predložila správa o výsledkoch činností v rámci pracovného plánu¹¹⁷. Prebieha práca na určovaní prioritných činností a zefektívnení tohto procesu.

¹¹⁷ „Podpora súčinnosti medzi civilnými a vojenskými zložkami pri rozvoji spôsobilostí EÚ – správa o pokroku týkajúca sa výsledkov pracovného plánu do konca prvého polroka 2012“ (dokument 12586/12 zo 16. júla 2012).

ČASŤ II: SPRÁVA O SBOP ZA ROK 2012 – VÝHLAD DO BUDÚCNOSTI

Kľúčovým cieľom vonkajšej činnosti EÚ bude i naďalej podpora dlhodobejších demokratických zmien v krajinách južného susedstva, ktorá sa bude zakladať na vykonávaní Partnerstva pre demokraciu a spoločnú prosperitu, ktoré sa dohodlo v roku 2011, a ako aj na prístupe „viac za viac“, ktorý sa začlenil do európskej susedskej politiky. Ďalej sa bude rozvíjať prístup založený na pracovných skupinách, ktorých členmi sú zástupcovia EÚ, vlád tohto regiónu, medzinárodných finančných inštitúcií a širokej škály miestnych neštátnych zainteresovaných strán, ako aj súkromného sektora. Prechod k demokracii je vždy zložitý proces. EÚ by mala zachovať svoju angažovanosť v tejto súvislosti a v prípade potreby by ju mala zintenzívniť, a to aj v kritických chvíľach a v dlhodobom horizonte.

Nedávny znepokojivý vývoj, ku ktorému došlo najmä v Egypte, vyzdvihuje skutočnosť, že tento región čelí výzvam, ktoré si vyžadujú značnú politickú pozornosť. Ďalšie úsilie bude potrebné vyvíjať aj v súvislosti s dosť zložitými politickými zmenami, ktoré prebiehajú v Tunisku a Líbyi. Pri podpore tohto procesu bude potrebné prihliadať na diferencovaný prístup, objektívne potreby partnerov, miestne kultúrne tradície a hodnoty, ale súčasne sa musí dôrazne presadzovať aj stimulácia kľúčových hodnôt EÚ, ako sú demokracia, ľudské práva a inkluzívnosť.

Sýria bude aj v blízkej budúcnosti predstavovať veľkú výzvu. EÚ je odhodlaná sa aj naďalej angažovať, pričom bude úzko spolupracovať s medzinárodnými partnermi, najmä s Ligou arabských štátov a Organizáciou Spojených národov, a to s cieľom pomôcť nájsť spôsoby začatia politického procesu smerujúceho k ukončeniu krízy, a je tiež odhodlaná naďalej pomáhať obetiam humanitárnej krízy a štátom susediacim so Sýriou.

I naďalej je naliehavo potrebné dosiahnuť pokrok v mierovom procese na Blízkom východe, a to aj so zreteľom na stále väčšie ťažkosti pri zabezpečení riešenia v podobe dvoch štátov a rastúcu radikalizáciu v tomto regióne, ktoré nastali po zmenách vyvolaných v roku 2011 Arabskou jarou. EÚ sa ako člen kvarteta pre mierový proces na Blízkom východe bude naďalej aktívne usilovať o to, aby strany opäť zasadli za rokovací stôl s cieľom dosiahnuť udržateľné riešenie v podobe dvoch štátov, ktoré by vedľa seba existovali v mieri a bezpečnosti. Bolo by vhodné s partnermi ďalej preskúmať možnosti vykonávania Arabskej mierovej iniciatívy. Mimoriadne dôležité budú regionálne kontakty. Ukončenie stupňovania napätia v septembri 2012 preukázalo, že Egypt dokáže hrať pri zmiernovaní nebezpečných situácií v regióne konštruktívnu úlohu. V tomto záujme je potrebné nepoľaviť v intenzívnom dialógu s Káhirou.

Aj vo východnom susedstve bude pokračujúca angažovanosť EÚ, okrem iného aj prostredníctvom Východného partnerstva, naďalej nesmierne dôležitá. V roku 2013 bude kľúčovým podujatím novembrový samit Východného partnerstva, ktorý sa bude konať vo Vilniuse. EÚ bude sledovať pokrok Ukrajiny pri plnení podmienok, ktoré v decembri 2012 stanovila Rada pre zahraničné veci v súvislosti s podpisom dohody o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou/prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu a nadobudnutím jej platnosti vrátane možnosti predbežného uplatňovania častí dohody. Okrem toho sa EÚ bude usilovať o podporu procesu politického pridruženia a hospodárskej integrácie s najrozvinutejšími východoeurópskymi krajinami, a to prípadne aj prostredníctvom parafovania dohody o pridružení/ prehĺbenej a komplexnej zóne voľného obchodu s Moldavskou republikou, Arménskom a Gruzínskom do doby konania samitu vo Vilniuse. V otázke dlhotrvajúcich konfliktov bude EÚ úzko spolupracovať s ukrajinským predsedníctvom OBSE s cieľom dosiahnuť pokrok smerom k udržateľnému riešeniu podnesterského konfliktu, a v kontexte ženevských rokovaní o konfliktoch v Gruzínsku, ako aj v kontexte úsilia o riešenie konfliktu v Náhornom Karabachu.

Pozornosť sa bude naďalej venovať aj zabezpečeniu súdržnosti medzi mnohostranným zameraním Východného partnerstva a iniciatívami regionálnej spolupráce (napr. Čiernomorská synergia).

Prioritou zostane aj západný Balkán, najmä vykonávanie dohody medzi Srbskom a Kosovom, ktorú sprostredkovala VP/PK a na ktorú EÚ vynaložila značné úsilie aj zdroje. Je to zásadný krok k celkovému cieľu, ktorým je normalizácia vzťahov medzi obidvoma stranami, čo je nevyhnutnou podmienkou ďalšieho pokroku na ich európskej ceste. Ďalším medzníkom na ich ceste k EÚ je začatie prístupových rokovaní so Srbskom a rokovania o dohode o stabilizácii a pridružení s Kosovom. Pokračujúca hlavná úloha EÚ v budúcich vzťahoch Srbska a Kosova je vzhľadom na európsku perspektívu západného Balkánu a jedinečný vplyv EÚ zásadná a výhodná.

Členstvo Chorvátska tiež prehĺbi vplyv EÚ v tomto regióne a poskytne príležitosti na ďalšiu spoluprácu s ostatnými členskými štátmi bývalej Juhoslávie. Zostáva dúfať, že nedávny vstup Chorvátska do EÚ a pokrok Srbska obzvlášť povzbudí Bosnu a Hercegovinu k dosiahnutiu skutočného pokroku na jej vlastnej ceste k Únii.

Pokiaľ ide o značné hrozby pre regionálnu a globálnu bezpečnosť, jednou z kľúčových priorít zostáva Irán, vzhľadom na jeho jadrovú činnosť, ktorá sa nestále rozširuje, a v dôsledku toho má medzinárodné spoločenstvo naďalej veľké obavy. Je naliehavo potrebné dosiahnuť prostredníctvom rokovaní pokrok v riešení iránskej jadrovej otázky. VP/PK spolu s E3+3 naďalej vyvíja intenzívne diplomatické úsilie o zapojenie Iránu do procesu vecných rozhovorov s cieľom obnoviť medzinárodnú dôveru vo výlučne mierovú povahu iránskeho jadrového programu. V súlade s dvojakým prístupom, ktorý spočíva vo vyvíjaní diplomatického úsilia a tlaku, budú reštriktívne opatrenia EÚ platiť, kým Irán nevytvorí podmienky umožňujúce ich zrušenie tým, že sa zapojí do skutočného procesu rokovaní a bude v plnej miere dodržiavať svoje medzinárodné záväzky vrátane plného vykonávania rezolúcií BR OSN a Rady guvernérov MAAE.

Ambície Severnej Kórey v jadrovej oblasti a jej agresívny postoj zostanú kľúčovou hrozbou pre bezpečnosť na Ďalekom východe, najmä pokiaľ ide o kľúčových regionálnych partnerov, Kórejskú republiku a Japonsko. EÚ bude naďalej vedúcim aktérom pri zmierňovaní napätia v regióne a bude aktívne podporovať BR OSN v nátlaku na Pchjongjang, aby zastavil svoje aktivity a plnil svoje medzinárodné záväzky, pričom EÚ zachová svoju politiku kritickej angažovanosti voči KĽDR vrátane reštriktívnych opatrení.

Kľúčovým základným kameňom vonkajšej činnosti EÚ budú aj naďalej partnerstvá a ich nadväzovanie, vychádzajúc z toho, že VP/PK stanovila už na začiatku svojho mandátu strategické partnerstvá za prioritu. Podobne zmýšľajúce krajiny ako Spojené štáty, ale aj iné krajiny ako napríklad Kanada budú mať zásadnú úlohu pri pomoci zameranej na dosiahnutie kľúčových cieľov EÚ na globálnej scéne. Napríklad spolupráca so Spojenými štátmi americkými sa rozvíjala predovšetkým v otázke iránskeho jadrového programu a tiež v súvislosti so západným Balkánom. Za pôsobnosti druhej Obamovej vlády prispeje k hlbšej spolupráci výborný pracovný vzťah medzi VP/PK a ministrom zahraničných vecí Kerrym. Vzťahy medzi EÚ a USA sa posilnia aj vďaka rokovaniam, ktoré sa začnú na tému transatlantického partnerstva v oblasti obchodu a investícií, ktorého význam značne presahuje ekonomické témy.

Pokiaľ ide o Rusko, budeme pokračovať v rozvíjaní nášho dvojstranných vzťahov. Niekoľko otázok zostáva nevyriešených, ale celkové smerovanie je jasné a musíme pokračovať v úsilí o odstránenie zostávajúcich prekážok v oblastiach, ako sú napríklad obchod, energetika a víza. Ďalšie úsilie sa bude vyvíjať aj s cieľom rozšíriť spoluprácu v oblasti zahraničnej politiky, a to aj v otázkach nášho spoločného susedstva a pretrvávajúcich konfliktov.

Veľmi dôležité bude nadviazanie kontaktov s novým čínskym vedením, a to na základe existujúcej spolupráce a dialógu o bezpečnostných otázkach vrátane boja proti pirátstvu pri somálskom pobreží. Raketové a jadrové skúšky, ktoré nedávno uskutočnila Severná Kórea, budú pre vzťah s Čínou predstavovať ďalšie komplikácie, rovnako aj pre strategické partnerstvo EÚ s Kórejskou republikou.

Bude pokračovať intenzifikácia pravidelných a neformálnych dialógov v oblasti zahraničnej politiky a bezpečnosti aj s inými kľúčovými partnermi (napr. Egyptom, Pakistanom, Indonéziou a Marokom) s cieľom zvýšiť konkrétnu spoluprácu a dosiahnuť vzájomne prijateľné reakcie na medzinárodné výzvy.

Pri reagovaní na výzvy má EÚ v oblasti vonkajších vzťahov k dispozícii jedinečne široký rámec nástrojov a politík – diplomatické, bezpečnostné, obranné, finančné, obchodné, rozvojové a humanitárne. Toto je pravdepodobne najsilnejšia stránka EÚ ako aktéra v oblasti vonkajších vzťahov. ESVČ a Komisia budú v úzkej spolupráci s členskými štátmi a Európskym parlamentom naďalej presadzovať komplexný prístup k vonkajším vzťahom. Ako súčasť tejto činnosti predložia VP a Komisia návrh na ďalšie posilňovanie komplexného prístupu k situáciám krízového riadenia, a to pre všetky etapy cyklu konfliktu – od včasného varovania a predchádzania konfliktu, reakcie na krízu a zvládanie krízy až po obnovu, budovanie mieru a úsilie zamerané na dlhodobý rozvoj.

Významnou súčasťou rozsiahlych činností EÚ v regióne Sahel bude proces obnovenia bezpečnosti a stability v Mali. Výcviková misia EÚ v Mali (EUTM Mali) prispeje k zlepšeniu vojenských kapacít malijských ozbrojených síl s cieľom umožniť obnovenie územnej celistvosti tejto krajiny pod civilnou kontrolou. EÚ bude súčasne spolupracovať s medzinárodnými aktérmi, vrátane ECOWAS-u s cieľom poskytnutia podpory pre viacrozmernú integrovanú stabilizačnú misiu OSN v Mali (MINUSMA), ako aj v záujme prípadných ďalších stabilizačných opatrení. Aj neistota a terorizmus v Nigérii budú predmetom intenzívnejšej spolupráce s vládou tejto krajiny. Pirátstvo a organizovaná trestná činnosť vrátane obchodovania s drogami a iného nezákonného obchodovania sa budú riešiť prostredníctvom programu EÚ na podporu novej západoafrickej a stredoafrickej stratégie pre Guinejský záliv, ktorú majú hlavy štátov v tomto regióne finalizovať počas roku 2013. EÚ bude tiež pozorne sledovať a podporovať plnenie plánu politického prechodu v Guinei-Bissau.

VP/PK a ESVČ sa budú aj naďalej významné angažovať v oblasti Afrického rohu. V súlade so strategickým rámcom z novembra 2011 bude EU naďalej poskytovať podporu s cieľom zlepšiť neistú situáciu v tomto regióne a riešiť príčiny jeho nestability. EÚ bude naďalej odhodlaná prispievať k pozitívnemu vývoju v Somálsku. Dôležitou súčasťou tohto úsilia zostávajú prebiehajúce misie a operácie SBOP (EUNAVFOR ATALANTA, EUTM Somalia, EUCAP NESTOR, EUAVSEC) a podpora misie Africkej únie v Somálsku (AMISOM). EÚ bude i naďalej podporovať úsilie o vybudovanie demokracie, bezpečnosti a prosperity v Keni, kde sa v marci 2013 konali parlamentné voľby. Osobitnú pozornosť bude venovať aj vývoju domácej a zahraničnej politiky Etiópie. EÚ bude i naďalej sústreďovať svoje úsilie na Sudán a Južný Sudán, najmä pokiaľ ide o vykonávanie dohôd a pokrok pri riešení otvorených otázok, ako je vymedzenie hraníc v oblasti Abyei.

EÚ bude podporovať strategický prístup k pretrvávajúcim problémom v oblasti Veľkých jazier a prispievať k hľadaniu udržateľného riešenia bezpečnostných výziev vo východnej časti Konžskej demokratickej republiky. Vypracuje sa tak strategický rámec pre oblasť Veľkých jazier s cieľom podporiť súdržný prístup EÚ týkajúci sa mnohých príčin krízy (na regionálnej úrovni, úrovni KDR a miestnej úrovni/úrovni východnej KDR). Vyvinie sa úsilie o ochranu úspechov dosiahnutých misiami EUPOL a EUSEC po ukončení týchto misií v septembri 2014. Pokračovať bude aj spolupráca s africkými a medzinárodnými partnermi na podporu iniciatív OSN s cieľom priniesť trvalú stabilitu východnej KDR. Pokiaľ ide o Stredoafrickú republiku, EÚ bude naďalej podporovať proces prechodu k demokracii a obnovenie právneho štátu a bezpečnosti.

Jadrom SBOP budú i naďalej misie a operácie. Začiatkom roku bolo v rámci operácií či misií SBOP nasadených vyše 5 000 osôb, pričom tento počet sa ďalej zvýšil začatím misií EUTM Mali a EUBAM Líbya.

Na základe zadania úlohy z decembra 2012 sa o SBOP bude rokovať na zasadnutí Európskej rady v decembri 2013. Európska rada určila tieto tri okruhy: zvýšenie účinnosti, viditeľnosti a vplyvu SBOP; posilnenie rozvoja obranných spôsobilostí a posilnenie európskeho obranného priemyslu. Prípravné rokovania budú pravdepodobne počas tohto roka hlavným bodom programu na rôznych zasadnutiach ministrov.

Bude pokračovať spolupráca s partnermi, a to prostredníctvom aktívnej podpory účasti v misiách a operáciách SBOP a v pravidelných dialógoch na tému bezpečnosti a obrany, ako aj prostredníctvom usporadúvania spoločných seminárov so strategickými partnermi v súlade s príslušnými odporúčaniami PBV. Takéto diskusie ponúkajú tiež ďalšie príležitosti hovoriť o strategickom myslení a úlohe EÚ ako globálneho aktéra.

Význam Ázie v priebehu posledných rokov narastá a súčasne sa stále viac prehľbuje vzájomná závislosť medzi Európou a Áziou. EÚ sa na základe veľmi intenzívnych vzťahov v roku 2012, ktoré zahŕňali aj rad návštev na vysokej úrovni, bude usilovať o zachovanie tejto pozitívnej dynamiky aj v roku 2013. EÚ bude naďalej podporovať hlbšie vzťahy s ázijskými regionálnymi organizáciami vrátane ASEAN-u a ďalej upevňovať a rozširovať svoju spoluprácu s Čínou, Indiou, Japonskom a Južnou Kóreou. EÚ sa bude usilovať sformulovať a komunikovať svoju pozíciu ku kľúčovým bezpečnostným výzvam v tomto regióne. V tomto kontexte má mimoriadny význam stanovenie politiky EÚ pre oblasť Juhočínskeho mora. Pokiaľ ide o inštitucionálnu oblasť, vynaloží sa čo najväčšie úsilie o zachovanie uspokojivého tempa rokovaní o rôznych dohodách s krajinami tohto regiónu.

V juhovýchodnej Ázii sa bude osobitná pozornosť venovať Mjanmarsku/Barme, kde sa začal proces demokratizácie. Počas roka 2013 sa tiež v delegácii EÚ obsadí post veľvyslanca. Pozornosť sa bude i naďalej sústreďovať na medzietnické konflikty v Mjanmarsku/Barme.

V južnej Ázii zostáva kľúčovou výzvou Afganistan a EÚ je odhodlaná poskytovať tejto krajine dlhodobú podporu, a to aj v kontexte procesu zmien, ktoré majú nastať v roku 2014. S cieľom podporiť afganských partnerov sa misia EUPOL predĺžila do konca roku 2014. Príprava na proces zmien v Afganistane nesie aj nový impulz pre vzťahy so stredoázijskými krajinami.

Kľúčovým faktorom v regióne je i naďalej Pakistan. Ďalej sa bude vykonávať päťročný plán spolupráce EU a Pakistanu, na ktorom sa obidve strany dohodli začiatkom roku 2012. Osobitná pozornosť sa bude aj prostredníctvom volebnej pozorovateľskej misie venovať parlamentným voľbám, ktoré sa majú konať v prvom polroku 2013. EÚ bude udržiavať úzke a pokračujúce kontakty s novou vládou Pakistanu.

Samit EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC), ktorý sa konal v januári 2013 v Santiagu, bol príležitosťou vyslať jasný signál svedčiaci o politickej angažovanosti EÚ voči Latinskej Amerike a Karibiku na základe rovnocenného partnerstva. Preskúmanie akčného plánu (2013 – 2015), o ktorom sa rozhodlo v Santiagu zároveň so zahrnutím dvoch nových kapitol týkajúcich sa rodovej otázky a investícií, pomôže rozšíriť rozsah spolupráce medzi týmito dvoma regiónmi. EÚ čo najlepšie využije potenciál svojich zmluvných rámcov s väčšinou kľúčových latinskoamerických partnerov alebo podregiónov (očakávané predbežné nadobudnutie platnosti kapitoly o obchode, ktorá je súčasťou dohody o pridružení medzi EÚ a Strednou Amerikou a dohody o voľnom obchode s Peru a Kolumbiou), a to nielen v hospodárskych oblastiach, ale aj s cieľom zvýšiť spoluprácu zameranú na riešenie globálnych výziev, ako sú bezpečnosť, boj proti organizovanej trestnej činnosti, zmena klímy, a to najmä na medzinárodných fórach, na ktorých úloha latinskoamerických krajín vzrastá a pozície EÚ a Latinskej Ameriky sa väčšinou zblížujú. Kľúčovým cieľom bude aj naďalej prehĺbovanie našich vzťahov so strategickými partnermi, ako sú Mexiko a Brazília, ako aj posilňovanie našich väzieb s krajinami, ktoré chcú prehĺbiť svoje vzťahy s EÚ, ako sú Čile a Kolumbia, a nové dynamické iniciatívy v rámci regionálnej integrácie.

Vonkajšia činnosť EÚ sa riadi silným hodnotovým základom Únie, ktorý stojí na zásadách ľudských práv, právneho štátu a dobrej správy vecí verejných. Vykonávanie stratégie EÚ pre ľudské práva bude hlavným ťažiskom uplatňovaným vo vonkajších vzťahoch EÚ. V tejto súvislosti bude najdôležitejšiu úlohu zohrávať osobitný zástupca EÚ pre ľudské práva.

Pokiaľ ide o oblasť nešírenia a odzbrojenia, kľúčové priority sa sústredia na dosiahnutie hmatateľného pokroku smerom k medzinárodnému konsenzu o novom kódexe správania pre činnosti v kozmickom priestore, poskytovanie podpory EÚ pre nadobudnutie platnosti a účinné uplatňovanie zmluvy o obchode so zbraňami (ATT), usporadúvanie zasadnutí vysokých úradníkov EÚ a Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) a výraznejšiu angažovanosť EÚ v Organizácii pre zákaz chemických zbraní. Zároveň sa bude vyvíjať úsilie o prijatie viacerých rozhodnutí Rady s cieľom zabezpečiť finančnú podporu EÚ pre prioritné projekty, ako sú fond MAAE pre jadrovú bezpečnosť a banka slabo obohateného uránu, bezpečnosť a riadenie zásob ručných a ľahkých zbraní v Líbyi a jej širšom regióne, podpora ATT, ako aj Združenie EÚ pre nešírenie zbraní. Zintenzívni sa úsilie o zabezpečenie aktívnej úlohy EÚ v prvom výbore VZ OSN, Rade guvernérov a všeobecnej konferencii MAAE, ako aj v súčasnom cykle revízie Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT).

Prebiehajúce úsilie v záujme poskytovania strategických a operačných odborných znalostí týkajúcich sa predchádzania konfliktom, mediácie alebo budovania mieru sa bude ďalej systematizovať a upevňovať, tiež sa budú posilňovať a ďalej zefektívňovať schopnosti ESVČ riešiť problémy týkajúce sa konfliktov a nestability (*osvetová činnosť, zvyšovanie povedomia, odborná príprava, znalosti*), a to najmä prostredníctvom analýzy konfliktov, včasného varovania a mediačnej podpory. K dosiahnutiu týchto cieľov prispela aj konferencia s názvom „EÚ ako mierotvorca“, ktorá sa konala v máji 2013. Posilnia sa partnerstvá s kľúčovými partnermi (*vrátane občianskej spoločnosti a príslušných medzinárodných a regionálnych organizácií*). K predchádzaniu konfliktom, budovaniu mieru a sprostredkovateľskému úsiliu bude i naďalej prispievať nástroj stability.

Významná časť pokračujúceho globálneho úsilia EÚ zameraného na boj proti terorizmu sa sústreďí na podmienky vedúce k šíreniu terorizmu. Znamená to zaoberať sa širokým spektrom javov vrátane sociálneho, hospodárskeho a politického vylúčenia, konfliktu a nedostatku dobrej správy vecí verejných prostredníctvom integrovaných regionálnych stratégií a v dialógoch so strategickými partnermi. Na viacstrannej úrovni EÚ podporí vykonávanie stratégie OSN pre boj proti terorizmu a príslušných rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN. Podporí aj koordinovaný prístup pre boj proti terorizmu v rámci systému OSN ako celku a bude maximalizovať potenciál iných viacstranných rámcov, ako sú Globálne fórum pre boj proti terorizmu (GCTF) a rímska a lyonská skupina G8. V blízkej budúcnosti sa úsilie v oblasti boja proti terorizmu sústreďí na južnú Áziu (najmä Afganistan a Pakistan), širší región Afrického rohu (t. j. vrátane Jemenu) a širší región Sahelu (vrátane západnej Afriky a najmä Nigérie). V závislosti od vývoja situácie v súvislosti s hrozbou pre EÚ bude možno potrebné venovať väčšiu podporu boju proti terorizmu a väčšiu pozornosť novým hrozbám bez ohľadu na miesto ich vzniku.

EÚ taktiež stále viac využívala reštriktívne opatrenia ako nástroj zahraničnej politiky. Cílené, právne silné režimy reštriktívnych opatrení, ktoré plnia jasné politické ciele, zostávajú dôveryhodným nástrojom s cieľom podporovať hodnoty, ktoré EÚ vyznáva. EÚ bude pravidelne preskúmať svoju politiku týkajúcu sa reštriktívnych opatrení.

A v neposlednom rade bude ESVČ pokračovať v posilňovaní svojej angažovanosti v súvislosti s niektorými z hlavných globálnych výziev súčasnosti, ako sú energetická a klimatická bezpečnosť klímy, ako aj v diplomacii v oblasti vody. ESVČ v spolupráci s Komisiou, členskými štátmi a Európskym parlamentom sa bude v reakcii na tieto výzvy naďalej usilovať o komplexný prístup. Konkrétne úsilie bude zahŕňať snahu o prístup viac zohľadňujúci otázku energetiky v zahraničnej politike EÚ prostredníctvom ďalšieho začlenenia energetiky do politického dialógu a úplného zapojenia delegácií EÚ do diplomacie v oblasti energetiky, pričom v otázke zmeny klímy sa práca zintenzívni hlavne v súvislosti s prípravou dohody o globálnej zmene klímy, ktorá sa má uzavrieť v roku 2015, ako aj systematickejším riešením súvislostí medzi zmenou klímy, nedostatkom prírodných zdrojov a medzinárodnou bezpečnosťou prostredníctvom preventívnej diplomacie a cílených opatrení v oblasti spolupráce. A na záver, veľkou výzvou pre medzinárodnú bezpečnosť sa rýchlo stáva otázka vody, pričom v roku 2013 je cieľom finalizovať mapovanie vodnej bezpečnosti EÚ ako míľnik pre vytvorenie komplexnejšej diplomacie EÚ v otázke vody s aktívnejšou angažovanosťou pri riešení cezhraničných výziev týkajúcich sa vody na celom svete.

PRÍLOHA I: Rozpočet SZBP na rok 2012**19.030101 EUMM Georgia**

2012/503/SZBP EUMM Georgia 20 900 000

medzisúčet: 20 900 000

19.030102 EULEX Kosovo

2012/291/SZBP EULEX Kosovo 111 000 000

medzisúčet: 111 000 000

19.030103 EUPOL Afghanistan

2012/391/SZBP EUPOL Afghanistan 56 870 000

medzisúčet: 56 870 000

19.030104 Iné opatrenia a operácie krízového riadenia

2012/389/SZBP EUCAP NESTOR 21 213 310

2012/312/SZBP EUAVSEC South Sudan 12 500 000

2012/324/SZBP EUPOL COPPS 8 633 550

2012/372/SZBP EUJUST LEX IRAQ 27 150 000

2012/332/SZBP EUBAM Rafah 980 000

2012/392/SZBP EUCAP Sahel Niger 8 700 000

2012/514/SZBP EUPOL DR Congo 6 750 000

2012/515/SZBP EUSEC DR Congo 11 000 000

2012/698/SZBP; sklad na účely SBOP 4 312 234

medzisúčet: 101 239 094

19.0302 Nešírenie zbraní a odzbrojenie (4)

2012/121/SZBP; činnosti na podporu dialógu a spolupráce medzi EÚ, Čínou a Afrikou v oblasti kontrol konvenčných zbraní	830 000
2012/166/SZBP; podpora činností Organizácie pre zákaz chemických zbraní (OPCW) – stratégia EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia	2 140 000
2012/281/SZBP; medzinárodný kódex správania pri činnostiach v otvorenom kozmickom priestore	1 490 000
2012/421/SZBP; podpora Dohovoru o biologických a toxínových zbraniach (BTWC)	1 700 000
2012/662/SZBP; OBSE – ručné a ľahké zbrane	890 000
2012/662/SZBP; Rozvojový program OSN – ručné a ľahké zbrane	790 000
2012/422/SZBP; zóna II bez zbraní hromadného ničenia	352 000
2012/423/SZBP; šírenie balistických rakiet (HCoC II)	930 000
2012/699/SZBP; Organizácia	
Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBTO V)	5 185 028
2012/700/SZBP; kartagenský akčný plán na obdobie 2010 – 2014 (protipechotné míny II)	1 030 000
2012/711/SZBP; kontrola vývozu zbraní (osvetové činnosti COARM-u)	1 860 000
medzisúčet:	17 197 028

19.0304 Núdzové opatrenia

0

19.0305 Prípravné a následné opatrenia

Externé audity, právne služby a hodnotenia	167 731
Prípravné opatrenia na prípadnú misiu SZBOP v Líbyi	415 000
medzisúčet:	582 731

19.0306 Osobitní zástupcovia Európskej únie

2012/39/SZBP OZEÚ v Kosove	2 410 000
2012/SZBP OZEÚ pre mierový proces na Blízkom východe	1 300 000
2012/255/SZBP OZEÚ v Afganistane	300 000
2012/331/SZBP OZEÚ v Afganistane	6 380 000
2012/327/SZBP OZEÚ pre južné Stredozemie	945 000
2012/325/SZBP OZEÚ pre Sudán a Južný Sudán,	1 900 000
2012/328/SZBP OZEÚ pre Strednú Áziu	1 120 000
2012/330/SZBP OZEÚ v Bosne a Hercegovine	5 250 000
2012/326/SZBP OZEÚ pre Zakaukazsko a pre krízu v Gruzínsku	2 000 000
2012/329/SZBP OZEÚ pre Africký roh	4 900 000
2012/390/SZBP OZEÚ pre Africkú úniu	680 000
2012/440/SZBP OZEÚ pre ľudské práva	712 500
medzisúčtet:	27 897 500
Spolu:	335 686 353 00

PRÍLOHA II: Prehľad právnych aktov v oblasti SZBP (sankcie) v roku 2012¹¹⁸**Afganistan/Taliban**

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/167/SZBP z 23. marca 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 87, 24. 3. 2012, s. 60)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/334/SZBP z 25. júna 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 165, 26. 6. 2012, s. 75)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/393/SZBP zo 16. júla 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie Rady 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 187, 17. 7. 2012, s. 52)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/454/SZBP z 1. augusta 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie Rady 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 206, 2. 8. 2012, s. 11)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/745/SZBP z 3. decembra 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie Rady 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 332, 4. 12. 2012, s. 22)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/809/SZBP z 20. decembra 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie Rady 2011/486/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, skupinám, podnikom a subjektom s ohľadom na situáciu v Afganistane (Ú. v. EÚ L 352, 21. 12. 2012, s. 47 –48)

¹¹⁸ Tento zoznam sa vzťahuje len na rozhodnutia v oblasti SZBP, ktorými sa ukladajú reštriktívne opatrenia. Vykonávanie opatrení, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti Zmluvy o fungovaní Európskej únie, si vyžaduje aj vypracovanie nariadenia Rady, prípadne vykonávacieho nariadenia Rady.

Bielorusko

Rozhodnutie Rady 2012/36/SZBP z 23. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/639/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 19, 24. 1. 2012, s. 31)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/126/SZBP z 28. februára 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2010/639/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 55, 29. 2. 2012, s. 19)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/171/SZBP z 23. marca 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2010/639/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 87, 24. 3. 2012, s. 95)

Rozhodnutie Rady 2012/212/SZBP z 23. apríla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/639/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 136, 25. 4. 2012, s. 11)

Rozhodnutie Rady 2012/642/SZBP z 15. októbra 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Bielorusku (Ú. v. EÚ L 285, 17. 10. 2012, s. 1)

Bosna and Hercegovina

Rozhodnutie Rady 2012/158/SZBP z 19. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/173/SZBP o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na situáciu v Bosne a Hercegovine (Ú. v. EÚ L 80, 20. 3. 2012, s. 17)

Konžská demokratická republika

Rozhodnutie Rady 2012/811/SZBP z 20. decembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/788/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Konžskej demokratickej republike (Ú. v. EÚ L 352, 21. 12. 2012, s. 50 – 53)

Pobrežie Slonoviny

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/74/SZBP z 10. februára 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2010/656/SZBP, ktorým sa obnovujú obmedzujúce opatrenia voči Pobrežiu Slonoviny (Ú. v. EÚ L 38, 11. 2. 2012, s. 43)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/144/SZBP z 8. marca 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2010/656/SZBP, ktorým sa obnovujú obmedzujúce opatrenia voči Pobrežiu Slonoviny (Ú. v. EÚ L 71, 9. 3. 2012, s. 50)

Rozhodnutie Rady 2012/371/SZBP zo 10. júla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/656/SZBP, ktorým sa obnovujú obmedzujúce opatrenia voči Pobrežiu Slonoviny (Ú. v. EÚ L 179, 11. 7. 2012, s. 21)

Egypt

Rozhodnutie Rady 2012/159/SZBP z 19. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/172/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu v Egypte (Ú. v. EÚ L 80, 20. 3. 2012, s. 18)

Rozhodnutie Rady 2012/723/SZBP z 26. novembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/172/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám, subjektom a orgánom s ohľadom na situáciu v Egypte (Ú. v. EÚ L 327, 27. 11. 2012, s. 44)

Eritrea

Rozhodnutie Rady 2012/632/SZBP z 15. októbra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/127/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Eritrei (Ú. v. EÚ L 282, 16. 10. 2012, s. 46)

Guinejská republika (Konakry)

Rozhodnutie Rady 2012/149/SZBP z 13. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/638/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Guinejskej republike (Ú. v. EÚ L 74, 14. 3. 2012, s. 8)

Rozhodnutie Rady 2012/665/SZBP z 26. októbra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/638/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Guinejskej republike (Ú. v. EÚ L 299, 27. 10. 2012, s. 45)

Guinea Bissau

Rozhodnutie Rady 2012/237/SZBP z 3. mája 2012 o reštriktívnych opatreniach namierených proti určitým osobám, subjektom a orgánom ohrozujúcim mier, bezpečnosť alebo stabilitu Guinejsko-bissauskej republiky (Ú. v. EÚ L 119, 4. 5. 2012, s. 43)

Rozhodnutie Rady 2012/285/SZBP z 31. mája 2012 o reštriktívnych opatreniach namierených proti určitým osobám, subjektom a orgánom ohrozujúcim mier, bezpečnosť alebo stabilitu Guinejsko-bissauskej republiky a o zrušení rozhodnutia 2012/237/SZBP (Ú. v. EÚ L 142, 1. 6. 2012, s. 36)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/516/SZBP z 24. septembra 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2012/285/SZBP o reštriktívnych opatreniach namierených proti určitým osobám, subjektom a orgánom ohrozujúcim mier, bezpečnosť alebo stabilitu Guinejsko-bissauskej republiky

Irán (režim ZHN)

Rozhodnutie Rady 2012/35/SZBP z 23. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 19, 24. 1. 2012, s. 22)

Rozhodnutie Rady 2012/152/SZBP z 15. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 77, 16. 3. 2012, s. 18)

Rozhodnutie Rady 2012/169/SZBP z 23. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 87, 24. 3. 2012, s. 90)

Rozhodnutie Rady 2012/205/SZBP z 23. apríla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 110, 24. 4. 2012, s. 35)

Rozhodnutie Rady 2012/457/SZBP z 2. augusta 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 208, 3. 8. 2012, s. 18)

Rozhodnutie Rady 2012/635/SZBP z 15. októbra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 282, 16. 10. 2012, s. 58)

Rozhodnutie Rady 2012/687/SZBP z 6. novembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 307, 7. 11. 2012, s. 82)

Rozhodnutie Rady 2012/829/SZBP z 21. decembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/413/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 356, 22. 12. 2012, s. 71 – 77)

Irán (režim ľudských práv)

Rozhodnutie Rady 2012/168/SZBP z 23. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/235/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám a subjektom s ohľadom na situáciu v Iráne (Ú. v. EÚ L 87, 24. 3. 2012, s. 85)

Rozhodnutie Rady 2012/810/SZBP z 20. decembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/235/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám a subjektom s ohľadom na situáciu v Iráne (Ú. v. EÚ L 352, 21. 12. 2012, s. 49 – 49)

Irak

Rozhodnutie Rady 2012/812/SZBP z 20. decembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa spoločná pozícia 2003/495/SZBP o Iraku (Ú. v. EÚ L 352, 21. 12. 2012, s. 54)

Moldavská republika

Rozhodnutie Rady 2012/170/SZBP z 23. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/573/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči vedeniu podnesterskej oblasti Moldavskej republiky (Ú. v. EÚ L 87, 24. 3. 2012, s. 92)

Rozhodnutie Rady 2012/527/SZBP z 27. septembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/573/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči vedeniu podnesterskej oblasti Moldavskej republiky (Ú. v. EÚ L 263, 28. 9. 2012, s. 44)

Mjanmarsko/Barma

Rozhodnutie Rady 2012/98/SZBP z 17. februára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/232/SZBP, ktorým sa obnovujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku (Ú. v. EÚ L 47, 18. 2. 2012, s. 64) **(NA)**

Rozhodnutie Rady 2012/225/SZBP zo 26. apríla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/232/SZBP, ktorým sa obnovujú reštriktívne opatrenia voči Barme/Mjanmarsku (Ú. v. EÚ L 115, 27. 4. 2012, s. 25)

Somálsko

Rozhodnutie Rady 2012/388/SZBP zo 16. júla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/231/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Somálsku (Ú. v. EÚ L 187, 17. 7. 2012, s. 38)

Rozhodnutie Rady 2012/633/SZBP z 15. októbra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2010/231/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Iránu (Ú. v. EÚ L 136, 24. 5. 2012, s. 47).

Sýria

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/37/SZBP z 23. januára 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 19, 24. 1. 2012, s. 33)

Rozhodnutie Rady 2012/122/SZBP z 27. februára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie Rady 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 54, 28. 2. 2012, s. 14)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/172/SZBP z 23. marca 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 87, 24. 3. 2012, s. 103)

Rozhodnutie Rady 2012/206/SZBP z 23. apríla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 110, 24. 4. 2012, s. 36)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/256/SZBP zo 14. mája 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie Rady 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 126, 15. 5. 2012, s. 9)

Rozhodnutie Rady 2012/322/SZBP z 20. júna 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 165, 26. 6. 2012, s. 45)

Rozhodnutie Rady 2012/335/SZBP z 25. júna 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie Rady 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 165, 26. 6. 2012, s. 80)

Rozhodnutie Rady 2012/420/SZBP z 23. júla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie Rady 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 196, 24. 7. 2012, s. 59)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/424/SZBP z 23. júla 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 196, 24. 7. 2012, s. 81)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/478/SZBP zo 16. augusta 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 219, 17. 8. 2012, s. 21)

Rozhodnutie Rady 2012/634/SZBP z 15. októbra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/782/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii (Ú. v. EÚ L 282, 16. 10. 2012, s. 50)

Rozhodnutie Rady 2012/739/CFSP z 29. novembra 2012 o reštriktívnych opatreniach voči Sýrii a o zrušení rozhodnutia 2011/782/SZBP (Ú. v. EÚ L 330, 30. 11. 2012, s. 21)

Spoločná pozícia 2001/931/SZBP

Rozhodnutie Rady 2012/150/SZBP z 13. marca 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/872/SZBP, ktorým sa aktualizuje zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom (Ú. v. EÚ L 74, 14. 3. 2012, s. 9)

Rozhodnutie Rady 2012/333/SZBP z 25. júna 2012, ktorým sa aktualizuje zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2011/872/SZBP (Ú. v. EÚ L 165, 26. 6. 2012, s. 72)

Rozhodnutie Rady 2012/686/SZBP zo 6. novembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2012/333/SZBP, ktorým sa aktualizuje zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom (Ú. v. EÚ L 307, 7. 11. 2012, s. 80)

Rozhodnutie Rady 2012/765/SZBP z 10. decembra 2012, ktorým sa aktualizuje zoznam osôb, skupín a subjektov, na ktoré sa vzťahujú články 2, 3 a 4 spoločnej pozície 2001/931/SZBP o uplatňovaní špecifických opatrení na boj s terorizmom, a ktorým sa zrušuje rozhodnutie 2012/333/SZBP (Ú. v. EÚ L 337, 11. 12. 2012, s. 50 – 52)

Tunisko

Rozhodnutie Rady 2012/50/SZBP z 27. januára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/72/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám a subjektom vzhľadom na situáciu v Tunisku (Ú. v. EÚ L 27, 31. 1. 2012, s. 11)

Rozhodnutie Rady 2012/724/SZBP z 26. novembra 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/72/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči určitým osobám a subjektom vzhľadom na situáciu v Tunisku (Ú. v. EÚ L 327, 27. 11. 2012, s. 45)

Zimbabwe

Rozhodnutie Rady 2012/97/SZBP zo 17. februára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2011/101/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Zimbabwe (Ú. v. EÚ L 47, 18. 2. 2012, s. 50)

Vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/124/SZBP z 27. februára 2012, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 2011/101/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Zimbabwe (Ú. v. EÚ L 54, 28. 2. 2012, s. 20)

PRÍLOHA III: Vyhlásenia vydané v roku 2012

V roku 2012 sa vydalo celkovo **597** vyhlásení vrátane:

- **vyhlásení VP v mene EÚ**, ktoré odrážajú oficiálnu pozíciu EÚ a vydávajú sa z poverenia VP po konzultácii s členskými štátmi. Ak takáto oficiálna pozícia neexistuje, na týchto vyhláseniach sa dohodnú členské štáty v rámci Rady. Na základe výzvy sa môžu k vyhláseniam pripojiť aj tretie krajiny.
- **vyhlásení VP**, ktoré sa najčastejšie vydávajú, keď je potrebné vyjadriť sa k udalostiam, ktoré si vyžadujú rýchlu reakciu EÚ, a vydávajú sa z poverenia VP bez formálnej konzultácie s členskými štátmi.
- **vyhlásení hovorcu VP**, ktoré sa často vydávajú, keď je potrebná rýchla reakcia EÚ a keď osobná účasť VP nie je nevyhnutne potrebná.
- **miestnych vyhlásení EÚ**, ktoré sa vydávajú v súvislosti s konkrétnymi miestnymi/regionálnymi záležitosťami.

Členenie podľa kategórie:

Kategória	Počet (% podiel v zátvorkách)
Vyhlásenia VP v mene EÚ	62 (10 %)
Vyhlásenia VP	253 (42 %)
Vyhlásenia hovorcu	200 (34 %)
Miestne vyhlásenia	82 (14 %)
Spolu	597

Zemepisné rozloženie

Región	Percentuálny podiel
Afrika	18 %
Ázia	15 %
Východná Európa/západný Balkán	19 %
Latinská Amerika	5 %
Severná Afrika	16 %
Blízky východ/Perzský záliv	19 %
Viacstranné/Severná Amerika	8 %

Tematické členenie:

Kategória	Počet (% podiel v zátvorkách)
Ľudské práva	151 (25 %)
Voľby/reforma	96 (16 %)
Konflikt/proces stabilizácie	151 (26 %)
Bezpečnostné incidenty	53 (9 %)
Gratulácie/kondolencie	24 (4 %)
Nešírenie	7 (1 %)
Iné	111 (19 %)
Spolu	597

Spoločné vyhlásenia

VP vydala spoločne s inými komisármi celkovo 25 vyhlásení:

Komisár Füle	21
Komisár Piebalgs	1
Komisárka Redingová	
Komisárka Georgievová	1
Komisár de Gucht	1
Komisár Rehn	1
Spolu	25